

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 23 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Már megint...

Budapest, február 3.

(**A. K.**) A sajtó egy része csak nem hagyja a horvát utlevelek ügyét pihenni, hanem ismét előráncigálja, hogy még néhány összetállított utóérvet vágjon a kormány fejéhez. Hát ha amodaát tallóznak, cselekedjünk mi is ugyanazt. S mutassuk ki azt, ami a főrendi vitában nem szerepelt, holott pedig teljes perdöntő bizonyítékot szolgáltat a kormány álláspontja mellett, — azt tudniillik, hogy a magyar-horvát kiegyezéstől fogva az utlevél-ügy már történt olyan prejudiciális törvényhozási intézkedés, mely jogilag eldőltötte a báró Bánffy Dezső részéről felhozott kérdést, még mielőtt felvetetett volna.

Elsőbbed azonban vizsgáljuk meg, mennyi igazság van abban az alapítéletében a főrendi ellenzéknek, hogy az utlevél az egységes állampolgárság dokumentuma. E kérdést azok vetették fel, akik az 1868: XXX. törvénycikk 1. §-ában használt „állami közösség” fogalmát kifelé az „egységes állam” fogalmával azonosítják és akik ehhez hozzáteszik azt is, hogy az 1879: L. törvénycikk 1. §-a szerint: „A magyar korona összes országaiban az állampolgárság egy és ugyanaz.”

E kettőt egybevetve, így állítják fel a tételt:

Az utlevél a külföld irányában az egységes állam jelentkezése. Valaminthogy Szent István egész birodalmában csakis egységes állampolgárság van. Ugy az egységes államnak, mint az egységes állampolgárságnak kifejezése a magyar. Ennélfogva a horvátországi utlevelek is, minthogy azok is csak magyar polgárok számára adatnak ki, s ugy is, mint az egységes állam jelentkező igazolványai, csak magyar nyelven állíthatók ki.

De valójában így áll-e a fentebbi tétel? — Ezt kell megvizsgálni.

Az első kérdés az, hogy vajjon az utlevelek csakugyan az állampolgárság kifejezői-e?

A gyakorlat erre a kérdésre nem mond igent. Ime, a bizonyítás.

Az 1879: L. t.-c. 8. §-a meghatározza, hogy: a magyar állampolgárságnak honosítás által megszerzéséről honosítási okiratot csak oly külföldi nyerhet, aki: a belföldön öt év óta megzakítás nélkül lakik, és aki az adózók lajstromába öt év óta be van vezetve. Az ilyen lakosnak azonban, ha az öt éven belül állampolgársága nincs is, de közégi illetékessége már van. S ha az ilyen lakos külföldre akar utazni, miféle utlevelet kap? Csak olyat, mint akármelyik más polgára az államnak. E szerint az utlevél nem mindig állampolgársági oklevél, hanem esetleg csak személyi és illetékességi igazolvány. S az utlevél csak annyit jelent a külföld irányában, hogy az állam az illetőnek személyazonosságáról és ki- és milétéről kezeskedik.

A másik kérdés, melyet vizsgálni kell, az, hogy magyar állampolgárságot csak a magyar állam direkt közegei által, és csakis az állam nyelvén lehet-e szerezni? A gyakorlat erre sem válaszol igennel.

Mert ugyancsak az 1879: L. törvénycikk, noha csak egységes állampolgárságot ismer, de kétféle honosságot különböztet meg. És pedig magyart is, horvátot is. Az utóbbira nézve a 10. §. világosan arra utasít, hogy a magyar állampolgárság megszerzése végett benyújtott folyamodványok felett egyfelől a belügyminiszter, másfelől a horvát-szlavon-dalmát bán az illetékes. A 11. § pedig így szól: „A 8., 9. és 10. §§ értelmében eszközölendő honosítás tárgyában (mely a 7. § értelmében

az állampolgárságot jelenti) azokra nézve, akik Magyarország és Fiume területén laknak: a belügyminiszter, — azokra nézve, akik Horvát-Szlavonországok területén laknak, a horvát-szlavon-dalmát bán határoz, s azon esetben, ha a kérelemnek helyt ad, az illető részére honosítási okiratot állít ki, minden egyes eset azonban, a keltő nyilvántartás végett, a miniszterelnök tudomására hozandó.”

S nézzük, hogy vajjon a magyar állampolgárság kötelekéből való elbocsátás is csupán a magyar állam direkt közegei által és csak az állam nyelvén történhet-e? — A gyakorlat erre sem felel igennel. Mert a Horvátország területén lakót a horvát bán éppugy elbocsáthatja a magyar állampolgárság kötelekéből, (21. §.) mint ahogyan honosítási oklevelet állíthat ki, horvát nyelven.

Ez lévén már több mint 23 éve a törvényes gyakorlat, — vajjon lehet-e az 1868. évi XXX. törvénycikk 1. §-ából arra az apodiktikus következtetésre jutni, hogy tehát azon az „állami közösségen”, mely abban kifejezve van, okvetlenül sérelem esik, ha Horvátországban ezentul is horvát nyelven állítják ki az utlevelet? Vagy lehet-e azt vitatni, hogy miután az utlevél az állampolgárság kifejezése, tehát az utlevelet Horvátországban is magyar nyelven kell kiállítani?

Ha a kérdéseket így állítjuk fel, akkor lehetetlen szemet hunynunk azok előtt a nehézségek előtt, melyek az utlevélrendszer végleges rendezésének hosszú idő óta útjában álltak. És nem lehet kicsinyelnünk a rendezésnek azt a formáját, melyet elértünk akkor, mikor biztosítottuk, hogy ezentul a horvát utleveleken is ott kell lennie a magyar cimereknek, mint az „egy és ugyanazon állami közösség” kifejezésének.

S mindezekkel szemben csak akkor lenne

A hol a pénz nem isten

— REGÉNY —

Írta: JÓKAI MÓR

(43)

Az a kísérteties zengés talán a villamosság hangja volt; de később fokozódott a tömörked üvegpalack zizergésével, amik egymáshoz esiszóldták, mintha ezernyi üveghurokon játszana megannyi láthatatlan nyiretyű. Az embernek a szívében járt az keresztül. Nem szeretném e tulvilági finálét még egyszer hallani.

Az izzó állványok tüzeitől lobogni látszottak a vízzel telt palackok, vakító fény világította be az egész termet, melyben az élő alakok mint fehér szellemek tüntek elő. Semmi árnyék, csupa fény; a padozat is tündökölt gömbölyű üvegtalpaival s azok között az izzó vasrostélyyal.

Középen állt mozdulatlanul a család feje, eszményképe a pokoljáró hősöknek, hosszú, szürke szakállát simogatta baljával, tekintetét körüljárta, jobbával nejt tartá fenn, ki egy aszbeszt-vánkoson térdelt, imádkozott: „de szabadíts meg a gonosztól, ámen!”

A Manola leányát takargatta selyemkendőjével.

A két fiu egymást tartá átölelve.

Én azt hittem, hogy utolsó óram ütött.

A mennydörgés orgonája el-yomta a villamosság idegkínzó sirását. Még jól esett. Inkább a haragszavát halljuk a romboló anyáknak, mint a sirását.

És e pokoli rémjelenet alatt nyugodtan ült a helyén a kedves leány, palástja alá takargatva egy lőporos palackot.

Ha ő most megijed s rémültében eldobja a palackot, az összetörik, a lőpor kihull az izzó rostélyra s akkor mi valamennyien repülünk vas-hajóستul együtt — ki az égbe, ki a pokolba...

A leány megtartotta lélekjelenlétét. Az a'ya arcát nézte.

Örökkévalóságnak tetszetek a pillanatok, amíg e megpróbáltatás tartott. A villám közepében. Lassanként elenyészett a tulvilági fény, az izzó vas elhalványult körszökről, alig derengett a raktár nagy termében a felső boltzat.

A villámlás, ézengés egészen megszűnt, felváltotta azt a felhőszakadás zuhogása, a szelek tombolása.

A két ellenséges leviathan összetalálkozott. Éppen itt a mi volkán-szigetünkön adtak egymásnak kézfogót. Lett belőlük egy pár. A Cylon. A délamerikai égalj rémes nászutató párja. Most már nem ütik egymást tűzkorbáccsal, most már csak esőkoloznak.

Ott voltam a menyegzőjükön.

A Capitano látott mindent, megfigyelt mindent a villamfény vakító világításánál.

Mikor elsötétült az üveges-terem, odalépett a leányához.

Vállára tette a kezét s azt sugta a fülébe: — A hátad mögött van egy fiók, abban vannak a gyujtósínörök.

(Azok kellenek az ellopott lőporhoz.)

(Könnyű ott lopni, ahol a gazda maga a felszabadító.)

A forgatag megkezdte a maga munkáját.

Olyan volt az, mint a földindulás.

Jó szerencsénk volt, hogy a sziget nyugoti oldalán kezdte el a daemon-táncot, ahol a moocsárvidek terült, mert ha keletnek indul, kiértja az egész pálmáerdőnket. Így csak a bozótunkat tépte ki tövestül s a moocsárvízet víztöltésrben szivta fel az égbe, fel a felhők közé s aztán meglepte Valparaizot egy olyan békaesővel, aminőt ritkán jegyeznek fel a krónikák. Kísérve moszkító-záporral. Azokhoz mind a mi szigetünk szolgáltatva a becses anyagot.

(Folytatása következik.)

A látványosság.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Goda Géza.

Egy erdélyi magyar városban, ahova egy egész éjjeli és egy egész napi utazás után jutottam, hogy a város történelmi nevezetességeit, specialitásait s szépségeit megnézhessem, a következő történt velem.

Délután tizenegy óra volt s elindultam a főutcán fölfelé. Csinos, tiszta utca volt, kétoldalt boltok voltak benne s a boltajtók kitért szárnyaira posztókendők, papucskok és harisnyák voltak főlágtatva. A vasút felől egyre jöttek a szekerek, melyeken ládákat és zsákokat hoztak a városba. Olykor egy hintó is végig gördült a kövezeten. Apró, rövidnyaku lovak voltak belefogva s kocsiuk fején pántlikás kalapot lengetett a szél. A kocsiiban rikitruhás hölgyek ültek, egészen hátradőlve az ülésre s arukon látszott, hogy nagy örömet okoz nekik a kocsiúzás. Az utca végén magas, boltives torony látszott, amelyről

feltétlenül igazuk azoknak, akik tagadják, hogy a horvát nyelv joga, mely törvényesen megadatott a horvát belügyat minden ágazatának, kiterjed az utlevelekre is, melyek az állam egységét a külfölddel szemben képviselik, — ha az 1868 : XXX. törvény cikk 1. §-a nem „egy és ugyanazon állami közöségről”, hanem „egy és ugyanazon államról” szólana. Ez esetben nem is lehetne vitalkozni velük. A jelen esetben azonban a törvény-magyarázat terén a törvényes gyakorlatot tekinteten kívül hagyni nem lehet. S ennek nem Deák Ferenc, sem a fehér lap nem az oka, hanem az a nyolcszázados közjogi kapcsolat, mely Horvátországot mindenkor mint társországot fűzte Szent István birodalmának kötelekébe, — s mely e viszony ápolását minden időkben a szigorú jogszerűségeen kívül az államférfiúi okosság és tapintathoz is kötötte.

ORSZÁGGYÜLÉS

Budapest, február 3.

Kétnapos szünet után a t. Ház ma folytatta a katonai vitát. Rövid polemikus beszéd nyitotta meg a sort. Wolfner Tivadar szállott szembe Kelemen Béla minapi föléletes állításával s tisztán katonai alapon bizonyította be, hogy a tábori tarackokra okvetlenül szükség van. A többség szinte helyeslése közben jelentette ki, hogy nehéz szívvel bár, de megszavazza a javaslatokat. Ezután még két ellenzéki szónok beszélt: Kapotffy Jenő és Hentaller Lajos. Az előbbi hosszabb beszéddel kedveskedett a vitarendezőknél, míg Hentaller rövid, de temperamentosan beszédével az egész Ház figyelmét is le tudta kötni. A figyelmet meg is érdemelte, mert a függetlenségi párt álláspontját nemcsak hévvel, de világosan és sok szerenésével is domborította ki. Pártja zajosan meg is éljenze.

A vitát egy órákor megszakították s akkor gróf Apponyi Albert elnök kisorsolta a Györfly Gyula összehírdetlenségi ügyében ítélkező bizottságot.

A képviselőház ülése február 3-án.

— Kezdete délelőtt 10 órákor. —

Elnök: Gróf Apponyi Albert.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, báró Fejérváry Géza.

Elnök bemutat a Janits Imre képviselő levelét, melyben mandátumáról lemond.

Elnök: Szomoró János emással kell az ílést meg-

rögtön ki lehetett találni, hogy ez a város tornya. A toronnyal szemben pesti mintára épített ház, nagy ablakkal s rojtos függönyökkel: a városi szálloda s a kávéház. Ez előtt a kávéház előtt egy rendőr áll, mindenkinek köszönt és mosolygott. Hallottam, hogy egy urnak így szólt:

— Alászolgája...

Mindketten mosolyogtak.

Azon gondolkoztam éppen, hogy ez egy csöppet sem hivatalos színezetű dolog. Ez a rendőr ismeri ezt az urat s bizonyosan kedvezne neki, ha rendetlenkednék itt az utcán. Odalépne hozzá s így szólna:

— Alászolgája. Tekintetes ur, ezt ugyan nem szabad az utcán megselekedni, de önnek szívesen elnézem. Nagyon szívesen. Polytassa csak a kihágást. Megengedem.

— Aha — gondoltam — ez a korrupció! A vidéki korrupció, amely miatt nem lendülhet föl az ország. Ez ellen küzdeni kellene tüzzel-vassal s ha nem lehet másként, föl fogom jelenteni ezt a rendőrt, aki mindenkit ismer s mindenkinek így szól: Alászolgája...

Ebben a pillanatban valaki meglők, rám néz, kitarja a két karját s nevet. Hangosan és kihívóan nevet, mintha azt akarná elhítenni velem, hogy abban humor van, hogy én rögtön rá nem ismerem. Így allunk egymással szemben egy darabig, míg végre így szól:

— Hát nem ismerem?

Még mindig nevet és felém nyújtja nagy vörös kezét, amely követelne mered ki a bunda ujjából, mintha beszélni tudna s azt mondaná: Szoríts meg! Meg kell szorítanod!

— Ah igen — mondom. — Ismerlek.

— Látod, édes öregem — mondja. — Látod? Így feledek el a régi cimborákat, azokkal vidám órákat töltöttem. Érdekes, hogy majd meg sem ismertél. Ez igazán érdekes.

Megint nevet s én tündöve nézem arcát, amely csupa egészség és csupa szakáll. Sehogysem emlékszem a nevére s nem tudom, hogy hol láttam ezt az embert. Csak érzem, hogy valamikor együtt voltam vele s iparkodom öt vissza-

kezdenem. Azzal tudnillik, hogy Fassie Tódor, Biharvármegye magyar-oszéki választókerületének képviselője folyó hó elsején elhunyt. A bodognut a képviselőháznak 1899 óta volt tagja. Legutóbb mint a számvizsgáló-bizottság elnöke fejtett ki tevékeny munkálkodást. Azelőtt mint megyei tisztviselő működött. A bodognut egyike volt azon hazafias érzelű románajku testvéreinknek, akik Jajkonak között fardhatatlanul és eredményesen terjesztették a magyar haza iránti szeretet s jellemét és ezen a címen, valamint a parlamentben kifejtett hazafias működése címen is mindenesetre megérdemli, hogy emlékét kegyelettel őrizzük. (Hel-esés) Azt hiszem, kijelenthetem, hogy a képviselőház halála felett jegyzőkönyvi-leg ad kifejezést fájdalomnak. (Helyeslés.)

(Az újonc-javaslat.)

Wolfner Tivadar: A legutóbbi írásban Kelemen Béla a szőnyegen lévő törvényjavaslatról foglalkozva, úgy is mint főhadnagy a tarackügy rendszeresítését illetőleg odanyilatkozott, hogy kár volt az új ágyrak beszerezni és hogy ő ezt a maga részéről pazarlásnak és fölösleges költségesnek tartja. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Igaza volt!) Be fogja bizonyítani, hogy ez nem így van. (Hallók! Hallók!) E tekinteten a véderő-bizottság indoklását, melyől ő csak az ekrazit-övedék ésszerűtlenségét emeli ki, elgöte- lennek mondja. Mint volt tüzerüst megadja a felvilágosítást, már csak azért is, mert e felszólalás folytán az a nézet kaphatna lábra, hogy a hadvezetőség a taracküteg-osztályok rendszeresítésével, a delegáció pedig a költségek megszavazása által a nemzeti vagyonnal könnyelműen bánt. A tábori tarackütegek fellátása fedett célpontok megostromlására szükséges. (Ugy van! jobbfelől.) Ez a kérdés lényege és itt rejlik a Kelemen tévedése, mert egészen más a tüzerüstnél a szabadon fekvő célok ostromlása és más a fedett pontoké. E két, teljesen különböző lövésre teljesen különféle szerkezetű löveg és lövedék kell. Mert a különböző célok elérésére szolgáló lövegek és lövedékek neme szerint azok anyaga, részeinek szerkezete, alakja, a löpor mennyisége és feszítősége, a lövedék kezdősebessége is megfelelően változik és csakis ezen összes anyagi és szerkezeti tényezők mérteni és matematikai pontossággal a ballisztika törvényei szerint egybeváogó összműködése eredményezheti a lövegek biztos hatását. (Ugy van! jobbfelől.) Az ágyraknak egyszerű átalakítása tehát, vagy olyformán való használata, amint azt itt mondták, teljesen lehetetlen. (Ugy van! jobbfelől.) A tarackütegek hadászati fontossága és alkalmazásának kérdése különben meglehetősen régi keleti.

Endrey Gyula: Mindig elkésünk! (Ugy van! a szélsőbaloldalon. Felkiáltások jobbfelől: Most is önké- seletetik!)

Wolfner Tivadar: Már a 77/78-iki orosz-török háború alatt Plevna ostrománál bebizonyult, hogy a lapos röp-pályájú tábori lövegek, dacára annak, hogy az oroszok igen nagy erővel rendelkeztek, a törökök fedett tábori erődítményeiben és sánczaiban lévő csapatok között vajmi csekély kárt okoztak, mert a lövedékek a tábori erődítmények legmagasabb pontja felett lapos röpíven elrepülve, messze a sánczok- ban fekvő elenségtől robbantak fel és kárt nem okoztak. (Ugy van! jobbfelől.) Ezen háború tanulságait az összes nagyhatalmak levonták és mindannyian

helyezni abba a környezetbe, amelyben élnek. Nagy tükrök alá helyezem, vörös bársonyványra írtam s villamos lámpákat gyújtok meg a feje fölött. Aztán előhívom a pincért s rendelék...

— Bizonyosan valami kávéházban ismerkedtünk össze — gondolom s talán így jobban vissza emlékezem rá. Csakugyan így gyorsabban jutnak eszembe egyes dolgok, apró körülmények, melyek fölélik emlékeimét, de ezt az embert mégsem ismerem. Csak hallom, hogy beszél, egyre pajtásnak szólít s annyi szeretet van a hangjában, amennyi talán összes igazi barátim szívében sincs.

— Hát szép föléd — mondja — hogy minket is megítoztattál. Szeretem, hogy beváltod az ígéreteidet. Ugy-e, éppen hozzám akartál jönni?

— Hozzad — mondtam vidáman. — Igen. Éppen hozzá akartam menni és ezt a rendőrt akartam megkérdezni, hogy merre van a lakásod. Ezt a rendőrt.

— A Janit? — kérdezte, miközben a rendőr felé fordult s rámosolygott. — Oh ez megmondta volna. Együtt jártunk iskolába. Nagyon jó fiu.

— Mindenkit ismer.

— Ez? Mindenkit. B-rátom, ez egy zseni, ez a Jani. Fogalmad nincs, hogy milyen kitűnő rendőr. Már sokszor gondoltam, hogy ezt föl kellene vinni Pestre detektívnek. Tudod, oda, ahol olyan titkos bűnökkel foglalkoznak, ott kitűnő szolgálatokat tehetne a köznek. Itt elkallódik szegény és nem fejtheti ki a képességeit. Kár, hogy nincs protekciója.

— Kár — mondtam sajnálkozva.

— En hoztam be a városához — folytatta ismerősen — s szeretném, ha karriert csinálna. Nagyon szeretném.

Csendesen álltunk egy helyen s a rendőrt néztük. Éreztem, hogy ez az ember, aki most feszesen áll előtűnk s keztyűs kezét a nadrágja zsinórjára tette, az egyik nevezetessége és látványossága a városnak. Úgy nézek rá, mint ahogy az angolok nézik Afrikában a piramisokat.

Ismerősen most hirtelen megfogja a karomat s suttogó hangon mondja:

igyekeztek oly ágyuszerkezetre szert tenni, mely a Plevnánál alkalmazásban volt tábori fedett erődítményeket sikeresen ostromolhassa. Előszörban Franciaország, szután Német- és Oroszország volt az, melyek ezen tapasztalatból a tanulságot levonták. Kétféleképpen akarják az ágyu hatását tábori fedett célok ostromlására tökéletesíteni. Először hogy oly tarackokat szerkesztettek, amelyek lövedékeinek beesési szöge például 4000 méter távolságra 88 fok, míg ugyanoly távolságra razans rőppályájú, rendes tábori ágyuk lövedékeinek beesési szöge maximummal 19 fok. Másodszor, hogy új lövedékeket szerkesztettek és oly, többnyire vitró-preparátummal töltötték meg, melyek az eddigi szokásban levő lövőgránátoknál nagyobb feszítőerővel bírva, a robbanás eredménye is nagyobb volt. Így keletkeztek nálunk az ekrazit-, Franciaországban a melinit- és Angolországban a lidit-lövedékek. Egyes államok óriási pénzt költöttek ezekre a kísérletekre, de végre valahára már évekkel ezelőtt több állam megtalálta azt az ágyutípust, mely az ő céljának és intenciójának megfelel. Francia-, Német- és Oroszország taracküteg-osztályokat állítottak fel és Anglia is készült taracküteg-osztályokat felállítani (Ugy van! jobbfelől.) Sőt újabb időkben még Törökország is felszerelte hadseregét taracküteg-osztályokkal. Ezen tényekkel szemben kell, hogy konstátáljunk, hogy ezen tarackok rendszeresítésére égető szükség volt, mert tüzerüstünk fejlesztésében ugyis visszamaradtunk, sulyos gazdasági helyzetünk folytán; szegényebb ország lévén, természetesen nem vehetünk részt abban az örületes versenyben, melyet a tüzerüst felszerelését illetőleg Franciaország inaugurált, mely a 70-71-iki, a poroszokkal folytatott háborúban azon meggyőződésre jutott, hogy csak nagyszámú és jó tüzerüstrel lehet modern ütközést megvívni. Németország ennek folytán már hátramaradt volt kénytelen tüzerüsti új formációkat aktíválni, illetőleg tüzerüsti igen erősen, rohamosan és óriási pénzáldozatok árán fejleszteni. A küllamomok tüzerüstének ilyen fejlődése készítette hadvezetőségünket és a delegációt arra, hogy taracküteg-osztályokat rendszeresítsenek, illetőleg erre költségeket megszavazzanak (Ugy van! jobbfelől.) és nézetem szerint, ezen taracküteg-osztályok fellátásával már tovább várnai sem lehetett, mert a közös hadsereg tüzerüstét, mely eddigleg a kontinens első tüzerüste és remélem, a jövőben is az lesz, megfosztottuk volna azon szükséges segédesszözöktől, hogy ők az ellenséges tüzerüsttel szemben, ha nem is jobb, de legalább is egyenlő legyverekkel küzd- hessenek. (Ugy van! jobbfelől.) Ezek felállításának el- halasztásával, vagy mellőzésével — a tüzerüst harc- képességének szempontjából — sulyos mulasztást kö- vetek volna el úgy a hadvezetőség, mint a delegáció. (Ugy van jobbfelől.)

A szőnyegen lévő javaslatot, nehéz szívvel bár, — mert sulyos gazdasági válságban vagyunk, de az ország területi integritása és a királyi trón biztonsága szempontjából szükségesnek tartja és eloladja. (Za- jog helyeslés és élénzés a jobb- és baloldalon. Szó- nokot szívesen üdvözlik.)

Kapotffy Jenő: Nem szavazza meg a katonai javaslatot; nem bizik a delegációban, amely minden bizonynyal meg fogja szavazni a katonai reform költségeit akkor is, ha a nemzet már nem bírja meg a költségeket. Huszonöt esztendőig vártunk a tarackokkal, tovább is várhattunk volna. Ez a javaslat a nemzet ellenállása ellen tör tükön. Szólok annak idején örömmel üdvözölte Apponyi

— Látod, öreg, neked nagy összeköttetéseiteid vannak. Tehetnél valamit érte. Ha fölmondná a rendőrőrkapitányásra, ha visszamégy...

— Szívesen — mondtam. — Nagyon szívesen.

— Megteszed?

— Meg, — mondtam...

— Ha talán fölírnod. Nincs kizárva, hogy elfeleded... Sok gondod van...

— Helyes, — mondtam. — Föl fogom jegyezni.

Most elindultunk s én megmagyaraztam, hogy nagyon kedves dolog volna, ha a város látványosságait megnézhetném. Hogy nem volna-e szíves megmutogatni a látványokat.

— De kériek, — mondta — nagyon szívesen. A legnagyobb készséggel.

Aztán karon fogott s magyarázni kezdte, hogy tulajdonképpen miéle föllogás az, hogy mi fővárosiak azt hisszük, hogy ő nem mutatja meg a várost. Hogy ugyszólván sörösét ilyesmit föltenni róla, minthogy tulajdonképpen ő arra való, hogy szent kötelességeket teljesítsen.

— Nagyon kedves, — mondtam nevetve.

— Kedves? Engedelmet kérek. Még csak nem is kedves. A kötelesség egyszerűen kötelesség. Erről nem kell beszélni. Vegyem a dolgot úgy, mintha máris megmutatta volna. Apropis! Hogy ebédre nagyon szívesen látna, de a felesége nem jól érzi magát, sajnos, meghült és most ő is a vendéglőben ebédel.

— Készönöm — mondtam. — Meg vagyok győződve, hogy a magyar vendégszeretet...

— Nem — felelte — az sohasem hal ki. Soha. Különösen a vidéken nem.

Igy beszélgetünk s egyszerre eszembe jutott, hogy itt van az a tömlő, amelyben egyik erdélyi főemest huszonhat évig fogva tartottak s végre leütették a fejét. Megkértem ismerősömet, hogy mutassa meg.

— Oh, — mondta — az a tömlő? Mi jut eszedbe? Haha! Egy tömlőre vagy kíváncsi?

Azt nem érdemes megnézni. Ha a főemest még benne volna! Akkor talán... De így... Igazán nem érdemes.

Hogy inkább nézzem meg talán az ipariskolát.

belépését a szabadelvűpártba, mert azt hitte, hogy ennyi szellemi töké s nemzeti érzelem meg fogja a nemzetet védeni a hadügyi kormány tolvábi támadásaitól. S hogy ez nem történt meg, az csak azt bizonyítja, hogy a nemzet jobbjai sem képesek megvédeni bennünket a hadsereg súlyos támadásaitól. Az uralkodóház magatartása éppen nem biztat bennünket újabb köllekezésre. A király elment a bécsi balázsi kiállításra, de nem ment el a kolozsvári nemzeti ünnepre s nem nézte meg a poszonyi kiállítást. A magyar nemzet nyelvét nem becülik a hadseregben, megtiltják a tiszteknek, hogy magyarul beszéljenek s a magyar önkéntesekkel is nagyon rosszul bántanak sok helyen. Nem fogadják el a törvényjavaslatot, hanem határozati javaslatot nyújt be, mely szerint a kormány a magyar nyelvnek a hadseregben leendő érvényesítésére utasítsák. (Helyes és a szélsőbaloldalon.)

Hentaller Lajos: A honvédségről szól első sorban. Ez rége óta a nemzet eszményképe volt. Most meg azt látjuk, hogy a honvédség egy alárendeltségre kárhoztatott intézmény. Nincs tüzserége, műszaki osztaga. nincsenek táborokai.

Förster Ottó: De van ellensége!

Hentaller Lajos: Ez vétkes mulasztás. A honvédség nem a hadügyi kormány, hanem a nemzeté. Ez a bánásmód kiölte a nemzetből azt a hitet, melyet a honvédségre, mint intézményre velet. (Helyes és a szélsőbaloldalon.)

A közös hadseregről szól. Az a legnagyobb lennézése a nemzetnek, ahogy a honvédelmi miniszter irántunk viselkedik. . .

Gabányi Miklós: Fejétől büdösödik a hal!

Hentaller Lajos: . . . csak félának veszi ezt az egész tárgyalást. Nekünk a közös hadseregre a jelenlegi szervezetében szükségünk nincsen, azért követeljük az önálló magyar hadsereg felállítását. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Minden el-tűnik, de az osztrák hadsereg copfja mindig megmarad. Egy katonai író azt mondta, hogy a hadsereg nem egyéb, mint a mozgósított nép s a nép nem más, mint a leszerelt hadsereg. A hadseregnek tehát mindig a néppel a nemzetet kell egyetértene. A közös hadsereg nem fog győzni soha.

Mezőssy Béla: Csak következetes marad magá-hoz! (Tetszés és a szélsőbaloldalon.)

Hentaller Lajos: A vasfegyverem ma már nem pótolja a lelkesedést. Számos példa mutatja a leg-újabb időkben. Ott van III. Napoleon hadserege is, amelynek vasfegyvere Szedánál mutatta magát a legjobban. Nem barátja az állandó hadseregnek. Rendes az állandó hadseregeket levették az ideiglenes hadseregeket. De nem barátja az állandó hadseregnek, mert ez kiszívja a nép erejét. A néphadseregnek, a miliciának a barátja. Minden falnak legyen meg a miliciája s már kis gyermekkoruktól tanítsák a férfiak a hadi dolgokra. Akkor nem kell sem két-, sem hároméves katonra. mert minden 18 éves fiú már jó lövész, gyalogos vagy lovas lesz.

A katonai javaslatok ellen a törvényhozáshoz számos törvényhatóság részéről beadott kérvényekből idések annak bizonyítására, hogy a nép nem bírja az újabb katonai terneket. Mi jogon állnak elő a bécsi katonai-urak mindig újabb és újabb követelésekkel? Talán ok foglalták el s tartották fenn nekünk 1000 évig ezt az országot? Tet-tek-e valamit ezek az urak a magyarságot? Soha,

semmit. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Csak a magyar nemzet büntös türelme indokolhatja azt, hogy a bécsi katonai urak újabb követelésekkel lépnek elő. Milliő szenved egy miatt egész Európá-ban. Addig fogunk fegyverkezni, míg Elzász-Lotha-riáig ki nem oserélik Ausztria német tartományaiért. Nem fogadják el a javaslatot, hanem a következő ha-tározati javaslatot nyújtja be:

Miután a kormány a katonai költségek eme-lését azzal indokolja, hogy az utóbbi években hazánkban emelkedett a közjólét és teherviselési képesség; miután azonban a közjólét emekedé-sével nem egyeztethető össze a rendszeres, napi-renden levő és folyton fokozódó adóvégrehajtás; épp azért: Mielőtt a Ház a tárgyalás alatt levő katonai javaslat sorsa felett döntene, utasítsa a pénzügyminisztert, hogy mutassa ki a Háznak, mennyi add folyt be az utolsó tíz évben önként és mennyit hajtottak be adóvégrehajtás útján?

Elnök: Az ülést 1/2 óráig felfüggeszti.

Szűnet után kisorsolták a Györfly Gyula össe-zérhetetlenségi ügyének elbírálására hivatott ítélő-bizottság tagjait.

Rendes tagok lettek: *Leidenfrost László, gróf Wilczek Frigyes, gróf Erdődy Gyula, Pukovich József, Pattyszky Elek, Förster Ottó, Mihályi Péter, Károlyi Antal, Kapotsffy Jenő, Visontai Soma, Jakabffy Imre és Malatinzky György.*

Póttagok lettek: *Thaly Ferenc, Kállay Lipót és gróf Zichy Aladár.*

A bizottság tagjai lettek az esküit.

Visontai Soma: Kéri az elnököt, hogy intézked-jék a ma délutáni igazságügyi bizottsági ülés elhalasz-tása iránt, mivel ő és Kapotsffy Jenő képviselőitásra azt nagyon fontosnak tartják, hogy a zsűri ülése miatt nem vehetnek részt rajta.

Elnök kijelenti, hogy tolmácsolni fogja a Vi-sontai és Kapotsffy kérését s ezzel az ülést bezárja.

BELFÖLD

Per tripsz. Az inkompatibilitás terén a leg-újabb jogfejtődés az, hogy mátlól fogva van *per tripsz összerfethetlenség is*. Eddig csupán a per most összerfethetlenséget ösmertük: azt, mely a törvény alapján kimondja, hogy amely részvén-társaság valamely összerfethetetlen részvén-társaság részvényei egyharmadán van birtokában, az e részvénybirtok révén szintén inkompatibilis. A joggyakorlat ma tágított ezen a jogi állapoton, midőn Györfly Gyulát a Leszámitoló Bank címén összerfethetlenné mondta ki. Györfly Gyula ugyanis, aki nota bene saját maga tette a felje-lentést, hogy módot adjon a kérdés tisztázására, jogtanácsosa a Leszámitoló Banknak. A képvise-lőház összerfethetlenségi zsúrije pedig ma az elébe vitt kérdést marasztalólag döntötte el. Még pedig a következő ügyállás alapján. A Leszá-mítoló Banknak semmiféle szerződéses viszonya az állammal nincsen. Tehát a *közvetlen ösz-szerfethetlenség* esete nem forog fenn. Am ugyanez a bank közvetett érdekeltség révén

még lehet inkompatibilis, ha bírja legalább egyharmadát valamely összerfethetetlen vállalat részvényeinek. A vizsgálat és a tárgyalás *ilyen* alapon sem derített ki összerfethetlenséget. A tanknak tetemes részvénybirtoka van ugyan a Fiumei Forgalmi Bank részvényeiből, amely szin-tén nem áll semmiféle szerződéses viszonyban az állammal, de tulajdonul bírja a fiumei Közrak-tári Részvénnytársaság részvényeit, mely utóbbi vállalára igenis szerződéses viszonyban van a kormányval s tehát inkompatibilis. A jogsza-bály tehát, melyet a zsűri ma felállított, meg-alkotja a *per tripsz összerfethetlenség* kategóriáját. E kategória meghatározása a következőképp szól: Összerfethetetlen nemcsak az a vállalat, mely bírja valamely inkompatibilis vállalat részvényeinek leg-alább egyharmadát (*ez a per mopsz-est*, amelyet a törvény statuál), hanem ugyancsak összerfethetetlen az olyan vállalat is, mely bírja legalább egyharmadát valamely olyan vállalat részvényeinek, amely viszont szintén legalább egyharmadát bírja valamely, a kormányval szerződéses viszonyban álló s tehát közvetlenül összerfethetetlen vállalatnak. Így fest a per tripsz összerfethetlenség. Ha már most a Leszámitoló Bank részvényeinek egyharmada va-lamely más bank tulajdonába menne át, vajjon összerfethetlenné válna-e az utóbbi vállalat ama címen, hogy a Leszámitoló Bank birtokában van-na a Fiumei Forgalmi Bank részvényei, amely-lyel a kormány ugyan nem szerződött, de amely birtokosa a közvetlenül inkompatibilis közrak-tári vállalatnak? Ha igen, akkor előállana a *per kradrípsz összerfethetlenség* esete. Azt már kér-dezni se merjük, mi sors várna arra a boldogtalan vállalatra, mely eme per kradrípsz összerfethet-ten társaságnak részvényeit váltáná magához. Hanem e kérdés helyet elmondjuk inkább ama zsidó pap adomáját, akinek álvás közben ellopták a feje alól a süvegét. Felébredvén a pap, keresni kezdi a süvegét s konstátálja a megtörtént lopást. Első dolga, hogy spekulatív uton kifürkészsze a tettest. S imigyen elmélkedik; „Aki ellopata a süve-get, annak nyilván nem volt süvege, mert ellen-kező esetben mi szükségé lehetett volna az én süvegemre?” Ez volt a *közvetlen tettes* nyoma. Tovább elmélkedvén, az a bökkenője támadt a pap-nak, hogy vajjon hova lehetett az ő süvegtolvajának a süvege. Azt is nyilván ellopták. De azt is nyilván csak olyan ember lophatta el, akinek nem volt süvege, mert ellenkező esetben mi szükségé lett volna egy idegen ember süvegére? Immár tehát szerencsésen két süveg hiányzott. Ez volt a *per mopsz-tettes* nyoma. De a rabbi tovább elmélkedett s kutatta, hogy ki lophatta el hát a süvegtolvaj moglopójának a süvegét? Kétségtele-nül megint olyan ember, akinek nem volt sü-vege s akitől tehát valaki ellophatta a süvegét, természetesen ismét csak azért, mert viszont az ő süvegét is ellopták. Most már tehát három süveg is hiányzott. És megvolt a *per tripsz-tettes* nyoma. A rabbi tovább firkészett s mikor már a száz-

— Ipariskolát? — kérdeztem. — Mi az?
— Az? Egy ipariskola.
— Ugy? Bocsáss meg — mondtam — de itt van egy régi vár is, melyben Bethlen Gábor udvart tartott. Azt szeretném látni, mert úgy tudom, hogy a kapu fölött nagyon érdekes címe-rek vannak.

— A vár? — kérdezte tündöve. — Igen, ott vannak címerek, de azok nem tartoznak a látvá-nyosságok közé.

— Nem?
— Nem. Csak nem gondold, hogy ennek a városnak szüksége van arra, hogy egy pár címet ki-nevezzen látványosságnak? Hehe! Nem rossz! Te ugyan szépet gondolsz mirőlünk! Nagyon szépeket!

Dühösen lépegetett, összehuzta a mellén a bundáját s úgy tett, mint akit nagyon megsértet-tek. Mintha a fiáról vagy a kislányáról azt mondtam volna, hogy nem nagyon okosak, vagy nem nagyon szépek.

— De már engedj meg, — folytatta aztán — csak nem engedhetem meg, hogy azért utazzál Budapestről Erdélybe, hogy egy pár címerben lásd meg a mi nevezetességeinket. Ez szomorú volna és képelem, hogy milyen véleményvel ülnél vissza a vasuti kocsi-ba. Kinevetnél bennün-ket s így szólnál: Ez a város egy nagy fészék. Nincs benne más, mint egy tömlő, melyben egy főnemest fejeztek le, és egy vár, amelynek kapu-ján összesen két címer van. Haha! Ha legalább volna egy tucait vagy egy féltucait! . . . Nem, öregem! Mondtam már, hogy nézd meg az ipar-iskolát! Csak az ipariskolát!

— Természetesen. Meg fogom nézni. Bizo-nyosan nagyon szép, miután úgy ajánlod. De hallom, hogy itt van egy zenélő kut is, amely történelmi nevezetességi. Azt szeretném elébb . . .

— Pardon! — vágott közbe ismerősöm. — Par-don! A zenélő kut, az megvan. Sajnos azonban, ez a kut nem zenél már, sőt azt is mondják né-melyek, hogy sohasem zenélt. És hogy őszinte legyek, meg kell vallanom, hogy nem is tartanám célszerűnek, ha még zenélné. Hála Isten, van elég

jó zenekarunk s teljesen fölösleges, hogy egy kut szolgáltsa nekünk a zenét. Igazán fáj, hogy ilyen fogalmaitok vannak rólunk, kisvárosiakról. Nagyon fáj.

Szomorú arcot vágott s szóltanul haladt mellettem.

— Szegény — gondoltam — fáj neki, hogy megsértettem ezt a várost. A szülővárosát. Há-látlannak éreztem magamat s elhatároztam, hogy kiengeszteltem. Így szóltam tehát:

— Csakugyan. Meg kellene már nézni azt az ipariskolát. Hallom mindentől, hogy az valóságos remekmű s hogy kitűnően tanita-nak benne.

— Ott? — kérdezte ismerősöm. — Az ipar-iskolában? Hát lehet-e fogalma valakinek arról, hogy ott hogyan tanítanak? Nem. Arról fogalma senkinek sem lehet.

Kigombolta a bundáját, levetette a keztyü-jét és a nadrágja zsebébe tolt a két kezét.

— Azt hiszem — mondta — azt hiszem, hogy ebből az iskolából fog kiindulni a magyar ipar föllendülése. Ez az iskola missziót teljesít s ha szabad így kifejeznem magamat, nemzeti nagy-ságunk egyik záloga.

— Valóban?

— Minden bizonynyal. Akármint beszélnek az agráriusok, nem tartom elfogadhatónak azon véleményét, hogy ezt a hazát a földmivelés érde-keinek hathatós előmozdításával lehetne nagygyá és dicsővé tenni. Nem hiszem!

— Van benne valami — mondtam s örven-dezve néztem kipirult arcát, lángoló szemét s azt a széles, boldog mosolyt, mely most az aja-kára ált.

— Sőt azt hiszem — folytatta szónokló hangon — és ez lelkem legjobb hite, hogy csak az ipar föllendítése segíthet már-már súlyedő gazdasági életünk hajóján. Ezért vagyok hiva találomig ennek az iskolának, amelyet annyi küzdelem után emeltünk. Most nagy, vörös tégl-lából épült, kétemeleles ház elé értünk. A kapu fölött arany betűkkel volt fölírva, hogy: Ipariskola. Különbön nagyon közönséges ház volt s egyforma

ablakából az unalom ásitott felém. Megálltunk s ismerősöm csendesen nézte az épületet egy da-rabig. Aztán megszólalt:

— Látod. Tavaly épült. Nagy hareok volt-ak miatta a városnál, de én a lelkem minden erejével küzdöttem érte. Egy polgármester kö-szönt le miatta s mikor az iskolaszéket válasz-tották, olyan nagy volt a küzdelem, hogy Bencez Andrásnak párbaja is támadt belőle.

— Nagyon érdekes — mondtam.

— Hogyne! — folytatta ismerősöm. — Isme-red Bencez Andrást? Nagy, erős ember. Jó vivő.

— Jó?

— Kitűnő vivő. Megverekedtem vele.

Olyan természetes hangon mondta, mintha Bencez Andrásal más nem verekedhetett volna, mint ő. Nem tudtam megtagadni elismerésemet s így szóltam:

— Ez szép volt tőled.

— Nem mondom, hogy szép. Azt nem mon-dom. De kötelesség volt, hogy a véremet építhes-sék bele ebbe az iskolába. És kötelesség volt, hogy véremmel pecsételjem meg azt az okmányt, melyet kiállítottak.

Egy pillanatra hallgatott s aztán egy kissé sértődötten hánytja szememre, hogy nem is kér-dezem meg, mitéle okmányról beszél, holott vilá-gosan mondta, hogy egy vérrrel megpecsételt ok-mányról van szó.

— Nos — kérdeztem — miféle okmány is az? Istenem! Csak eszembe jutna.

— Ugy-e? Hát halottál már róla? Iskola-széki taggá választottak meg s erről szól az ok-mány. Tizenkét voks többség.

— Az nagyon sok.

— Sok — mondta büszkén ismerősöm s nagy otthonossággal lökte be az épület kapuját.

— Tessék — mondta s a kezével intett.

— Köszönöm — feleltem s eltűntem a ka-puban.

Mikor fölmentünk a lépcsőn, arra gondoltam, hogy vajjon az esti gyorsvonatig kijuthatok-e innen.

ezredik süveg hiányát konstata, akkor csendes buskomorságba esett. Eddig a história.

Fiume küldöttsége Széll Kálmánál. Fiume városának köztörvényhatósági bizottsága részéről ma délelőtti gróf Bathányi Lajos volt fiemei kormányzó vezetés alatt nagy küldöttség tisztelettel Széll Kálmán kormányelnök, belügyminiszternél, kérve, hogy a városnak kilencven év alatt törlesztendő huszmillió koronás hitel főlvetéle iránt hozott határozatát hagyja jóvá. Ez a pénz főleg a vízvezeték, a vágóhid, az utak kiépítésére, kaszárnya- és fürdő-építésre szolgál. Széll Kálmán kormányelnök, belügyminiszter szívesen látta a küldöttségét és megígérte, hogy az ügyet sürgős tanulmány tárgyává téteti.

Hegedüs Sándor nyilatkozata. Hegedüs Sándor országgyűlési képviselő a következő nyilatkozat közléséért kért fel bennünket:

Egy élnév alatt megjelent röpírát újra szóba hozza ellenem azt a bolond pletykát, hogy a párisi kiállítás alkalmával gobelinetek és vázakat kaptam; továbbá azt is állítja, hogy engem nem illet nemesi előnév használat és hogy a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbanknál a képviselőséggel összeröheltetetlen igazgatói állást foglaltam el.

Az első illetőleg e tárgyban tett nyilatkozatom és két illetékes helyről jött felvilágosítás értelmében kijelentem, hogy én semmi címen vázát vagy gobelint nem kaptam és bárki ezzel ellenkezőt állít vagy terjeszt azt tisztességtelen rágalmazónak nyilvánítom. Kijelentem továbbá, hogy nem a „nagygazdoki”, hanem a „magyar-azadoki” nemesi előnévhez oklevél szerint volna jogom (melyivel nem is szoktam élni) a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbanknál viselt állásomról 1902. július 18-án lemondani s azóta ezen intézettel összeröheltetésben nem állok.

Készséggel adtuk közre ezt a nyilatkozatot. De tartozunk megköszönni azzal a megjegyzéssel, hogy Hegedüs Sándornak ily rágalmazásokkal szemben védekezni szembeszállania felesleges. A volt kereskedelmi miniszter ieddhetetlen jellege, hazafias önzetlenséggel teljesített kormányzati működése sokkal ismertebb, semhogy józan észsel bárki is hitet adhatna ilyen galád pletykáknak. Ha pedig e rágalmazások az a céljuk, hogy Hegedüs Sándort elkedveljenék és lezserítsák a közszereplés teréről, mi hiszünk, hogy ezt a célt a sötétben bujkálók nem érik el. Hegedüs Sándor nagy munkakedvére, a közéleti harcokban megdöntött akaraterőjére kiváló államférfiúi kvalitásaira az országnak szüksége van.

A kiegyezés és a gyárosok. A Magyar Gyár-
iparosok Országos Szövetségének választmányi bizottsága ma Chorin Ferenc elnökkel ülést tartott, melyen az összes iparágak képviselői megjelentek. Hosszabb eszmecsere után, melyben Emich Gusztáv, Wollák Soma, Herz Vilmos, Burchard-Bélaiváry Konrad, Hatvány-Deutsch Sándor, megyeri Krausz Lajos, Wottitz Gusztáv, csetei Herzog Péter, dr. Goldberger Lajos, Meller J., Czeitel Gyula, Surányi Béla s még mások vettek részt, a választmány minden egyes csoportjának és minden fontosabb tételének tanulmányozására külön referensek küldtek ki.

Általánosságban kívánatosnak jelezték ugyan, hogy a szóbanforgó nagyfontosságú és sokoldalú technikai és kereskedelmi mozzanatokkal kapcsolatos kérdések tanulmányozására a referenseknek hosszabb idő engedessék, de tekintettel arra, hogy a képviselőhöz szakbizottság március február végén kívánja a javaslatot tárgyalni megkegyeztek abban, hogy az egyes szakreferensek véleményeiket február 15-éig terjék elkészíteni. A bizottság egyúttal utasította a kismélt referenseket, hogy véleményeik kidolgozásánál legyenek tekintettel arra, hogy minő hatás várható a javasolt vámtételektől az általuk érintett magyar iparágak termelésére, még pedig úgy a vámkülföldi, mint az osztrák versenyyel szemben, továbbá, hogy a javasolt vámtételek leleménye megkönnyíti vagy megnehezíti-e az érdekelte magyar iparágak fennállását és fejlődését, valamint új iparvállalatok keletkezését. Kimondta végül a bizottság, hogy a szakreferensek véleményeiben előállható eltérések kiegyenlítésére a végleges jelentés megállapítása előtt újabb ülést fog tartani.

Képviselőjelölés. Nagyváradról táviratozzák: A magyarországi kerületben szabadelvű programmal lép fel dr. Dési Géza előkelő nagyváradi ügyvéd, törvényhatósági bizottsági tag. Jelölését a szabadelvű párt úgy a vármegye központjában, mint a kerületben igen rokonszenvenesen fogadta. Dési már megkezdte körútját a kerületben, több községet meglátogatott s mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták. Hir szerint a függetlenségi párt ezúttal is dr. Kovács Dénes fővárosi lapszerkesztőt lépteti föl.

Györfly Gyula összeröheltetlensége.

Budapest, február 3.

A képviselőház földszinti bizottsági ülésében, közvetlenül az országos ülés után, ma itélkeztek Györfly Gyula országgyűlési képviselő összeröheltetlenségi ügyében. Györfly Gyula, mint a Leszámitoló és Pénzváltó Bank ügyésze, önmaga ellen tett összeröheltetlenségi bejelentést. Az itélő bizottságnak, mely tíz szóval kettő ellenében kimondta, hogy az összeröheltetlenség cselekménye, a következő országos képviselők voltak tagjai: Leidenfrost László, gróf Wilczek Frigyes, gróf Erdődy Gyula, Fűkövics József, Pattányi Elek, Förster Ottó, Mihályi Péter, Károlyi Antal, Kapotsffy Jenő, Visontai Soma, Jakabffy Imre és Malatinszky György. Pótlagok voltak: Thaly Ferenc, Kállai Lipót és gróf Zichy Aladár.

Az itélő-bizottság üléséről tudósításunk a következő:

Pattányi Elek korelnök megnyitotta az ülést s elrendeli a szavazást az elnökre és jegyzőre.

Elnök lett Pattányi Elek, jegyző gróf Wilczek Frigyes.

Elnök: Konstatálja, hogy az itélő-bizottság összes tagjai jelen vannak, majd elrendeli, hogy olvassák föl Györfly Gyulának az ügyre vonatkozó nyilatkozatát.

Gróf Wilczek Frigyes (jegyző) fölolvassa a nyilatkozatot, melyben Györfly Gyula kijelenti, hogy a Leszámitoló Bank jogtalanossága, de ezt az állását a képviselőséggel nem tartja összeröheltetlenségnek.

Hetits Hugó (előadó) ismerteti ezután az ügyet. Párhuzamot von Beck Marcel volt képviselő és Györfly Gyula képviselő inkompatibilitási ügye között. Beck lemondott a képviselőségről, mert igazgató-sági tagja a Leszámitoló-Banknak, annak az intézőnek, amelynek Györfly mint ügyész van alkalmazva. Györfly azt kérte az elnöktől, hogy az ő ügyét Beck Marcel esetével kapcsolatosan tárgyalják, ez azonban lehetetlen volt, mert ez iránt a házszabályok egész határozottsággal intézkednek. Attér ezután a Beck Marcel ellen Farkas Elek által beadott inkompatibilitási bejelentés ismertetése. Ez a bejelentés főleg abban sarkallott, hogy a fiemei raktárrészvénytársaság, amely az államtól nagymérvű támogatásban részesül, jórésben a magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank kezében van, mert részvényeinek igen tekintélyes hányada a bank tulajdonát képezi.

A fiemei társaság a kormány fennhatósága alatt áll, mert igazgatóságába is bevalasztandók azok, akiket a miniszter jelöl ki s világos, hogy a fiemei raktárak és raktórhelyek tekintetében, továbbá azon a réven is, hogy a nyereség egy bizonyos része az államvasutakat illeti, a társulat a kormánnyal üzleti összeröheltetésben van. A társulatnál való funkció felől világosan intézkedik az inkompatibilitási törvény s itt csak az lesz most a kérdés, hogy ez a törvény applikálható-e a főrészvényesnél, a Leszámitoló Banknál viselt állásra. A vállalatnak ezen a bankon kívül főrészvényese a Forgalmi Bank is, amde ez az intézet is a Leszámitoló Bank alapítása. Es a fiemei társaság részvényeiről a Leszámitoló Banknál 22, a Forgalmi Banknál pedig 68 százaléka van elhelyezve. A bizottság kérdést intézett a kereskedelmi kormányhoz, van-e üzleti összeröheltetésben a Forgalmi Bankkal? Igenlő volt a felelet. Ezek Beck Marcel ügyének kapcsán történtek és derítették ki. Beck magára vonatkozólag a bizottság előtt kijelentette, hogy a fiemei társulat részvényeinek egy részén a Leszámitoló-Bank azért adott tul, mert nem akarta, hogy a bank az inkompatibilitási törvény által megengedett részvényeknél többet bírjon, nehogy a bankkal nexuban levő képviselők inkompatibilitásba kerüljenek. A Forgalmi Bank dolgairól ő tájékozva nem volt, de mihelyt azokról tudomást szerzett, a Forgalmi Banknak a kormánnyal fennálló jegyzőkönyvi megállapodását azonnal felmondotta.

Beck Marcel ellen egy másik bejelentést Mendi Adolf adott be. Mendi Adolf a miatt tett összeröheltetlenségi bejelentést Beck ellen, mivel ennek bankja részt vett a konverzióban. Kérdést intéztek a pénzügyminiszterhez, aki kijelentette, hogy a konverzió tekintetében csak a Hitelbank áll az állammal összeröheltetésben. A Leszámitolóbank csak részt kap a Hitelbank itt mutatkozó hasznából. Györfly s ő bizottság megkérdezte a tárgyi tényállásra nézve s kijelentette, hogy ő neki Beck Marcel vallomáshoz hozzátenni valója nincs, ő nem tagja a Leszámitolóbank tisztviselői karának, nem tagja az intézet nyugdíjalapjának sem.

Az előadói előterjesztés után az elnök Györfly Gyulát hívta fel nyilatkozatára.

Györfly Gyula: Hangsúlyozza, hogy az összeröheltetlenségi bejelentést önmaga tette meg maga ellen. Ő Beck Marcel ügyének kapcsán jelentette csak föl a maga állását. Azt hiszi, hogy azon adatok, amelyeket jórészt Beck szolgáltatott a zsűri kezébe, ame-

lyeket az előadó most felsorolt, tulajdonképpen mind azt bizonyítják, hogy a Leszámitolóbankal semmiféle üzleti összeröheltetésben nincs. Itt csak burkolt inkompatibilitásról lehetne szó, de csak annál a viszonynál fogva, amelyben a Leszámitolóbank a Forgalmi Bankkal van. Ily módon, ahogy itt a kérdés felvetélt, határtalan nagy tér nyílik az inkompatibilitási feljelentésekre, nyomozásokra. Teljesen a bizottság bölcsességére bizza a döntést, de azt hangsúlyozza, hogy neki a bank hasznából soha semmitőle részesedése nincs.

Visontai Soma azt kérdi, hogy a volt kereskedelmi miniszter mikor engedte meg, hogy a fiemei raktárvállalat részvényei olyan nagy tömegben a Forgalmi Bankhoz jussanak, miniszteri állásáról való lemondása előtt mennyi idővel?

Elnök: Konstatálja, hogy az engedély kiadása és a miniszternek állásáról való lelépése között másfél év telt el.

Kapotsffy József: Kérdi Györflyt, van-e szavazata a banknál az igazgatóságban?

— Nincs.

Elnök: Mivel föltett kérdésére nem jelentkezett a zsűritagok közül egy sem arra, hogy kérdést intézzen Györflyhez, a tárgyalást berekeszti s fölteszi a kérdést:

Fennfőg-e Györfly Gyula képviselő ur itt kifejtett esetében a bejelentett tényre nézve az összeröheltetlenség, igen, vagy nem?

Szavazálopokkal szavaztak és tíz szóval kettő ellen kimondta a bizottság, hogy Györfly Gyula ellen az inkompatibilitás cselekménye.

A második kérdés már most az, hogy terhelje-e a képviselőt a törvényben megszabott kötelezettség mulasztása miatt nyilvánvaló rosszhiszeműség? Igen vagy nem.

Tizenegy szóval egy ellen kimondották, hogy rosszhiszeműség Györfly részéről nem fogott lenni.

Elnök enuncialja a döntést s a jegyzőkönyv hitelesítése után az ülést berekeszti.

Az ügyvédek és a perrendtartás.

Budapest, február 3.

A budapesti ügyvédi kar tekintélyes része gyűlt össze ma délelőtti az ügyvédi körben, hogy egyrészt megbeszélje a perrendtartási javaslatnak az ügyvédi kar érdekeit érintő szakaszai körüli leolyt viták eredményét, másrészt felkérje a kamara elnökét Szivák Imrét, hogy vegyen részt újra az igazságügyi bizottság tárgyalásában. Az egybegyűlt ügyvédek Szohner Lajos a kör elnöke üdvözölte, majd dr. Stern Sámuel ismertette az értekezlet egybehívásának céljait.

Erintve az igazságügyi bizottságban leolyt viták fejleményeit, azon panaszkodik, hogy az igazságügyi bizottság, bár tagjának többsége az ügyvédi karból került ki, megszorította az ügyvédi kötelező képviselőket a perrendtartásban. Ez nemcsak a bizottságban uralkodó ügyvédelenes hangulatnak tudható be, de annak is, hogy számos ügyvéd-képviselő éppen akkor tűnök ki a távollétével, amikor az ügyvédi kart oly mélyen érintő kérdések kerülnek döntés alá. Annál nagyobb dicséret és elismerés illeti meg az ügyvédi kar részéről a budapesti ügyvédi kamara ügybuzgó lelkes elnökét, Szivák Imrét, aki lelkes hűvel és odaadással mindig hatalmas szószólója volt az ügyvédi kar érdekeinek. Most azonban, hogy az igazságügyi bizottságban, dacára a miniszter előzékeny engedékenységének, mégis kisebbséggel maradt, bár a bizottság tagjainak többsége ügyvédben, annyira elkedvelenedett, hogy kijelentette, hogy többé a bizottság ülésében nem vesz részt. Ezt nekünk meg kell gondolnunk s fel kell kérnünk, hogy maradjon tovább is lelkes pártfogója az ügyvédi karnak s jelenjen meg az igazságügyi bizottság tárgyalásain. Indítványozza, hogy az értekezletből küldöttség kérje fel dr. Szivákot erre.

Dr. Szohner Lajos indítványozta, hogy ne küldöttség, hanem az egész értekezlet, teljes számban, dr. Brüll Ignác kamarai alelnök vezetésével alatt kérje fel az elnököt.

Az értekezlet az indítványt egyhangulag elfogadta.

Szivák Imrét, midőn az ügyvédi-kör helyiségébe belépett, lelkes éljenek fogadta. Dr. Brüll Ignác kamarai alelnök előbb Szivák Imrét üdvözölte, aki az igazságszolgáltatás érdekeivel oly szoros összefüggésben álló ügyvédi érdekeket a közbiztonság egyik biztosítékául állította oda és ez által felvitte a kérdést arra a magaslatra, amelyen annak fontos-ságánál fogva mozognia kell. Fájdalommal kellett — folytatja — konstatálnunk, hogy azon balítélet, mintha minden tapalattnyi tér, amelyet az ügyvédség működéséből elvonunk, egyszersmind nyert területet jelentene a jogkereső közönség számára, mind általánosabbá kezd válni elannyira, hogy a törvényhozók körében is kezd már hívókra találni. — Pedig meggondolandó volna, hogy az ügyvédség működési tere határainak visszaszorítása csaknem egyértelmű a bíróságok csahatatlanságának proklamációjával és a bírói hatalom abszolutizmusának elismerésével. — Eltévedik azok, akik a nép ügyeit intézik, hogy bekövetkezhessen a jövőben oly időszakok, amelyekben egy tulkapó kormányhatalomnak sikerül majd magát a bírói hatalmat lenyűgözni és magától függő helyzetbe hozni. Hol keresnei majd akkor me-

nedéket a leigázott igazság, ha nem lesz egy anyagilag és erkölcsileg független ügyvédség, mely azt védoástyái közé beolvasdassa. A harc, a melyet az ügyvédség ilyenképp feljogosított érdekeiért végig küzdés, ha nem is látszik azon eredményeket ígérni nekünk mint amelyeket előzni reméltünk, még sem lesz teljesen meddő. Hadd legyen az példa a jövőendő ügyvédnemzedék részére. Légy azonban meggyőződve, hogy küzdelmibeid, melyet úgyünk érdekében heroikus módon folytatás. Téged az egész magyar ügyvédség szeretete és hálája kísér! Ne lazdadj ezen küzdelemben, hanem vidd tovább is a zászlót, melyet az ügyvédség jól feljogosított kezében ragaddál és elismerésünkkel telve tervezve vonulj ismét a harcra igaz ügyünk megvédésére!

Percekig tartó éljenzés után dr. Sziták Imre a következőkben válaszolt:

Más osztályok minden feszélyezés nélkül szállnak síkra saját érdekeik mellett: az ügyvédség tudja, hogy csak azok az érdekei számíthatnak érvényesülésre, melyek az igazságszolgáltatás egyetemes érdekeivel azonosak. Ilyenek az erkölcsileg erős és anyagilag független ügyvédi kar, amely magában áll a bírói hatalom és bürokrácia tulterjeszkedésének, a nagy népréteg és a szegény vagy kisméretű jogainak egyenlő szakzerű megvédése miatt szükséges. Van nagy közjogi hivatása is, a hanyatló központosítási feladatát veszi át; az állami hatalom mindenhatóságával szemben egyensúlyt lépeztini. — Bizonyos, hogy mint minden reformnál két ellentétes irány küzd: a retrográd, amely az ügyvédi hatáskör megszorítására tör s a szabadalvó progresszív irány, mely a demokratikus alapon fejlődő ügyvédség nélkül a dekadens és abszolutisztikus irányok felülkerekedésétől fél.

En az utóbbi irányra tettem fogadalmat s az a meggyőződésem, hogy a magyar ügyvédség — bár egyes tagjai degeneráltak, — amint kinövés mindennél van, — a súlyos viszonyok dacára is megőrizte erkölcsi épségét s politikai függetlenségét; érdemes azért küzdeni, hogy nagy történelmi jogcímek elismeressenek, s célszerűen a pauperizmus s így az erkölcsi elhanyagolás karjaiba ne üssék. Sajnos, e reformmú minden paragrafus egy darab kenyeret vesz ki a kizűkölt kezűből, de igazságot konstátál az azzal, hogy maga a reform kezdeményezője, az igazságügyminiszter nem tanusított irántunk ellenszenvet vagy elfogultságot, mert a kizűkölt ügyvédi képviselet kérdését majd az egész vonalon nyílt kérdésnek hagyta s akik mégis ellenkeztek, az ellenük szóló döntést jorszírozták, vagy közönyükkel engedték így történni. Sajnos, nagyrészt a magunk, az ügyvédek sorából kerültek ki. E szomorú tünettel szemben én a fokozott kötelezőérzetet állásponjtán állok, elgondolatlanul állok a széles aramlatok között, de midőn látom, hogy minden társadalmi osztály a végletekig védi saját érdekeit, azután a végletekig menő áldozatokkal hozzuk a tisztviselői kar megjavításának sorsa érdekében — akkor talán az eddigi pozícióinkért való küzdelem nem mondható osztályharcnak, amely tölem túlme áll, de viszont nemzeti kultúránk nevében is küzdelemünk azért, hogy a legmagasabb kvantifikációt felmutató osztály létfeltételei egy egészséges ügyvédi kar, mint a jogélet egyik létényezője megelbétési viszonyai reakcionárius jelszavak kedvéért mesterkéltlen ne rontassanak meg. Ezt a társadalmi erők egyensúlya, összhangjának, fejlődésének törvényei is így kívánják s oda kell törekednünk, hogy az államélet hivatott vezetői ezen magaslattól itéljék meg a mi törekvéseinket.

Az elnök nagy tetszést keltő beszéde után az értekezlet véget ért.

KÜLFÖLD

Az angol király betegsége. *Edvárd* király tegnap a devonshirei herceg látogatására Chatsworthba akart utazni. Déléltől feltízzenkettőkor Windsorban még részt vett azon a szabadban tartott szertartáson, hol emléktárgyot ültettek el, s derűtlen nevetgált a walesi herceg oldalán. Alig egy óra múlva azt jelentették, hogy a király lázas tünetek közt megbetegedett s azért képtelen a chatsworthi kastélyba utazni. Ez a hirtelen elterjedt hír nagy megdöbbenést okozott Windsorban. A királyi különvonat már a szőnyegekkel földszített pályaudvaron várakozott, melynek királyi váróterme pálmákkal s egzotikus virágdíszekkel pompázott. A rendőrség már fölállt a kastélytól a pályaudvarhoz vezető uton, melyben azonkívül több száz főre menő néptömeg gyűlt egybe. Az út már föl volt hintve homokkal, a lakajok behordták a vonatra a kész villásreggelt s az indulás félkettőre volt kitűzve. A rendőrséget és a pályakezelőket egy órákor értesítették az utazás elmaradásáról. Az első pillanattól mindenkinek az jutott eszébe, hogy a koronázási ünnepély mily drámailag szakított a félbe a király hirtelen megbetegedése. Később azonban megnyugtató hírek kezdtek szállingani. A walesi herceg, ki családijával együtt Sandringhambe utazott, azt mondta környezetének, hogy a baj egészen jelentéktelen s nem egyéb könnyű meghűlésnél. A devonshirei hercegnek nyomban megátvirozták, hogy Sir Francis Laking, a király háziórosvosa nem tartja tanácsosnak az elutazást. A királyné viszont azt távirta a hercegnek, hogy reméli, miszerint holnap mégis meglátogathatja őt a királylyal együtt. Tényleg el is rendelték, hogy a vonat holnap (azaz ma) egy órára ismét készen álljon.

Az angol közönség nem nyugtalankodik ugyan valami nagyon, de mégis mindenki azt kérdi, hogy mi az oka az utazás hirtelen való elhatalasításának, mely sok embernek okozott kellemetlenséget, mit pedig a király nagyon szeret elkerülni. Eltekintve attól, hogy egészen felforgatta a chatsworthi programot, ezernyi ezer ember sereglett ott össze, hogy a királyt üdvözölje. Azt hiszik, hogy „diplomáciai megbetegedés”-ről van szó, s a királyné csak későn jutott eszébe, hogy Viktória királynő temetésének második évfordulója volt, amikor is tapintatlanság lett volna a chatsworthi ünnepélyek megkezdéni.

Chatsworth egyike a devonshirei herceg számtalan kastélyának s a legpompásabb nagyuri székhely egész Angliában. A Wren által tervezett épület tele van mérhetlen becsű műkincsekkel, s hosszú teremorszota, a fejedelmi pompájú gobelinnekel, aligha marad a versaillesi palota mögött. Tegnapelőtt a windsori kastélyban nagy hangversenyt adott *Sousa*, a híres amerikai zeneszerző, zenekarával együtt. Sokan meg voltak rá hiva, többek közt *Miles*, az amerikai hadsereg főparancsnoka is, kivel a király sokáig elbeszélgetett a generalissimus kínai és sibiriai utazásáról.

Windsor, február 3.

Sir Francis Laking déléltől meglátogatta a királyt és azután ismét visszatért Londonba. Ezután közzétették azt a hivatalos jelentést, hogy a király influenzában szenved. A király két vagy három napig lesz kénytelen a szobájában maradni. A chatsworthi látogatásról lemondottak.

Lázadás Kínában. A hatalmak állítólag rendet csináltak Kínában. Ebben a rendben azonban nem igen lehet megbizni, mert Kínában új és egyre terjedő lázadás híre érkezik. Ezuttal Hongkongból jön hír az új mozgalmáról és pedig egész csomó érdekes részlettel. Többek között ezeket mondja el a kínai telegramm:

Semmi kétség az iránt, mondja a jelentés, hogy a lázadásról szóló hírek egyáltalán nem tulzoktak. Kantonban a vezető kínai cégek határozottan veszedelmesnek tartják a helyzetet. A lázadók, akik igazgatóságban tartják Kína déli részének összes tartományait, eredetileg csak kis rablóbandák voltak és politikai céljuk nem volt. A banda többnyire elbocsátott katonákból állott, de részben Szecsuan, Junnan, Kvangszí és Kvantung tartományok titkos társulatának tagjai is beálltak a bandába. A múlt év elején egyre bátrabbak lettek a rablók. Egyik futat a másik után elfoglalták és miután a császári csapatok több helyen vereséget szenvedtek, Kína déli részének valamennyi tartományában új lázadás támadt. Kvangszí tartomány parancsnokló tábornoka, Su-Jue-Osun marsall, hír szerint, nagyon enyhén járt el. A helyett, hogy régi kínai szokás szerint lefejeztette volna a lázadókat, besorozta őket a hadseregbe, amely ekképpen úgy megnövekedett, hogy nem futotta a szoldból. Ennek következtében nemcsak a besorozott lázadók szöktek meg, hanem mindig velük ment a katonák egyrésze is, amely ilyenformán sok emberrel, fegyverrel és municióval segítette a lázadókat. A múlt év december hónapjában a lázadók Kviekov mellett egyesültek egy másik csapattal és ezzel számuk harmincezerre növekedett. Ez a nagy sereg négy divízióra oszlott, mindenik egy-egy igen képzett parancsnokkal. A fegyverrel és gyorstüzelő-ágyúval felszerelt sereg főparancsnoka, Tang, aki a tienocsi katonai iskolában nevelkedett és aki a kínai-japáni háború idején a hadseregben szolgált. A lázadók terve az, hogy Kvantungba hatoljanak, Kanton meghódítsák, azután Fukien tartományba vonuljanak, Szku-Osu-Fut megszállják és végre, hogy Csitkiang tartományon át megtámadják Pekinget. Kvantung határán már is több város esett a lázadók kezébe. Kantonban a katonai hatóságok nagyban készülődnek. Hong-Kongból sürgősen csapatokat szállítanak Kantonba. A kvangszí és kvaisui hatóságok Kantonból és Pekingből táviratban sürgősen segítséget kértek.

A német császár mint hajóstatistikus. A német császárnak tudvalevőleg egyik legkedvesebb eszméje a német haditengerészet fejlesztése. Ideálja pedig az, hogy az angol haditengerészetnek lehetőleg a nyomába jusson a német tengerészet. Ezek óta mindig összeállítja a két tengerészet összehasonlító táblázatát s e művét, rajzokkal együtt, megküldi a birodalmi gyűlésnek, főképp a konok képviselők ösztönzéséül, hogy, látván az angol haditengerészet óriási tulsúlyát, annál inkább megszavazzák a flottajavaslatokat. A most megküldött táblázat, ez az ad ocular való demonstráció, az 1902. évi november hónapi viszonyt tünteti föl.

Kalózk a Vörös-tengeren. A Vörös-tenger még mindig hemzseg az arab kalóztól, akik ott vakmerően garázdálkodnak. Ez a folytonos garázdál-

kodás arra indította az olasz kormányt, hogy erőlyes lépéseket tegyen a portánál. Nemrég a kalózkok, akik Doghában (az arab partvidéken) rejtőzködnek, elfogtak egy olasz lobogó alatt vitorlázó maszovai vitorlás hajót. Minthogy a hajó legénysége azóta eltűnt, attól tartanak, hogy a kalózkok vagy meggyilkolták vagy rabszolgákkul eladták őket. Az olasz nagykövetség ebben az ügyben jégyzéket adott át a portánál, amelyben a kalózkok szigorú megfenyítését és az eltűnt legénység előteremtését követeli. A jégyzék egyszersmind figyelmezteti a portát, hogy ha a Vörös-tengeren a kalózkodás meg nem szűnik, Olaszország kénytelen lesz ott kemény rendszabályokhoz nyulni. Olaszországának azonkívül több kisebb panaszja is van, így nevezetesen egy Kaibában (Szíriában) megölt olasz állampolgár gyilkosának kinyomozása tárgyában. Az eddigi vizsgálat menete nem volt kielégítő. Másik panasz Olaszországnak egy jaffai olasz orvos és egy prevezai olasz állampolgár bántalmazására vonatkozik. Mindezek a főlészálások teljesen alaposnak látszanak s azért idevaló politikai körökben az hiszik, hogy a porta kénytelen lesz Olaszország kívánságait teljesíteni. Az elintézés különben, úgy látszik, nem azért késik, mintha Törökország rosszindulattal viseltetnék Olaszország panaszai iránt vagy figyelembe nem venné őket, hanem a lassu török ügymenet és a színhelyek nagy távolsága miatt.

HIREK

Silberer ur.

Kicsoda Silberer ur? Volt bookmaker, léghajózó, ki a bécsi és budapesti lóversenytéren más emberek zsetéből meggazdagodott, aztán felment szülővárosába, a Kaiserstadba, sportlapot alapított, melynek a lóverseny mellett nemes feladata még az is, hogy a magyarokat s Magyarországot gyalázza, hogy sportsmanjeinket, a magyar lótenyésztést bekebelezze Ausztriába s minden alkalmat megragadjon, hogy a Kültöld előtt országunkat Ausztria egy primitív, kis provinciájának tűntesse fel.

Silberer ur ujsága az *Allgemeine Sportzeitung*. Nincs Magyarországon klub, kávéház, amelye ne járna, tömegtelen magánelőfizetője van, bár hazai sportlapjaink is vannak olyan jók, olyan helyesen értesültek és mértékadók. Silberer ur legutóbb az *alagi* pályáról s a magyar urlóvas-egyesületről nyilatkozott s a többi között a következőket írta:

Dieser Verein ist heute neben den beiden Jockei-Klubs die hervorragendste Renngesellschaft im Reiche des Doppeladlers.

Alag tehát a kétféjű sas birodalmába tartozik, természetesen éppen úgy, mint egész Magyarország. Silberer ur a legszemérmetlenebbül irigy esztendők óta s nem akad kör, nem akad kaszinó, nem akad magános, ki Silberer ur arroganciáján megbotránkozva, visszaküldte volna a lapot. Van magyar lóversenyirodalom s minden hazafias érzés melőzőzésével is nemzetgazdasági kötelesség, hogy a magyar ujságokat, a magyar szakírókat támogassuk s hogy az erre fordított pénz se vándoroljon ki Bécsbe. Felhívjuk a magyar kávéháztulajdonosokat, hogy bojkottálják Silberer urat, hogy küldjék vissza ujságját, hogy ne fizessenek elő rá, bár a kormány részéről a legegyszerűbb volna ettől a tendenciózus, magyarellen, arrogánsul pökhendi ujságtól megvonni a postai szállítási jogát. Magyarországon semmi szükség sincs rája s mért terjeszse még idegen lap is a totalizátor szenvedélyét. Magyar pénz ne hajtson hasznát Silberer urnak, ki magyar hirdetéseket közöl ujságjában, ki a magyar pénzt elfogadja s hála fejében örökké látítja és inzultálja a maga szűk és korlátolt körében a magyar nemzeti önértzetet.

Vessük vissza Silberer ur ujságját, hadd élvezzék csak a „Doppeladler” birodalmában!

Budapest, február 3.

— BUDAPESTI NAPLO. Január 31-ikén új előfizetés nyit a Budapesti Naplóra. Kérjük azo-

kat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetése ezen a napon lejár, méltóztatásának megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldessük tovább.

— **A király érkezése.** A király holnap este érkezik hosszabb tartózkodásra a fővárosba. A várpalota környékén már most is nagy az élénkség s lázasan dolgoznak a lebontott lavazsa órségi épület helyének rendezésén, hogy a király érkezéséig annak tiszteles formát adjanak. Az udvartartás egy része már tegnap megjött, a másik része pedig ma este érkezett meg különvonaton a nyugoti pályaudvarba. A honvédtáborancsnokság dísz-téri palotájának kapuja előtt két díszbeöltözött honvéd áll őrséget. A mai vartára először ment föl zenekarral a 32-ik gyalogezred, hogy felváltva a vadászszázalék legénységével álló őrséget. — A király február 9-től kezdve további rendelkezésig minden hétfőn és csütörtökön Budapesten kihallgatást fog adni. Előjegyzések naponta 9 és 2 óra közt a kabinetirodában (budai királyi várak) eszköztetnek.

— **Jenő főherceg lemondása.** Jenő főherceg egy bécsi lap értesülése s erint hadtestparancsnoki állásáról lemond. Megrongált egészségi állapota nem engedi, hogy e hadtestparancsnoki állást, mely sok fáradsággal, sok dollárral jár, tovább viselje.

— **Kitüntetett erdőmester.** Ő felsége *Korlek* Nándor részeczi társasági erdőmestere, sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül, a *koronás arany érdemkeresztet* adományozta. Az érdemkeresztet *Pogány* Károly főispán megbízásából szép ünnepség keretében folyó hó elsején adták át Resicában a kiüntetettnek. A járási szabadalvúpart nevében *Albu* István üdvözölte az erdőmestert, aki mint pártelnök nagy haszontalannak örvend. A magyar dalkör és a delegációs-élet énekelődásokkal emelték az ünnep tényét.

— **A vörheny gyógyítása.** Ha nem volna nekünk olyan gyakoriak, majdnem divatosak mostanában az olyan hírek, amelyben valamelyik orvos fölfedezi egy-egy gyilkos nyavalya szérumát, — inkább hinnék bennük. Azonban az orvosok folyton fölfedeznek s a halandóság cseppet se csökken. Csak nemrégiben írtuk meg, hogy egy dr. *Tizzoni* nevezetű olasz a tüdővész szérumát fedezte föl, ma meg arról érkezik hír, hogy egy *Aronson* nevezetű berlini orvosa a vörheny szérumát találta meg. Aronson hosszú ideig volt egy gyermekkorház orvosa s az ott szerzett tapasztalatok segítségével jött rá annak a nyitjára, hogy hogyan kell meggyógyítani a vörhenyt. Szérumával már kísérletezett is és a kísérletek eredménye — biztató. Csak ennyit mond a berlini híradás. Szerényen beszél — és ez szintén biztató.

— **Hegedűs Sándor felolvasása.** *Hegedűs* Sándor volt kereskedelmi miniszter holnap, csütörtökön este félkét órakor tartja a *Magyar Kereskedelmi Csarnok* helyiségeiben szabad előadását *Az érzés és képelet a kereskedelemben* cím alatt. A *Magyar Kereskedelmi Csarnok* vezetősége a tagok által bevezetett végeket szívesen látja.

— **Jubiláló főszolgabíró.** Lelkes ünneplésben részesítették *Lovasi Szakáll* Antal gácsi főszolgabíró huszonöt éves főbíróvá alkalmából. A járás érdemes vezetője a vármegyei, járási és községi hatóságok szereltesül üdvözölték; az ünnepeket a Stricker-teleg gácsi postógyár dísztermében fogadta a gácsi hatóságok, a körjegyzők s a losonci közönség küldöttségét, amelyeknek a vezetői valamennyien elismeréssel méltatták a jubiliáns érdemét. A szép ünnepségen jelen volt *Török* Zoltán vármegyei főispán és *Nagy* alispán is. Az üdvözlésre megjezt közönséget *Meringer* Lipót, a gácsi postógyár társtulajdonosa fényesen megvendégelte. Délután a jubiláló főszolgabíró tiszteletére banketet rendeztek, amelyen lelkes felkészültségben ünnepezték a járási közigazgatás fejt. *Messli* Zsigmond esperes és *Veibél* Károly jószágigazgató, akik az ünnepség rendezése körül buzgólkodtak, szintén mondtak pohárköszöntőt.

— **Adomány a nag, váradí ujságróknak.** *Pálffy* Antal szegedi magánzó a Szigligeti-társaságnak, melynek alapítója, 200 koronát küldött azzal a kijelentéssel, hogy évenként fog ilyen összeget küldeni. Az adomány rendelkezése az, hogy minden évben a Szigligeti-émlékünnepen egy leginkább kitűnt nagyváradi ujságróknak juttassák.

— **Gyászintézetetl Károly Györgynéért.** Özevgy gróf *Károly* Györgyné lekiüdvéert az engesztelő szent miséidőzót nem szerdán, hanem csütörtökön délelőtt 10 órakor tartják meg az egyetemi templomban.

— **Visszasztatott vádak.** *Szentestől* táviratozák: *Pillich* Kálmán ügyvéd Szeged város törvényhatósági közgyűlésén a csongrádmegyei állami tanítókról azt állította, hogy pangerman és dákorumán elveket mozdítottak elő. *Pillich* a tanítósgát a hazafianság mellett azzal is vádoita, hogy iskolákból eltávolították a fészületeket és szentképeket. Csongrádmegye 8 községének állami tanítóit tiltakozó gyűlést tartottak *Leuczky* Miklós igazgató elnökiségével és az alaptalan vádak visszautasításával kijelentették, hogy a fészületek és szentképek sértetlenül állanak isko-

láikban és elhatározták, hogy ha *Pillich* vissza nem vonja vádjait, megteszik a megtorló lépéseket.

— **Albrecht főherceg haditerve.** *Páris*-ből táviratozók: A *Revue des Revues Latharingia* csevésése címmel hosszabb cikket közöl, melynek sok érdekes részlete van. A cikk szerint Albrecht főherceg, a csottozai győző, aki a hatvanas években Európa legelső stratégiai tekin-lyeiei közé tartozott, 1870. március havában Franciaországba utazott, azzal az ürüggyel, hogy ott katonai tanulmányokat fog tenni. Az ut valóságos célja az volt, hogy Albrecht főherceg III. Napoleon császárral megbeszélhesen több katonai kérdést. Napoleon császár április végén közölte is Lebrun tábornokkal, hogy a főherceggel egy közös haditervben állapodott meg. Mihelyt Albrecht főherceg megnyerte *Ferenc József* király beleegyezését, Napoleon egy meghatalmazottat küldene Bécsbe, aki ott megbeszélné a terv részleteit. Erre a küldetésre pedig Lebrun tábornok volt kizemelve. 1870 április 19-ikén titkos tanácskozás volt a Tuillériáktan. Ez alkalommal közölte Napoleon császár, hogy Albrecht főherceggel milyen terveivannak az esetre, ha Franciaország, Ausztria-Magyarország és Olaszország közös háborút indítanak Poroszország ellen. Mindenik állammak 100.000 főnyi hadsereget kellene készenlétebe helyezni. Az egyesített seregek egy része Dél-Németországot támadná meg. 40.000 ember Münchenben maradna, a többi a Majna völgyébe húzódnék. A seregek egy másik része Elzászban, harmadik része pedig, jórészt az osztrák sereg, Csehországban, Eger és Pilsen körül csoportosulna. A terv végső célja az volt, hogy módot adjon az egyesült seregeknek, hogy Lipcsén át Berlinbe bevonuljanak. Lebrun tábornok megbízatásának egyik főpontja az volt, hogy a három hatalom egyszerre izenje meg a háborút Poroszországnak, a hadüzenetet pedig azonnal kövesse a mozgósítás. Ez lett volna egyetlen módja annak megakadályozására, hogy Poroszország egyenként leverje ellenségeit.

— **Orth Jánosról.** A nép famíliája nem akar belenyugodni abba hogy a népszerű János főherceg elpusztult volna a messzi tengeren, ahová a szabadságszeret és a függetlenség után való vágy vezette Napról-napra új hírek érkeznek és Orth János alakja majd itt, majd ott bukkan föl. Ilyen körülmények között fokozatosan érdekes az a nyilatkozat, amelyet a főherceg volt háziurova a bécsi *Zeit* egyik munkatársa előt tett.

— **Az orvos kizártak tartja, hogy Orth János még élne.** Együtt volt Orth Jánossal és ennek feleségével mindaddig, amíg az érdekes pár a kontinentet el nem hagyta és tekintetbe véve mindazt, amit rólok tud, lehetetlennek véli, hogy akármelyikük is még éljen. Aki a főherceget közelebről ismerte: az ő intelligenciáját, kedélyességét, egyenes őszinteségét, igazságszeretetét, és mindenekelőtt az ő ragaszkodását anyjához, — kizártak tartja, hogy az a férfi a hosszú évek során élejtelt ne adott volna magáról. Aztán még egy fontos momentumról kell megemlékeznünk: Orth János nem volt egészséges ember, krónikus bélbajban szenvedett, amely hivatalának betöltésében sokszor kellemetlenül akadályozta. Mikor az orvos utóljára Fiumében látta, a főherceg szenvedélyesen felkiáltott: — Szabad akarok lenni, szabad, és azért legközelebb leteszem a hajóorvosi vizsgálatot.

Akkor még nem volt világos ezeknek a szavaknak az igazi értelme, amelyet akkor az események derítettek föl. A főherceg tudniillik lemondott minden méltóságáról és előjogáról. Közvetlenül e meglepő fordulat előtt a következő levelet intézte orvosbarátjához:

Igen tisztelt doktor ur!

Most, hogy visszalérttem hosszabb tengeri utamról, szükségét érzem, hogy örömmel értesísem egészségi állapotom javulásáról, amit elsősorban az ön tanácsának köszönhetek. Ha bajom — amint az előre látható — nem is mult el gyökeresen, mégse érzem fájdalmasan. Fogadja szívesen az ide mellékelt kis emléktárgyat. Meg egy kézzortással háts hiva:

János főherceg.

Arról is beszélnek, hogy Orth Jánosnak milliókat érő vagyona fekszik Svájcban vagy Bécsben. Ez is ki van zárva, mert a főherceg minden jövedelmét nagyobbik részben jétékonyságra, kisebbik részben háziatására fordította. Feleségéről is meg kell emlékeznünk: *Stabel* Emilia Schmidtne neve alatt esztendő-kön át élt a főherceg palotájában mint házevetőnő. Őzneten, szerény teremtés volt, akit sohase bántott az ambició, hogy előtérbe lépjen. Szinte láthatatlanul élt a férfi mellett, akivel titkon megesküdött. Mikor Londonban ismét házaságra léptek, ezzel csak nyilvánosan dokumentálni akarták a régóta fennálló frigyét. Házasságuk aitalan volt, legalább mindaddig, amíg a kontinensen éltek. Lehetetlen a föltevés, hogy ez a nő tie esztendőn keresztül elnyomta volna meleg családi érzéseit. Meghalt a nővére, édesanyját sirba taszította a keserűség eltűnt leánya miatt, — és ő

mindig hallgatott volna? Fontos körülmény az is, hogy Orth János legénységéből senkise tért vissza. Huszonnygy férfi, csupa léry és családapa, nem adott élejtelt magáról. Ez is amelleit bizonyít, hogy Orth János és neje elpusztult a hajó egész legénységével együtt.

— **A javítóintézet — javít.** Ez a mondat lecfófolása egy másiknak, ami ugyancsak ebben az ujságban jelent meg néhány nappal ezelőtt s azt mondta, hogy a javítóintézet nem javít. Irtauk pedig ezt abból az apropozóból, hogy egy fiatal bűnös, egy tizenhataszentdős tolvaj arra kérte a bíróságot, amely őt elítélte, hogy ne küldjék javítóintézetbe, mert ő csakugyan meg akar javulni. Ezt az intézetet már kipróbálta s — ime, az eredmény az, hogy nem javult meg. — Ezzel szemben ma levelet kaptunk egy tanítótól, aki azt mondja, hogy az a sovány gyerek, aki így lebecsülte a javítóintézeteket, nem mondott igazat ama kritikájában. Tanu erre a levélrónk, aki maga is a javítóintézetben töltötte sühed-ségének négy esztendejét s ma nyugodt önértettel elmondhatja, hogy becsületese embernek tartja magát. S képes felsorolni egész sor tisztességes embert, aki a javítóintézetben kelett hogy megkapja az alapot a mai becsületességéhez, mert hiszen addig mindenki meg volt győződve arról, hogy az akasztó-fán fog elpusztulni. — Lehetetlen hitelt nem adni ennek a levélnek. Azzal, hogy a javítóintézetből került ki, senki se dicsekszik el alapos ok nélkül. Ezutal az az alapos ok, hogy megtámadták a javítóintézeteket, amelyek közül egy iránt pedig különös háttával kell hogy viseltessék a mi levél-írónk, ha meg van győződve arról, hogy ott otlolták bele azt a tisztességet, amivel ma él. Nagy kérdés és csak így hirtelenében el se dönthető kérdés az, hogy vajjon ez a mi emberünk csakugyan rá volt-e szorulva a javítóintézetre? Vajjon nem vált volna-e a mai emberré a javításnak ilyen módja nélkül is... Vajjon nem ment-e benne végebe a javítóintézetben eltöltött négy esztendő alatt a megkomolyodásnak az a processzusa, ami máskülönbén is, talán a szülői házban vagy azonkívül bárhol — a mai tisztességes emberré tette volna. Vajjon nem tisztán csak gyerekesiny miatt dugták be abba a tömegkezelésbe, amire neki voltaképpen szüksége se volt. Ami rá nézve éppen csak arra volt jó, hogy elértesse az igazi gonoszságtól. A javító intézetekbe behordott individuumok nem egy nivón állanak annak a szükségnek a dolgában, amit számukra az intézetből várni kell — s hogy kinek van igazsa, a mi levélrónkak-e, vagy annak a talán cinikus kölyöknek, aki a börtöntől nem fél, de a javítóintézetből idegenkedik, annak az elbírálására tudunk kellene azt, hogy melyiket miért, micsoda élmények után s micsoda megfigyelések alapján vitték be — javulni. Itt lehet földeezni valahol a titkát annak, hogy az egyik áldásnak, a másik pedig átoknak látja az életében talán ugyanazt az intézetet.

— **Humberték feljelentője.** *Cottarelli* spanyol akadémikus, akinek feljelentése nyomán Humbertéket tudvalevőleg letartóztatták, levelet írt egy napolyi íróbarátjának, aki az érdekes levelet most a *Pungoló* című lapban közzétette. *Cottarelli* tudvalevőleg erősen megtán aíták azért, hogy Humbertéket feljelentette és azt is beszélték, hogy a spanyol tudós akadémia kizárta tagjai sorából. Ez azonban nem igaz, mert *Cottarelli* maga cölálja meg levélében a híresztelést.

— **Egészen betegem lettem** annak a hajszának, amelyet ellenem indítottak — írja többek közt a spanyol tudós. — Már husz esztendő óta lakom abban a házban, amelyben legutóbb Humberték is laktak és tudtam mindjárt akkor, amikor beköltözökdelek, hogy kikkel van dolgom, de soha nem jelentettem volna fel őket, hogy ha nem követek volna el családommal szemben olyan infámis aljasságot, mint amelyet elkövettek. Hogy dij van ellenük kitűzve, azt nem is tudtam (!); s mikor ezt megtudtam, csak a szegények számára akartam ellagadni, mert magamnak nem kellett a pénz. Az akadémia nem zárt ki engemet tagjai sorából, sőt éppen azt az embert zárta ki, aki ellenem ezt a hajszát megindította, *Gomez* Carillót, aki Párisban él és születésére nézve délamerikai spanyol. (*Gomez* Carillót *Cottarelli* levelében vasok kitételekkel aposztrófálja, amelyeket azonban a *Pungoló* csak jelez, de nem közöl.) És egyetlen barátomat sem vesztettem el s aki engem ismer, az eszekeletemben nem lát egyebet egy nehéz, de elodázhatatlan kötelesség teljesítésénél.

— **Két angol nő kivégzése.** A londoni *Holwers* fogház udvarán ma reggel kivégezték két nőt, *Folters*-né és *Sachs*-né, akik évek hosszú során át jó pénzért örökbe fogadtak törvénytelen gyermekeket, azután ellették láb alól a szerencsétleneket. A halálraítéltek a legnagyobb lelkiyugalommal léptek a bitófa alá. Az akasztás két percig tartott.

— **Házasság.** *Ij. Breill* Sándor miniszteri segéd-fogalmazó a földmívelésügyi miniszteriumban eljegyezte *Déry* Eugénia kisasszonyt, *Déry* Emil haditengorészeti főbírószorvos leányát. *Déry* Izidor, a Lujzav-gómaim igazgatójának unokahúgát,

— **Fassie Tódor temetése.** *Fassie* Tódort a tegnapi elhunyt képviselőt ma délután négy órakor temették el a kerepesi-uti temető halottasházából. A gyászoló családon és a rokonságon kívül megjelent a temetésen gróf *Apponyi* Albert, a képviselőház elnöke, *Mánnich* Aurél, *Szöts* Pál és *Szerb* György országgyűlési képviselők. A képviselőház hivatalnokai kara és teremtészetek. *Pongrácz* Elemér képviselőházi pénztáros vezetése alatt testületileg vettek részt a temetésen; a gyászszertartást *Bogjévi* György görög-katolikus lelkész végezte. A román egyetemi ifjak ómekkara gyászadalokat adott elő.

— **A házitánitók veszélyessége.** Gyakran hallani mostanság — különösen hölgyek részéről — minő hihetetlennek tetszik, hogy a szász trónörökösnek nálaál sokkal fiatalabb férfuba tudott belebolondulni, pláne a házitánitoba, akit állása minden imponáló elemről megfoszt. Pedig hát az eset szinte tipikus, annyira, hogy az irodalomban gyakran tükröződik vissza. Eltekintve számtalan könnyebb lájtáru regénytől, amely az ilyen szerelmet rajzolja, nem szabad elhalgatnunk egy a világirodalomból tartozó műremeket: *Turgenyev* *Natalia* című drámáját, amelyben a költő egy tényleg megtörtént esetet tárgyal. A múlt század hatvanas éveiben történt és Moszkva legmagasabb arisztokrata körében kinos feltűnést keltett, hogy egy magas állású hivatalnok negyvenéves felesége belebolondult gyermekeinek huszéves nevelőjébe, akinél a legtorróbb viszonzásra talált. Nálunk Magyarországban a negyvenes években nagy szenzációt okozott, hogy egy K. grófné gyermekeinek nevelőjével megszökött. A grófné és az ifjú filológus külpepet a katholicizmus kötelekéből és a válás kimondása után házasságot kötött. A pár Némethonban telepedett le, ahol a tudós később ismét szenzációt keltett, de már nem szerelmi kalandokkal, hanem tudományos eltelezésekkel. A nevelő szerelme a házurnője iránt a líra tőrénében gyakran fordul elő. A leghevesebb és legtragikusabb eset a megőrült *Hölderlin* szerelme *Borkenstein* frankfurti bankárné iránt, a kinek gyermekeit oktatta. A nagy költő eszményét *Diotimának* nevezte költeményeiben. A bankár merőben üzletember volt, aki csupán hivatalával tördődött. Ezért is szerződött házához nevelőt, aki a feleségét a gyermekei nevelésében támogatása és egy házikasszonyt, aki a házvezetését terhet vele megosztja.

— **A kuzsuzhoz értek** — szokta mondani a bankár — de már arról sejtelnem sincs, mire kell a gyerekeket oktatni és hogyan kell őket nevelni. Ez az anyuk do'ga, meg a házitánitóké.

A legkisebbik gyerek négyéves volt, a legnagyobb nyolc, — és *Hölderlin* csakhamar megnyerte idealitukét. Az asszony gyönyörű volt és a hellén idealokért hevülő költő egyszer így kiáltott fel egy barátja előtt:

— Nézd, igazai görög istennő!

Háborus idők következtek és *Borkenstein* családját a házitánitóval utazni küldte. Visszatérésük után is sokszor volt egyedül *Hölderlin* az anyával. A család egy rokona erről így nyilatkozott:

— *Borkenstein* tudott róla, de nem talált semmi rosszat abban, hogy *Hölderlin* könnyeket hoz a feleségének és a szőbb részleteket től is olvassa neki. A férj megszokta, hogy minden este házon kívül tarokkoztak és örült, hogy a felesége ezalatt nem unatkozik. Egészen másként nézte a dolgokat a házikasszony, aki nagyon szívesen ment volna feleségül a tanár urhoz. A féltékeny leány addig üzte mesteri gyanúsításait, hogy egy szép napon a férj ajtót mutatott a költőnek. *Hölderlin* beleőrült a fájdalomba.

Az akkori pletyka persze szentül hitte, hogy *Hölderlin* a bankárnéval bűnös viszonyban élt. Ma már kétségtelenül meg van állapítva, hogy csak a legeszményibb barátság kötötte őket össze.

De az a körülmény, hogy akkor még a rokonok is hitek az asszony bűnösségében, bizonyítja, hogy az ilyen szerelmi viszony lélektanilag nagyon közel fekvőnek látszik. A világ megérti, ha az asszony ahhoz a férfhoz menekül, aki vele együtt neveli gyermekeit, miatt a férj csak az üzletével tördök, — ha az unatkozó asszony odaomlik a férfu keblére, a kinek érdeklődést és szeretetet talál, — akivel első sorban egy nagy és szent érdek köti össze: gyermekeinek jólété. És mentől jobb anya az asszony, annál forróbb hálát érez a derék ember iránt. Ez a házitánitók veszedelmességének lélektana. Ezer szerencse, hogy a legtöbbször házitánitó pedáns tudós, a kibe teljesen hiányzik a romantika mértsége és formás gyöngedsége.

— **Kriegner Tokaji Khina vasbora.** Erősítő üdülők, gyengéknek, vérképző, étvágyjavító, idegcsillapító. Ize pompás. Joles sajtásgátréit Egészségügyi Tanács javaslataira miniszterileg engedélyezve. Főraktár: Budapest, Kálvin-tér. Korona-gyógytár. Ára 6 K., kisebb 3 K. 30 fillér. Vételnél mindig *Kriegner*-t és tessék követelni.

— **Hölgyfényképek** a legújabb módszer szerint, gyönyörű kivitelben csakis Mertens és társánál, Erzsébet-tér 7.

— **A szegény kis Mariska története.** Mariska tizenegyesztendő gyermek volt s tegnap meghalt. Hirtelen, egyszerre, azzal a halállal, ami vérmes, jól megtermett öreg urak közt szedi az áldoztat. Mariskát a szélhűdés ölte meg. Egy kerepesi-uti panoptikumnak volt a szenzációja a kislány. Azaz, hogy csak években kicsi, más-különbön hihetetlenül nagy darab gyermek. Száz-husz kilogrammot nyomott s olyan nagyon kövér volt, hogy se ülni, se feküdni nem tudott a teste gömbölyűsége miatt. S nehezen is lélegzett, mint a tömött liba. Mert hát a panoptikumos embernek arra is volt gondja, hogy ne veszítsen a súlyából. Táplálta minden jóval — s Mariska se nem tiltakozhatott ez ellen, se meg nem köszönhette a kétes értékű szivességet. Nem volt ugyan vézna a gyerek, hanem a szája nem volt alkalmas a beszédre. Kővér akjait nem tudta szóra idomítani. Sok bámulója volt a gyerekeknek, aki különösen magyar csoda volt, nagykőrösi csoda s különösen nagy hatást ért el a produktóiban az a jelenet, amikor négy ember nagy szuszogással egy asztalra emelte a picikét. A kislány még sok szép pénzt keresett volna *Grünwald* *Jakab*-nak s a szerződés révén kedves szülei is vásárolhattak volna házat, földet a rájuk eső nyeregszépnyből — azonban egy csöpp véletlenség tönkretette az egész üzletet. Tegnap betévedt a hálal is a panoptikumba s annyira meglepett neki a gyermek, hogy magával vitte. Ilyenformán gyászbaorult *Grünwald* *Jakab*bal egyetemben a nagykőrösi *Varga*-familia is, amelyről csakugyan el lehet mondani, hogy a gyermek zsírjától élt idáig.

— **Német kivándorlási ügynök.** *Temesvárról* jelentik, hogy *Orlopp* Béla német kivándorlási ügynököt, aki a népet *Posen*be való kivándorlásra csábította. *Bandl* temesvári főkapitány *Temesvárról* lelatározta és az ország területéről kiutasította.

— **Halálkozás.** *Beleki László* Mária, mindszent *Erdélyi* Gyula regényíró és a *Buda* és *Vidke* szerkesztőjének nevelő nagyanyja, meghalt Budapesten, 99 éves korában. A megboldogult urnó valódoságos élő korrajz volt és a java idejének egyik legkitűnőbb gazdasszonya. Az *Andrássy*, *Majláth*, *Almássy*, *Osáky*, *Szily* családoknál tölthette el az élete egy részét s ötvenhárom évet az *Erdélyi* családnál. A korának nagy embereit és érvényeit mind ismerte. Néhányheti betegség után, csendesen szenderült jobblétre. A tarkasréti temetőben temették el.

Kolozsvárról táviratozzák: *Benigni* Sámuel az iparosgejlesztő elnöke ma szívszűkületben hirtelen meghalt. *Benigni* a városi közéletben, főleg az iparosok mozgalmában nevezetes szerepet játszott.

— **Vita egy koporó körül.** *Poszony* város mai közgyűlésén heves vitát provokált a polgármesternek az a jelölése, mely beszámolt arról, mint vett részt a város *Andrássy* Albert nyug. alezredesnek, *Haynau* egykori hadsegédének temetésén. *Oberschall* Pál jogakadémiai tanár és mások kifogásolták, hogy a polgármester a temetésen meghuzatta a városhátorony nagy harangját és felszóltotta a városi képviselőket a temetésen való testületi megjelenésre. Szerintük a tiszteletadásnak ilyen mértékét nem lett volna szabad alkalmaznia annak az emlékével szemben, aki *Haynau*-nak hadsegéde volt a legstótebb gyász napjaiban. E hazafias hangokkal szemben *Porubszky* Jenő kir. tábla tanácselnök a multra vetett fátólt hangsúlyozta és kiemelte, hogy a halottban nem a 49-es hadsegédet, hanem a város jővetőjét tisztelte meg, aki 100,000 koronát hagyott a városnak a jőtevénye oelokra, s aki különben szereplését későbbi életével és a magyar kultúrát szolgáló utolsó intézkedéseivel expálta. A közgyűlés névszerintű szavazással nagy többséggel *tuomásul* vette a polgármester jelentését.

— **Emlékkönyv.** A *Marostordamegyei Általános Tanítótestület* tennálkásának huszötödik évfordulója alkalmából *Emlékkönyvet* ad ki, melyre előzetési felhívást bocsájti ki. Az emlékkönyv ára tagoknak egy korona, nemtagoknak két korona. Az előzetések 1903. április 1-éig a testület elnökségéhez küldendők.

— **A megszökött borkereskedő.** *Steinberger* Mór, a megszökött fővárosi borkereskedő — mint megirtuk — *Bremában* hajóra szállt és Amerika felé vitorlázott. Most újabban az a hír érkezett *New-Yorkból*, hogy *Steinberger* szombaton csakugyan megérkezett oda, de a *New-Yorki* rendőrség *Steinberger*-től nem vonta meg a partraszállás jogát, mint a fővárosi rendőrség kérte, sőt le sem tartóztatta. A rendőrség hivatalosan nem értesült *Steinberger* partraszállásáról, csak magánúton kapta a hírt, hogy *Steinberger* *New-Yorkba* érkezett s hogy az ottani rendőrség nem tartóztatta le.

— **Földrendés.** A földtan intézet budapesti és a m. kir. meteorológiai intézet ó-gyallai földrendési obszervatóriuma február 1-én délelőtti nagyobb távolságu földrendést jeleztek. A földrendés 10 óra 54 perkor vette kezdetét 10 óra 58 perkor érte el a maximumát s 11 óra 50 perkor ért végett.

— **Panama Törökországban.** Egy konstantinápolyi telegramm jelenti, hogy a perai török táviróhivatalban óriás sikasztásnak jőttek a nyomára. A hivatalnokok táviratokat eladtak egy idegen hatalom nagykövetének s a mellett nagy összegeket elisikkasz-

tottak. A török siffere kulcsot, amelyre a legutóbbi átlálás után újra készítek, a hivatalnokok eladták ötezer fontért.

— **A Dunáról.** A *Duna* s mellékfolyóinak gyviszonyai az enyhébe vált időjárás következtében megváltoztak, amennyiben a jég mindenütt korhadásnak indult, s majd mindegyik folyó többé kevésbébe zajlik. A Dunán nagyon megritkult a jég, csupán a partok mentén áll, de valószínűleg még ma innen is elválik. Csak a folyam közepén van gyenge zajlás. A víz különben tegnap óta 2 centiméterrel emelkedett s mai magassága 188 centiméter. Az *Al-Duna* jégmentes, minél fogva ma már újra megkezdtek *Zimony*, *Belgrád* és *Panosova* között a közlekedést. Ha az idő így tart, akkor a fővárosnál is megkezdik a már kétszer beszüntetett hajóközlekedést.

— **A Márk-tér zászlópóznái** A *Velencei Piazza* *San-Marco* ismét szegényebb lett néhányéveszázados díszével. A napokban kiszedték a tér kőkockái között a földbe sülyesztett három zászlórudat, amelyek *Velence* hajdani nagyságát hirdették: *Cyprus*, *Candia* és *Morea* uralmát jelképezvén. Az első és a harmadik pózna meglehetősen ép állapotban került ki a földből, a második azonban kibuzás közben vagy huszméternyi magasságban kettéropant és lezuhant. A pózna teljes hosszúsága huszonöt méter lévén, éppen az arany országnál és aranyozott vasgömbbel ékes hegye a prózának zabhat le és zúdosótt szilánkokká. Szerencsére ember nem járt a közelben. *Szent Márk* piaca most még szomorúbb látványt nyújt a három históriai nevezetességgel pózna híjával. A látvány azonban nem sokáig lesz szomorú, mert a városi tanács csupán óvatosságból szedette ki helyükből a rudakat s április elsejéig, mire a műkialítás megnyílik, a póznák hihetőleg ismét helyükön lesznek majd.

— **Óvatosság az — egészeség elapja.** A közönség és különösen a háziasszonyok ügyelmébe ajánljuk a főváros tejjelátása körül fölmerülő anomáliákat. A főváros területén ugyanis más idegen származású seletjes minőségű tejet hoznak üvegekben irodalomba, melyet mint a *Budapesti Központi Tejcsarnok* Szövetkezetétől származó tejet árusítanak. Eppen ezért nem győzzük eléggé ajánlani, hogy a háziasszonyok az üvegek lezárására a lehető legnagyobb gondot fordítsanak és csakis oly üvegeket igadjanak el, melyek a Központi Tejcsarnok Szövetkezet címevel és védjegyével vannak ellátva és amely üvegek ólomzárán K. T. betű és a napi kelet világosan látható. A gondos óvatosság az egészeség hatathos védelme, ezért mindenkinek leg-ontosabb érdeke a meszesemenő vizgázat.

— **Aki a feleségét viszi a vásárra.** *Athénnek* egészen balkáni izű szenzációja van — és pedig a *Demetri* hajó parancsnokának a rendőrségnél saját sógora ellen tett feljelentése. Ez a derék ember ugyanis nászútra ment *Egyiptomba* és fiatal nejét *Alexandriában* egy rosszhírű házának eladta. Az asszony kiszabadítására a külügyminisztérium után azonnal lépéseket tettek, de ezeknek még nem volt eredményük. Az eladott asszony *Athénben* ünnepelt szépség volt és a legelőkelőbb görög családok egyikének sarja.

— **Tizenötövi fűrdőzés és különféle hirdett** szerek eredménytelenek voltak számos osz- és közséves betegnél, de végre is a *Zoltán-léle* kenőcs használata által teljesen meggyógyultak. Ára 2 korona *Zoltán* gyógytárban, *Budapest*, V., *Sétátér-utca* és *Szabadság-tér* sarkán.

— **Gyilkos és öngyilkos csendőr.** *S.-A.-Ujhely*-ről táviratozzák: *Rosenberg* Mór csendőr ittas állapotban rövid szóváltás után *Lendvay* Abel csendőrszártszolgálati fegyverével meglötte s mikor *Lendvay* vértől borítva kirohant, *Rosenberg* fegyverével szájába lött. A csendőröket még élve szállították a kórházba. A vizsgálatot megindították.

— **A mű-ember.** Ez a legújabb szenzáció. A *Fővárosi Orvosen* új és minden tekintetben remek febrári műsorának egyik száma. Látszólag élő báb, amely emberi mozgásokat végez, beszél, rajzol szóval, teljesen családoknak ejti a nézőt, aki sehogysen képes a bámulatos rejtélyt megjelteni. *Pierre* *Gill* O-nak hívják e geniális találmány bemutatóját, *Waldmann* igazgató pedig a legnagyobb elismerést érdemli, hogy variété műsorát ilyen és ehhez hasonló hatású kiünő számokból állította össze. A műsor kiemelkedő pontjai közül megemlíthjük még *La Fayette* francia szimfonikuszt, aki tőkeletes művészetével egy kiünő francia egyfelvonásosban mutatkozott be zajos sikerrel. *Mariot*, a tavalyi szezonból kedvezően ismert komikus, két valódi művészettel dolgozó *Boston* nevű akrobata, *Atkinson*, a hasonlíthatatlan ausztráliai imitátor, *La Syephe* a *Saharettel* versenyző táncosnő, a *Tarka Szimpad* egy új darabja és még több remek szám egészítik ki az igazán fenomenális variété-műsort.

— **Videki hírek.** *Kis-Rábé* biharmegyei pusztán *Brezina* Albert mezőőr agyonlőtte *Berde* *Laos* báránit gazdálkodót, ki kocsival jött *Danosházról*. *Brezina* megállította a lovakat és rövid szóváltás után agyonlőtte *Berdét*. A lovak a holttesttel *Báránra* vágattak, *Brezina* önként jelenkezett az ügyészségnél. — *Barabás* Géza törvényészi iktartós hivatalában anyagi zavarok miatt felakasztotta magát, *Özvegye* és három árvája siratja.

— **Rendőri hírek.** *Francis* *János* 28 éves kereskedőségbe ma este a *Vig-tut* 4-ik számu ház második emeletén revolverrel halálraöntötte magát és meghalt. *Öngyilkosságának* okát nem tudják. — A

rendőrség letartóztatta Blau Sándor foglalkozásnékül embert, aki ma a Kálmán-utca 16-ik számú házban Liebtmann József ékszerész nejének a kezéből kitépte a készletkáját.

(x) Használt-e már Stomatint?

(x) Gebauer Károly hazai ércoporsó-gyáros te-
metkezési intézete VII. Erzsébet-kört 26-ik számú
házban van és IV. Kigyó-tér 1. sz. Királyi bérpala.

A szász trónörökösne regénye.

Budapest, február 3.

Nagy érdeklődésre tarthat számot az a levél,
melyet a *Frankischer Kurier* című lap reprodukál,
melyet a trónörökösne atyjához intézett. E levél elzár-
mányait a nevezett lap így adja elő: A szász trón-
örökösne a német konzulátus értesítette arról, hogy
összes jogaitól és címeitől megfosztatik. György király
határozatát a trónörökösne nyugodtan fogadta, nem
ugy Ferenc József királyét, melyre elgondolták, hogy
hercegnői és főhercegnői címét viselhesse és a
főhercegi címet tovább is használhassa. Ezen
határozat ellen a trónörökösne tiltakozott és pe-
dig azzal az indoklással, hogy a polgári per-
rendtartás 1577. §-ának a német birodalomra meg-
állapított konkordanciái megengedik, hogy a he-
cegné eredeti családi nevét viselhesse. Ennek a
tiltakozásnak megvan az alapja. Mert Montene-
on most a hercegnőtől irományait kéri. De
ilyenekkel a névtelenné lett volt trónörökösne most
nem rendelkezik, mert az osztrák hatóság, kétség-
kívül felsőbb rendeltetle, vonakodott ilyeneket kiállít-
tani, mivel a születési és házassági iratok a királyi
ház iratárchában vannak. Ott szintén vonakodtak a volt
trónörökösne számára az iratokat kiállítani, hogy
ezzel megnövekedjék áttérését az evangélikus hitre és
ekként házasságát Gironnal. A trónörökösne most
azzal a kérdéssel fordul atyjához, hogy ő törvényes
gyermek-e és ha igen, hát milyen jogot tiltják meg
neki viselni annak a nevét, akinek törvényes gyerme-
keként van az egyháznál bejegyezve? Ez olyan,
mintha valakit csolnakáznál hívának a tengerre és a
viz közepén e szavakkal fordulnának hozzá: Most
tessék kiszállani.

— En — így folytatja atyjához írt levelé-
ben a trónörökösne, — lemondok rangról és
címről és csak az a szándékom, hogy joga-
mat mint a toszkánai nagyherceg leánya megvédelmezzem. Ha én vagyok az, akkor
irományaim kiadását törvény szerint nem
szabad tőlem megtagadni. Az egész eljárás-
ban mindig azt hangoztatták, hogy szigorúan
a törvény szerint akarnak eszelekedni, hát
most álljanak is szavuknak. Mert olyan tör-
vény, amely egy asszonyt válási okoknál
fogva hazájából kiutasít és őt hazatárlanná
teszi, nem létezik. En jogomat nem mint a
szász trónörökös felesége, de mint atyám
leánya fogom érvényesíteni.

Az osztrák udvari háziörvényből ez az eset
hiányzik. A polgári törvénykönyv szerint a nő, aki,
mint ebben az esetben, saját hibájából ágytól és asz-
taltól el lesz választva, felveheti leánykori nevét,
vagy mint ebben az esetben, férje kívánságára kö-
teles azt felvenni. De miután Ferenc József király
döntése folytán a volt trónörökösne nem több
oszládi neve, úgy sejtették vele, hogy miután névtelen
nem maradhat, választson magának egy nevet, amire
azonban Toscanai Lujza nem hajlandó, miután most
mint polgárnőnek joga van a polgári törvények
igénybevételére. A volt trónörökösne erre a tör-
vényes alapokra fektetett energikus védekezésére nem
voltak elkészülve és így a házi törvény e hiányát
egyezséggel próbálják majd kitölteni.

Berlinből táviratozzák: A *Local Anzeiger* egy munka-
társaság, aki *Sau-Remoból* *Ventimigliába* utazott közben be-
szelgetett *Lipót Szalvátort* főherceggel, Lujza hercegnő
unokatestvérével és feleségével, Donna Blankával. A he-
ceg kijelentette, hogy *Nizzába* utazik, de nemszándékozik
Lujza hercegnővel találkozni. *Ferenc József* király az
összes főhercegeknek megtiltotta a Lujza hercegnő-
vel való érintkezést s ezt a tilalmat akkor sem
szabad megszegniük, ha békítő szándékuk volna.
Lipót Szalvátort főherceg lehetetlennek tarja a válást.
A bécsi udvar úgy tekinti a hercegnőt, mintha már
meghalt volna s minden következő kísérlet haszontalan
volna. *Lipót Szalvátort* főherceg azt mondta, hogy nem
tudja, milyen nevet fog Lujza hercegnő fölvenni, de
ez egészen jelentéktelen, a földolog az, hogy a he-
cegnő sohasem lehet *Giron* felesége.

Montenéből táviratozzák: Lujza hercegnő és
Giron naponként számos gyátlós levelet kapnak s
ezért utasították a szálló tulajdonosát, hogy az olyan
leveleket, amelynek jelentéktelensége a borítékon lát-
szik, semmisítse meg. Mindenkinek föltűnt, hogy a
hercegnő néhány hét óta egészen megosonyult.

Drezdából táviratozzák: Hír szerint *Lujza* he-
cegnő visszavonta házasságának jóbontására vonatkozó
keresetét s csak férjétől való elváltásáért kéri.

Drezda, február 3.

A szász trónörökös gyermekeinek, *Frigyes Keresz-
tély* hercegnek állapota ma reggel sokkal rosszabbra
fordult. Az orvosok nem bíznak főlgyógyulásában.
Frigyes Keresztély herceg a szász trónörökös pár másod-
szülött gyermeke.

Berlin, február 3.

Montenéből táviratozzák, hogy a szász trón-
örökösne az újságokból értesült fiának súlyos meg-
betegedéséről. A trónörökösne a szálloda olvasó-
terében a lapokat olvasta, amikor hirtelen meg-
akadt a szemé a drezdai táviraton. *Lujza* herceg-
asszonyra borzadtó hatással volt a hír, hogy
kijelentette kezéből az újságot és elájult. Ha-
marosan orvost hívtak és szobájába vitték a trón-
örökösnet. Az orvos szerint a hercegnőnek több
napig ágyban kell maradnia.

Luclenal ügyvéd közölte *Gironnal*, hogy a
német és az osztrák-magyar konzulátus hivatalo-
san tudatta, hogy *Lujza* hercegnő születendő
gyermekét ki kell szolgáltatnia a szász udvarnak,
mivel azt a gyermeket a szász királyi család tag-
jának tekintik. *Giron* azt válaszolta, hogy ő is
és a trónörökös-asszony is minden erejükkel
ellené fognak szegülni e terv végrehajtásának.

FŐVÁROS

(*) **Választás a fővárosnál.** A tanács ma több
állást töltött be választás utján. A választás eredménye
a következők:

Foglalmazó lett: Sohr Manó Szemrekovszky Ágost-
on és Szemenyei Kornél. **Segédfogalmazó:** Szép László,
dr. Szlavits Lajos, Vejna Ede, dr. Smelbeger Árpád,
Károly József, Igaly Kálmán. **Sírágy Ede.** Cibor
Gyula, dr. Tatar Béla, Kemény Géza, Lung Géza és
Demjén Géza. **Foglalmazógarnokok:** Toperczer Sándor,
Lobmayer Jenő, Pecsics Sándor, Pappert Győző,
Vaszary Gábor, Muzsikó István és Unger Béla. **Ar-
cséki segédfogalmazó:** Agoston Géza. **Artszt. járódi orvos:**
dr. Zboray Sándor. **Műszaki tanácsos:** Krátky János. **Fő-
mérnök:** Szivós Lajos, **11. osztály mérnök:** Gerenday
Andor, **12. osztály segédmérnök:** Halner Károly Rudolf
és Kovács Béla. **Számvetésügyi végrehajtó-osztály főnök:**
Boldog Gyula. **Főnökség:** Poppel János, **számszép:**
Koronaháti Kálmán. **Végrehajtó:** Herein Károly és Srott
Béla, **számgyakornok:** Bedő Tivadar és Rottmayer Ist-
ván, **adószámítást:** Klausner Mihály, **adószámsegéd:** Kocsi
Gyula, **adószámgyakornok:** Puntigam Jenő. **Vásárcsarn-
noki irrodatiszt:** Lacsnay János és Hallósy Jenő, **vásár-
csarnoki altiszt:** Csupor András.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Nemzeti Színház.** A Nemzeti Színház új da-
rabja, *Wilde* Oszkár *Lady Windermere* legyezője című
angol társadalmi színműve mindhárom eddigi elő-
adásán teljesen eladott nézőtér mellett ment. Csüt-
örtökön és szombaton kerül ismét színpadra, a két női
főszerepben *Jászai* Marival és *Hegyesi* Marival. Péntek-
en, 6-án, *Gárdonyi* Géza új vígjátékát, az *Annuskát*
adják elő. A Várszínházban holnap, szerdán a *Strike*
kerül színpadra, *Szikráé* szerepében *Blaha* Lujzával. —
Maeterlinck drámája, a *Monna Vanna* iránt a közönség
érdeklődése egyre fokozódik. Tegnap, tizenötödik
előadására ismét zsulolásig megtelt a színház néző-
tere. A darab holnap, szerdán s legközelebb vasár-
nap este kerül ismét színpadra.

** **Küry Klára Kolozsvárott.** *Küry Klára* kis-
asszony, a Népszínház nagy művésznője, csütörtök
óta a kolozsvári Nemzeti Színház vendége. Mint tudó-
sítónk írja, a kiváló vendéget óriási lelkesedés és
nagy szabású ünneplés kísér minden játékán azon
a színpadon, amelyen pályáját kezdte és amelyről
rendkívüli sikereinek utjára indult. Mind a négy fel-
léptére már mult kedden az előadások kihirdetésekor,
az utolsó helyig előre elkapkodtak az összes jegye-
ket, ámbar a helyárak kétszeresére voltak felemelve.
Első fellépése pénteken volt a *Babában*, a második a
Bibliásasszonyban, a harmadik a *Sárga csikóban*, az
utolsó *Ádám és Éván*. A közönség határtalan rajon-
gással ünnepelte a nagy művésznőt, minden estén valósá-
gával virágoskertet varázsolt a színpadból, bokrétták
és koszorúk tömege fogadta, amint a színpad léptét és
az ismétlések, a kihívások száma olyan nagy volt,
hogy valamennyi előadás a késő éjszakába nyúlt
bele. A *Sárga csikó* vasárnapi előadása után az ifju-
ság a művésznő kocsijából kilogta a lovakat és ren-
geteg közönség éljenzőse közepette vitte a lakására.
Ma, kedden este, — mint Kolozsvárról táviratozzák —
a város nagy bankettet rendezett az illusztris mű-
vésznő tiszteletére, aki szerdán érkezik vissza Bu-
dapestre.

** **A Vígyszínház bemutatása.** *Fényes* Samunak,
a *Kuruc Feja* *Dávid* bemutatójának új színműve, amely
csütörtökön kerül bemutatásra, nehéz, de egyáltalán
hálás feladatot ró a *Vígyszínházra*. Az a korszak, amely-
ből *Fényes* Samu a cselekményt merítette, bőségesen
nyújtott anyagot drámai lüktetésű, korleltó epizó-
dokra, amelyek közt erőteljesen fejlődik *Bacsányinak*,
az alacsony származású, keménylelkű kiltőnek és
Osvaly Krisztiánának, a büszke nemesi leánynak szere-
lmi regénye. A hőst *Fényesi* Emil játssza, Krisz-
tiánt pedig *Haraszthy* Hermin, *Varsányi* Irénnek egy
ideális lelkűtű leánya szerepében lesz módja
ujabb, kiváló alakítás bemutatására. Nagyrésztnek
igérkezik a legelső magyar színjátszó-társaság, a
Kelemen-féle színtársulat tagjainak szereplése. *Hege-
dus*, *Góth*, *Szerényi* és *Vendrey* játsszák a nemzet nap-
számóit. *Balassa* *Osvaly* szerepében a régi konser-
vativ elemet, *Kazaitzky* pedig a szabadulásra vágyó
jobbágyaságot képviseli.

** **A Monna Vanna Nagyváradon.** A nagy-
váradi Szigligeti-színházban — mint tudósítónk je-
lenti — tegnap került színpadra először a *Monna Vanna*,
Maeterlinck hírneves drámája. A bemutatás-előadás
valóságos ünnepszámba ment s a legelőkelőbb közön-
ség töltötte meg zsulolásig a színházat erre az alka-
lomra. A darab a közönségre rendkívül mély hatást
tet. A címszerep E. Kovács Mariskának, a Szigligeti-
színház kitűnő művésznőjének kezében volt, aki
nagy ambícióval készítette a szerepét. E. Kovács
Mariska a legnehezebb feladatokat is nagy siker-
rel oldotta meg, mérséklete nagy művészetét ta-
nuskodott s a közönség egyes jelenési végén való-
sággal tombolva szólította a lámpák elé s elárasztotta
virágadományokkal. A harmadik felvonásban, amikor
férjével szembeszállt, valóságos élemtáris erőt
fejtett ki, ugyanígyra hogy e felvonás végén huszon-
kétzer tapsolta ki a közönség. Mellette *Tóth* Eleknek
volt jelentős sikere, aki Prinziaválté játszotta, lelké-
nek minden melegséget beérintve a szerepbe. A köz-
önség őt is ünnepelte. A darab a hétén még több-
ször színperekerült a Szigligeti-színházban.

** **Planquette Róbert temetése.** *Planquette* Ró-
bertet, a *Kornevillei harangok* és a *Rip van Winkle*
világhírű szerzőjét vasárnap délután helyezték örök
nyugalomra a párisi Père La Chaise-ben. Az elhunyt
zeneköltő koporsóját virágok borították; ezek közt
a szerzők egyesületének, a *Théâtre de la Gaelté* ko-
szorú. Feltűnt egy koszorú ezzel a felirattal: "Souve-
nir normand de Corneville-des-Cloches." Közvetlenül
a koporsó után a rokonok haladtak; a szeméző szia-
lagját *Joubert*, az írők és Zeneszerzők Egyesületének
előke, *Bisson*, *Delruget* és *Ferrier* tartották. A sírnál
Joubert és *Ferrier* beszélték.

Planquette temetésével egyidejűleg az a szena-
ciós hír érkezik Párisból, hogy az elhunyt zeneszerző
nem halt meg természetes halállal. Rokonai azt a gyanút
táplálják, hogy *Planquette* megmérgezték és a holt-
test felbontását követelik. A bíróság helyet fog adni
a rokonok kérésének.

A francia Monna Vanna.

— *Maeterlincké* Budapesten. —

Budapest, február 3.

Maeterlincké, a szép *Leblan* *Georgette* asszony
vándorló társaságával érkezett Budapestre és ma
este bemutatta nekünk is *Monna Vanna* híressé vált
vörös köpönyegét.

A kis színész-társaság (mert a *Monna Vanna*
előadásához összesen nyolc szereplő kell... és ma
meg ebből a nyolc emberből is megakarítottak egyet:
Torelót, az egyik hadnagyot, akinek a mondókáját a
másik hadnagy, *Borso* mondta el) csak átmenetileg
állapodott meg Budapesten, mint egy tranzit-stáció.
Ezen az előadáson kívül nem rendeznek több
Monna Vanna-előadást és holnap az első gyorsvonat-
tal már tovább utaznak Grác felé.

Ez a sielség helyes, mert nem valószínű, hogy
a budapesti közönség egy páholyért másodszer is
kiadna 65 koronát, amikor husz koronáért sokkal
brilliansabb *Monna Vanna*-előadást láthat a Nemzeti
Színházban.

A mi kis francia színész-társaságunk egyebet
nem hozott magával, csak egy pár renaissance-szabású
kötöst, bugyogót, cipellőt és ezenkívül egy vörös
köpönyegét. (Ami különben nem is annyira köpönyeg,
mint inkább olyan élmés drapéria, mely festői vona-
lakban veszi körül a testet és minden vállfüzőnél
előnyösebben tünteti ki a *Monna Vanna* játsszó szí-
nelésznő karcsu termetét.) Ez az összes fölkeresés
beleír egy közpompaságu utazó-ládába. Dekorációt
nem hoztak magukkal, kivéve talán egy gorm-
bát festett tarka-barka vászondarabot, mely a má-
sodik felvonásban Prinziaválté sátorát gyanánt szerepel.

A kiállítás külső fénye tehát egészen elmaradt.
Guido Colonna pompás termi helyett hirtelen össze-
tákol, szegényes, semmi tekintetben sem stilszerű
színpalak közt folyt az előadás az első és a harmadik
felvonásban. A második felvonás sátordiszlete vala-
mivel szinesebb képet mutatott, de a festett állatbőrök,

az üres vásznak itt sem adtak fogalmat arról a buja fényűzésről, amivel a szépségre, pompára szomjas zsoldoskapitány ebben a sátorban — a Monna Vannát várja — szándékos kaecársággal körülveszi magát. A Piza Kampaniljéről föllobogó fényugár, amely Monna Vanna közeledését jelzi, ezáltal nem csapott föl a sötét háttérben. Prinzivalle odaállott a sátor küszöbére és kinyújtott kezével mutatta Vedionak a tűz fellobogását. Magából a tűzből semmit sem lehetett látni, mert a tűz csak pantomimice volt meg. A csordák és társzerek hatalmas elvonulását félperceig tartó bizonytalan dübörgés helyettesítette. És teljesen hiányzott az a gyönyörű tabló is, amivel a felvonás zárul: a kivilágított, tündöklő Piza, a „lángoló öröm”, amit Monna Vanna újjongva üdvözöl.

A külsőségeket hajlandók vagyunk elengedni, amikor a külsőségek hiányért nagy színészi kvalitások nyújtanak kárpótlást; amikor van az utazó színészek közt legalább egy kiváló individualitás, akinek a művészete uralkodik rajtuk és eláraszt bennünket a művészi alkotás, a nagy jellemzés, a színpadra vitt és testő vált pszichológia pazar szépségeivel. Igazán nem kerestem a Rialto hű képmását, amikor *Novelli Shylokját* csodáltam. Nem vettem észre, korhű-e a helsingföri díszlet, amikor *Zacconi Hamletjének* a nagy-szerű eredetisége foglalta le a lemezt, ami bennem meggyűlést vált. És *Duse Eleonora* bámulatosan le tudta kötni mindnyájunk érdeklődését a városligeti szinkór groteszk dekorációi közt is.

De ott, ahol az egyéni varázs hiányzik, ahol a művészet nem ragyog káprázatos fényvel: ott a kiállítás díszleten szegényesége szemet szúr. Ott nem engedjük meg azt a luxust, hogy semmit sem legyen a színpadon. Ott arroganciának véljük, hogy magas helyiárok ellenében mutogatnak alacsony művészetet a legcsekélyebb külső díszítés nélkül.

Leblanc Georgette lehet érdekes. szép asszony, de nem az a művésznő, akinek a csodájára lehetne járunk; akinek a játékából valami reveláció sugárzanék. Párisban tuatszámra vannak művésznők, akik Monna Vannát éppen így, vagy sokkal jobban el tudják játszani.

Megengedem, hogy Monna Vannát *Maeterlinck* hiteles intenciói szerint játssza, de a legnagyobb mester tanítása sem ér sokat, ha valakiben nincs meg az alkotó; nincs meg az a képzesség, hogy a kívülől kapott sugarat a saját lelke prizmáján törve ragyogó színekre. A legkiválóbb költő sem teheti nagygyá az a színésznő, aki nem született nagygnak; akinek a művészete nem egyenrangú a költő zsenijével.

Leblanc Georgette, aki *Maeterlinck* oldalán él, aki állította *Maeterlinck* a *Monna Vanna* megrészára lelkesítette, éppen azt a költői báj, éppen azt a saját-szerű *maeterlincki* hangulatot nem érezeti velünk, amit ez a szerep mulhatatlanul megkíván s amit *Márkus* Emilia játékában annyira csodálunk.

A betanult pózok szabotossággal lép be az első felvonásban. Minden mozdulata plasztikus, minden szava intelligens, de hallgatás nem sokatmondó és beszéde nem mozdítja meg a néző szívét.

Szép attitűdében áll Prinzivalle elé a sátor küszöbén, de nem hozza magával az asszonyi léleknek azt a méltóságot, az a gloriózus lelki szépséget, amivel Monna Vanna Prinzivalle érzékiségét leigazza és a vakmerő kalandort hódolásra kényszeríti. Ebben az érzékiségre ingerlő asszonyi szépségben nincs meg az a definiálhatatlan *szépségség*, ami tiszteletet parancsol és megmagyarázza, hogy Monna Vanna tisztán, értetlenül négyen a Prinzivalle sátorát. És hol maradt a némajáték az a gazdagsága, a beszédnek az a finom ereje, a tompított színeknek az a misztériózus ragyogása, amivel *Márkus* Emilia a sátorjelenet hosszú dialógját változatossá, elevenné, meggyőzővé és a végén elragadóvá teszi? A harmadik felvonás nagy átmenetéről és hatalmas drámai fokozatáról ne is beszéljünk. Itt még az árnyékát sem látunk annak a rendkívül erőnek, amivel *Márkus* Emilia belemarkol a közönség szívébe és igazán grandiózus módon emeli föl a darab hatását a legmagasabb fokra.

De nemcsak a primadonna áll mélyen a mi Monna Vannánk alatt: a többi szereplő sem veresnyezhet a Nemzeti Színház összjátékával. *Gál* böcs és nemes *Marcoja* toronymagasságban áll *Paul Dauby* sablonos alakítása fölött és mennyeivel férfiasabb, igazabb a *Mihályi* Guidója, mint ez a francia Guidó, aki részint elsirja, részint elreccitálja szerepét a legbanálisabb, hamis páthosszal. Legjobb a férfiak közt Prinzivalle ábrázolója, *Darmond*; nagyon szép fiatal ember, magas, arányos természet; a hangja is csengő és a kapitány büszke marconaságát jól karakterizálja; de az átmenetekben ez sem adott annyi szint, mint *Beregi* Oszkár és a kitoró érzés igazságát bombaszjúkus szavalással pótolta, ami silány szurrogátum.

A mai előadás sikere nem emelkedett a succés d'estime-en fölül. Mindenki érezte, hogy a Nemzeti Színház előadása magasan fölülte áll a franciának. Ez az érzés nagyon kellemes érzés. Én ezentúl még sajnálom, hogy *Maeterlinck* nem jött el Budapestre és nem nézi meg a Monna Vannát — holnap a Nemzeti Színházban, olyan színészekről, akiket nem ó tanított be, de akik jobban értik és jobban játszzák a darabot, mint a saját tanítványai.

A. E.

MŰVÉSZET

□ **Iparművészeti pályázatok.** A Magyar Iparművészeti Társulat a következő fölhívást teszi közzé: A Magyar Iparművészeti Társulat megismerni óhajtja mindazokat, akik művészi színvonalon álló iparművészeti terveket készíteni tudnak, a végből, hogy alkalmat adjon nekik tudásuk s munkáik értékesítésére; felhívja tehát az összes hazai iparművészeket, hogy az iparművészeteknek hazánkban meghonosult bármely ágára, nevezetesen a butorasztalosságra, a vasművészetre, a díszítő szobafestészetre, bronzművészetre, ékszerészetre, ötvösségre, szövészetre (bimzésre), üvegiparra s agyagművészetre vonatkozó terveiket a társulathoz f. évi április hó 30-ig beküldjék. Csakis oly tervek vehetők figyelembe, melyek teljesen eredetiek, feltétlen műbecsűek és közvetlenül kivihetők. Különösen kívánatos, hogy a terven a nemzeti jelleg alkalmas módon kifejezésre jusson. A társulat kész, szakjuryének meghallgatásával, a kívánt feltételeknek megfelelő terveket az e célból rendelkezésre álló alpból, megfelelő tiszteletdíjért megvásárolni mely tiszteletdíj esetleg kölcsönös egyelértséssel lesz megállapítandó. A társulat a megvásárolt műveket legalább nyolc napig az Országos Iparművészeti Muzeumban kiállítja. — Ezenkívül 300 koronás pályázatot hirdet egy, a társulat (M. I. T.) monogramját magába foglaló művészi vignettára, mely levélapra, tag-sági jegyen stb. legyen használható (határidő március 15.), továbbá egy másik 300 koronás pályázatot hirdet a kereskedelemügyi miniszter megbízásából egy, az ipari munkások jutalmazására szolgáló állami jutalmakkal együtt az illető iparosoknak kiadandó ismerőkönyvre. (Határidő április 30.) Közlekedési feltételek a társulat titkári hivatalában tudhatók meg.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **Az Akadémia és a rovásírás.** Sokszor felhangzott a vád és nem mindig jogtalanul, hogy Tudományos Akadémiánk nem tart kapcsolatot az élettel, sőt ridegen elzárkózik még tudományos kérdések elől is, csak azért, mert más körben merültek föl; pedig csak az ő tekintélyével, a rendelkezésre álló anyagi erőkkkel oldható meg. A jóindulatú tanács ilyenkor sohasem hiányzott a sajtó részéről s örvendetes megszívlelése a tanácsnak az Akadémia mai határozata, amely a rovásírás ügyét tisztázni akarja. *Szily* Kálmán, az Akadémia lelkes buzgalmu titkára ugyanis a következő indítványt terjesztette ma az Akadémia első osztálya elé:

Dr. *Fadrusz* János, nagyérdemű szobrászunk, a „Szilagy” című vidéki lap múltévi ünnepi számában többek közt a következőket írta:

A magyar rovásírás, ősi kulturánk e vitás kérdése, perdőntő fordulóra ért. Kitűndött, hogy a rovásírás nemcsak emlék, de való, eleven kincs a nemzetnek, hogy még ma is a magyar nép között és hiátatlan főtartja eleink ősi kultúráját. Klasszikus tanúim *Tar* Mihály uram és fia, *Tar* István földmívelők Omoron, akik ma is írják és róják is. Én ugyan még keveset foglalkoztam a kérdéssel, de már is három nyomát találtam régi írásunknak. Az első volt *Kozma* Andor barátom, aki elmondta nekem, hogy egy régi szolgálok volt, aki sohasem tanulta meg a mai írást, hanem mindent ilyen jegyekbe írt. A másik kettő két huszárlóhadnagy volt. Az egyik, látván a Tuhum-emlék leírását, azt mondta, hogy ezt az írást ő mindig látta a pusztában bojtároknál, pásztoroknál faragott fanyeleken; a másik meg egy daniosi családi levélről említett nekem, amely nagyon sok rovásírás dokumentumot őriz. Atik tehát eddig kétekedtek a rovásírás ősi származásában, azok ugyan nem nagyon mélyen kutatták nyomait mert rá kellett volna akadniok, amint ráakadt *Király* Pál, hogy az írás még ma is él a magyar népben.

Écikk méltán kellett nagy föltűnést; engemet pedig arra indított, hogy nem ugyan hivatalosan, mert megbízást nem kaptam rá, hanem mint akadémiai tag, ki minden iránt, ami a magyar művelődéstudományt kapcsolatosan áll, a legmélyebben érdeklődik, a magyar rovásírás népies volta nére, lekiismeretes kutatókat tegyek és barátaimmal is téssek. Kutatásaimat immár befejeztem s most arra kérem a t. osztályt, hogy a zárt ülésen, mely a nyilvános ülést kö-

vetni fogja, méltóztassék egy több tagu bizottságot kiküldeni, mely a kutatások eredményét a belőlük vont következtetések alapján megvizsgálva, rólók a t. osztályban véleményes jelentést terjeszsen elő. Egyes ember elölgut lehet, ellenben a több szemmel látó bizottság könnyebben elkerülheti azt a veszedelmet. Ajánlom indítványom elfogadását, még csak azt kérve, hogy e bizottságba *Herman* Ottó, ki a magyar pásztoréletre vonatkozólag oly nagy-érdéki kutatásokat tett és tesz folytonosan, valamint dr. *Fadrusz* Jánost is a kiküldendő bizottság tagjává megválasztani méltóztassék.

Az osztály *Szily* Kálmán indítványát egyhangulag elfogadta.

Nyílttér.

4%-os kamatozást meghaladó, adómentes

Tőkebefektetésre

ajánljuk a

Magyar helyi érdekű vasutak r.-t.

4%-os, 105%-al visszafizetendő

KÖTVÉNYEIT,

melyek, valamint az összes állampapírok és elsőrendű záloglevelek nálunk a napi árfolyamokon előnyösen vásárolhatók.

A vásárolt értékpapírok megőrzését átvesszük nyílt letétek alakjában, azonkívül e célra

Safe deposit-osztályunk

is rendelkezésre áll.

A Pesti magyar kereskedelmi bank

váltó-üzlete Budapest, V., Dorottya-utca 1.

Özv. *Fischer* Zsigmondné született *Netter* Eugenia mint anyja, úgy a maga mint apósa *Fischer* Salamon anyja, özvegy *Adler* Albertné született *Herz* Johanna és gyermekei *Fischer* Ernő, Imre, József, Lajos, István és Ferenc, valamint összes rokoni nevűben fájdalomtól megtörtlen jelenti, hogy forrón szereteti fia

Fischer Kornél

cs. és kir. tüzérségi egyéves-önkentes.

a Magyar agrár- és járadékbank tisztviselője február 2-án, ifjú életének 23-ik évében hirtelen meghalt.

A halogtatnák hűttemet február 4-én Nagy-Szebenben fognak örök nyugalomra helyezni.

Budapecsten, 1903. évi február 3-án.

Béke hamvaibra!

SOMATOSE

(oládó hústehérny)

orvosi szaktököntvény véleménye szerint „lépkészítmények ideálja” betegeknek és gyengéknek.

Idegeket és izmokat erősíti.

Gyógyszertárakban és gyógyjanyagkereskedésekben.

Az e rovat alatt közöltéteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.

FARSANG

) **Böicesőde-bál.** A farsang legelőkelőbb mulatásai közé tartozik a böicesőde-egylet bálja. Az volt a mai is, amely a Royal termeiben zajlott le. Közönsége a budapesti társaság legelőkelőbb köreiből került ki és főképp az arisztokrácia volt nagy számmal képviselve. Különösen fényessé tette a bált *József* Ágost főherceg és *Augusta* főhercegnő megjelenése, akik pedig alig néhány órával előbb érkeztek haza Münchenből, ahol a főhercegnő születésnapján voltak látogatásban.

Már este félülzör minden elő volt készítve a fenségek fogadására. A lépcsőházban gróf *Wenckheim* László a bálbizottság elnöke és több rendező várt rájuk, míg a lételelelen gróf *Wenckheim* Frigyesné díszelőknő foglalt helyet. A lépcsőházban a ladyk álltak sorfalat, névszerint: báró *Révay* Gyuláné, báró

Dániel Ernőné, Scherr-Thoss grófné, gróf Almásy Kálmáné, gróf Hugonai Béláné, Crozdy Fülöpné, Egyedy Lajosné, Kónig Gyuláné, Rötzer Ferencné, Dréher Jenőné, Luczenbacher Pálné, Hagenmann Arpadné, Haydn Károlyné, Földes Béláné, Gál Ferencné, báró Szentkereszty Béláné, Schwarz Gusztávné, Spett Ferencné, Tóth Istvánné, Krause-Langen. A fenségek pont 11 óra körül érkeztek. A lépcsőházban két feketébe öltözött lakáj vitte előtűk a hétégu girandólet, égő gyertyákkal. Augusztia főhercegnő pompás lila atlaszruhát viselt gazdag csipkedéssel és himzéssel. Fején diadém szikrázott, nyakán pompás briliáns collier mesés értékű szafirokkal. A főherceg honvédszár-őrnagygye ruhában jelent meg, mellén érdemrendjeivel. A főhercegi párt a zene a Rákóczi hangjaival fogadta, mire az végighaladt a ladyk sorfala közt, akiket Wenckheim grófné mutatott be neki. A főhercegi párt a lady patronesszekkel kezelt fogott s mindegyikhez volt néhány baráti szava. Ezután a terembe léptek és elfoglalták az emelvényen álló trónszékeket, csakhamar megkezdődött a tánc, melyet gróf Wenckheim László, a bál elnöke Karácsonyi komesszével nyitott meg. A főhercegi pár az alatt cserélt tartott. A főhercegnő sorban magához kérte a ladykat, míg a főherceg az urak csoportjába fesztelenül vegyülve, szívesen megszólította ismerőseit. Ott láttuk Láng Lajos kereskedelmi minisztert, gróf Andrássy Gyulát, báró Dániel Ernőt, gróf Andrássy Gézát, báró Révay Simont, Krasznay Ferenc, báró Dániel Tibor országgyűlési képviselőket, Bessenyei Ferencet, Zala Györgyöt és másokat. Pont tízenegyszer a fenségek távoztak, miután gróf Wenckheim László elnök előtt ismételtelen elragadtatással nyilatkoztak a bál szépségéről. A bál azután a legjobb hangulatban a hajnali órákig tartott. A rendezőség a jótékonycára való tekintettel táncrendül csak egyszerű fehér kartonba burkolított könyveket adott. A főhercegi párt gróf Szapáry József huszárpáncoly, kamarai előjáró és gróf Zichy Erzsébet udvarhölgy kísérték.

(Bölcsész-bál. Régi jó hírnevét megőrizte a Bölcsész-bál is, mely az éjjel volt a terézvárosi kaszinó szertartásában. Fesztelen jövedv és elevenség honolt a mulatságon, amelyen az egyetemi filozófiai fakultás több tanára is megjelent. A két Farkas Jancsi bandája B. Fehér Jenő és alkalomra irt Filozopiercsardásával nyitotta meg. A hölgyeknek index-alaku táncrendet osztogattak.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ A titeli mandátum. A Kuria II. választási tanácsa ma délután Pavrik Béla elnöklésével tartott ülésében a titeli kerületben megválasztott Jovanovics István mandátuma ellen beadott tárgyalását április hó 21-ikére tűzte ki.

§§ A nyitral nemzetiségi bűnpör. Nyitváról írja tudósítónk, hogy az ottani törvényszék ma csak a bizonyítás kiegészítésének kérdésével foglalkozott. A vádlottak ma is egyre azt hajtogatták, hogy ők nem igazták a magyar nemzet ellen. Azán a törvényszék elrendelte a lubinai és botfalui beszédekre vonatkozó bejelentés iratainak beszerzését, ellenben a bejelentést újabb tanúk kihallgatásának, valamint egy terhelő tanu erkölcsi igazolásának helyet nem adott, mert az ügy érdemileg való elbírálását az eddig kihallgatott tanuk is lehetővé teszik. Védő a határozat ellen perorvoslatot jelent be. A fő tárgyalás folytatását, illetőleg a vad és védelem előterjesztését a törvényszék szédára tűzte ki.

§§ Egy kinevezés tragédiája. A szerelmi drámát, amelynek hőse, Dréher Antal ma törvényt állt a budapesti büntetőtörvényszék előtt, egy kinevezés ösmálta, amely késett. Dréher Antal háziszolgája volt a Pesti Hazai Takarékpénztárnál és csak irodaszolgává való kinevezését várta, hogy feleségül vehesse Pisztor Annát, akit nagyon szeretett. A kinevezés azonban késett, egyre késett, az idő telt, a leány elhidegült a véglegenyétől és kijelentette, hogy nem vár már tovább, mert nem akar pártában vénni. Ez szörnyen ékeserítette a boldogtalan legényt, november 17-ikén ráesett a leányra, aki a takarékpénztár házában szolgált kétszer ráoltit azután magára lött háromszor. A leányt csak az egyik golyó találta, sebet ütött a balkarján, amely két hét alatt gyógyult meg; magában a három lövéssel se lett kárt Dréher Antal. A tárgyaláson, amelyen Szitray Leó előadta, szándékos emberölés vádjáért kellett lelemlie Dréher Antalnak. A boldogtalan legény védője dr. Bogdár Mátys volt. A szerencsétlen szerelmes megindító őszinteséggel mondotta el, hogy szakadt rá a baj, amely majdnem gyilkossággá sodorta. P. sztor Anna a kihallgatása alkalmával kijelentette, hogy volt kedvesének megbűntetését nem kívánja. A többi tanuk is kedvező vallomást tettek a vádlott javára s így aztán az esküdtek felmentő verdiktje alapján a törvényszék is felmentette a vádlottat s nyomban szabadlábra is helyeztette. Az ítélet jogerős.

§§ A Jogállam jog- és államtudományi szemé, melyet Edvi Ilés Károly főszerveztése mellett dr. Baumgarten Nándor és dr. Gyomai Zsigmond ügyvéd szerkesztettek, most megjelent februári füzetét ismét tanúságot tesz a szerkesztők szakavatottságáról és a szemé magas színvonaláról. Rohonyi Gyula or-

szágyulいたi képviselő tanulmánya nyitja meg a nagy-érdekű cikkek sorozatát a főrendiház tagjainak összejelhetetlenségéről. Ormody Vilmos gyakorlati megjegyzésekkel kíséri dr. Beok Hugó kuriai bíró értekezését az anyagi biztosítási jogi reformokról. Dr. König Vilmos a szolgálati szerződésről értekezik. Dr. Heil Faustinn ismerteti a büntetőjogi judikatúrát, dr. Holitscher Szigfríd a házastársi kötelezések részéről értekezik, dr. Gold Simon az 1902. évi biztosítási joggyakorlatot kritizálja. A füzet két ív Döntvényről tartalmaz, melyben nemcsak a legújabb elvi jelentőségű bírói határozatokat találjuk kitűnő feldolgozásban, hanem érdekes közjogi és közigazgatási eseteket. A Jogállam előfizetési ára egy évre 16 korona.

§§ Villamoság elvezetése — lopás. Érdekes, elvi jelentőségű ügyet tárgyalt ma a Kuria. Patócs Lajos henteset azzal vádolták, hogy az üzletében alkalmazott villamos világításnál ügyesen vezetett áhuzalokkal elvezette az áramot az óra elől, amely ekként nem mutatta ki a teljes fogyasztást. A villamosági társaság rájövén a turpisságra, feljelentette Patócsot lopás és csalás bűntette miatt. A törvényszék csupán a lopás bűntettét állapította meg s ezért Patócs Lajost 6 havi börtönrre ítélte. A tábla büntető tanácsa előtt leolyt tárgyaláson Patócs védője erősen vitatta, hogy a villamoság elvezetése nem képezheti lopás bűntettét, mivel az áram nem ingó-dolog. Erre nézve szakértők kihallgatását is kérte. Ziperovics Károly, Schuller Alajos és Hoór Vilmos egyetemi tanárokat szakértőül kihallgatták s azok egyértelműen azt mondták, hogy a villamos áram nem tért betöltő anyag, hanem csak időben végbe-menő folyamat. Ennek dacára a tábla egy rendbeli lopás vétsége miatt egyhónapi jogházbüntetésre ítélte Patócsot. A vétséget azért állapította meg a tábla, mivel a társulat nem tudta bebizonyítani, hogy az elvezetett áram 100 koronával többet tett ki. A Kuria Kélemen Mór elnöke alatt ma foglalkozott a Krausz István védő által benyújtott semmisségi panaszszal. Az ügyet Mezei János bíró reáértta igen bőven, míg a védő előadta, hogy Patócs bűne legteljebb tulajdon elleni kihágás vétségét képezheti. A lopás meg nem állapítható, mivel az áram nem ingóság, melyet egyik helyről a másikra vinni lehetne, hanem oly energia, amelyről külön törvénnyel lehetne csupán a lopást megállapítani. A Kuria nem jogadta el a védő álláspontját, hanem megerősítette a tábla ítéletét s a semmisségi panaszt elutasította. Indoklásában azt mondja a kuriai ítélet, hogy Patócs bűntendő cselekményt követett el, midőn elvezette a villamos áramot, amelyet 600 dolognak deklarál.

TÁVIRATOK

Bécs, február 3. A király ma délután 3/4 óras látogatást tett Windisohgrätz Ottó hercegénekél.

Bécs, február 3. A sztrájkoló szabadságokhoz gyűlése hozzájárult a létrejött megállapodásokhoz, ugyancsak a darabmesterek gyűlése is. Az ipartestület elnöke köszönetét fejezte ki Bécs lakossága és a polgármester iránt a sztrájk támogatásáért és végül ő felségét éltette. Sok helyen ma már megkezdtek a munkát. A sztrájkók száma 7000-el csökken.

A Reichsrath.

Bécs, február 3. A Reichsrath holnapi ülésén a házszabály-reform körül szenvedélyes vita készült. A nagynémetek sürgősségi indítványaikban követelni fogják, hogy elsősorban mondják ki a német nyelvet az állam nyelvének. Ezzel az indítvánnyal akarják leplezni az obstrukciót, amelyet a házszabály módosítása ellen megindítanak.

A járadék-konverzióról szóló törvényjavaslat csak a jövő héten fog sorra kerülni.

Bécs, február 3. A véderő-bizottság ma este ülést tartott, amelyen Maluk indítványozta, hogy a bizottság mindenekelőtt a 14. § alapján kibocsátott és eleje utal rendelkezletek tárgyalja. Az indítványt az összes szavazatokkal 8 ellenében elvetették és megkezdtek az ujoncokról szóló javaslat tárgyalását. Popovskij indítványozza, hogy a póttartalékosok bevonására vonatkozó passzust töröljék. Dr. Lang a cseh képviselőnek nevében kijelenti, hogy mindenekelőtt a cseh államjognak megfelelőleg rendezni kellene a hadsereg jóvevényeit, zászlókat és cimereinek kérdését. Schücker pártja nevében tiltakozik a magyar részről történt nyilatkozatok ellen és a cseh követelések ellen. Welsersheimb honvédelmi miniszter válaszolt a vita folyamán felvetett kérdésekre és hozzájárult Popovskij indítványához. Konstatálja, hogy az összes póttartalékosokat, akiket a törvény létrejöttének reményében beváltak, már visszahozták a nem tényleges hadseregbe. A katonai büntető-eljárás a két igazságügyminisztériumban van és romélnél, hogy rövid időn belül megegyezés jön létre. A kétféle szolgálati idő kérdése komplikált és messze-ható. Utal e részben a házban tett nyilatkozataira. A magyar külön követelések ellen több oldalról felhangzott

tiltakozásokra utal a miniszter az első olvasás alkalmából a közös hadsereg fenntartása tekintetében tett nyilatkozataira. A tárgyalás alatt álló javaslatot csak azért nem terjesztették ki tíz évre, mert kérdéses volt, vajjon a parlament tíz évre megkötö-e magát, amíg a két állam között a legfontosabb kérdések rendezve nincsenek. Ezután az általános vitát és az ülést berekeztették.

A tábornok büntetése.

Páris, február 3. Mint kijelentik, André tábornok hadügyminiszter a Clermont Ferrandban történt incidensek következtében Tournier tábornok eddigi hadtestparancsnokot egy hadosztály parancsnokává szándékozik kinevezni. Azt hiszik azonban, hogy Tournier ily állást nem fog elfogadni. Azonkívül, mint állítják, a clermont-ferandi helyőrség két alezredését is áthelyezik.

Páris, február 3. André tábornok hadügyminiszter kinevezte Tournier tábornokot a 98. gyalog hadosztály parancsnokává. A hadügyminiszternek egy másik rendeletével Tournier rendelkezési állományba helyezték. André ugyanis a tábornokot mint hadosztályparancsnokot és nem mint hadtestparancsnokot akarta rendelkezési állományba helyezni.

A jezsuiták Németországban.

Berlin, február 3. A birodalmi gyűlésen gróf Bülow birodalmi kancellár gróf Hompesch indítványára kijelentette, hogy a jezsuita-rend letelepedésének megengedése nem találkozik a kormány helyeslé-sével. De az a nézetem, ugymond, hogy a tekekezeti viszonyok a német birodalomban nem teszik továbbra szükségessé, hogy egyes német alattvalókat azért, mert a jezsuita-rendhez tartoznak, kivételes törvényes intézkedések alá vessenek és époly kevésbé külföldiek. Ellenkezőleg azt hiszem, hogy erre nézve elrendők az államban birodalmi és állami törvények. Dr. Spahn köszönetet mond a birodalmi kancellárnak fejtegetéseirért, Bassermann ellenmond a birodalmi kancellárnak a napidjakk kérdésében és ellenzi Barth indítványát. Bismarck herceg helyesli a kormány magatartását a jezsuita-kérdésben, Hasse sajnálja a kormány engedékenységét a jezsuita-törvény tekintetében.

Megrendszabályozott technikusok.

Páris, február 3. Az összes lapok foglalkoztak a hadügyminiszternek azzal a rendeletével, amely a műegyetemnek 60 engedetlen növendékét megrendszabályozta. A nacionalista lapok védelmébe veszik a diákokat és azt mondják, hogy tulságos szigoruan bántak velök. Hír szerint néhány párisi képviselő a hadügyi költségvetés tárgyalása során megakarja interpellálni a hadügyminisztert ebben az ügyben. Egy műegyetemi tanár egy újságíró előtt ugy nyilatkozott, hogy a rendeletet mindenesetre vissza fogják vonni. Több lap azt jelenti, hogy három diákot, akik ebben az ügyben főszerepet játszottak, elzárással büntettek.

A kongregációk.

Páris, február 3. A karthauzi szerzetesek a képviselőknek emlékiratot nyújtottak át, amelyben vissza-utasítják azokat az okokat, amelyekkel Combes miniszterelnök jóváhagyás iránt beadott kérvényük elutasítását megokolta.

Elégett irattár.

Algír, február 3. A főkörmányzóóság hivatalos helyiségei leégtek. Csak az irattárnak egy részét sikerült megmenteni. A kár nagy. Emberéletben nem esett kár.

Közigazdasági táviratok.

New-York, február 3. (Terménytársad.) (Zárlat.) Gyapot: New-Yorkban helyben 9,05 (9,05). Február 8 8,69 (8,73). Májusra 8,81 (8,85). New-Orleansban helyben 8,7/8 (8,7/8). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 8,20 (8,20). Stand white Philadelphiában 8,15 (8,15). Refined in Cases 10,50 (10,50). Credit Balances at Oil City 1,50 (1,50). — Zsír: Western steam 9,90 (9,90). Rohe és Brothers 10,25 (10,30). — Tengeri irányzata állandó. — Január —. — (—). Február 59 1/2 (59 1/2). — Márciusra 56 1/2 (56 1/2). — Buza irányzata szilárd. — Píros ősz helyben 82 1/2 (82 1/2). Február —. — (—). Márciusra 83 1/2 (83 1/2). Májusra 78 1/2 (78 1/2). Jul-ra 78 1/2 (78 1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/2 (1 1/2). — Kávé: Iair Rio T. sz. 5 1/4 (5 1/4). — Feb-ra 4,15 (4,15). Májusra 4,50 (4,55). — Lásst: Spring Wheat clears 8,05—8,10 (8,05—8,10). Cukor: 3 1/2 (3 1/2). On: 28,30—28,72 (28,62—29,65). — Bész: 12,45—12,79 (12,45—12,70). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, február 3. (Terménytársad.) (Zárlat.) Buza irányzata szilárd. — Feb-ra 7 1/2 (—). — Márciusra 7 1/2 (—). — Tengeri irányzata állandó. — Feb-ra 53 1/2 (53. —). — Zsír: Feb-ra 9,42 (9,32). Máj-ra 9,42 (9,35). Szalonna short clear 9,43—9,49 (9,49). — Sertésbuz: Májusra 16,72 (16,40). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Merán.

Mikor először erre jártam,
Szórta tűzét a nyári nap,
Csönd volt az erdő rejtekében
És csönd az olajfák alatt;
Egy kőpadon a napot nézte
Egy fúrge tirolí fiú
S a csönd, az erdő némasága
Dehogy is volt itt szomorú.

És most, amikor bolygó lábam
Megint e bájos földre viit,
Az emberek szavától hangos
Minden berek, minden csahit;
Most nincs az erdő elhagyatva,
Most életet látunk a fák,
De haj, e sűrű embererdőn
Rajt ül a zord szomorúság.

Emlékszem: egy szép nyári-éjen,
Itt a meráni ég alatt
Vártam, amíg az éj ködéből
Az úde hajnal rám basad;
S eszembe' járt, míg eltűntem
A csillagtól fénylő égen:
Be sok reményt jelent az égbolt
Ámatlan, lázas éjeken.

Akik itt járnak, e bús földön,
Szegény, vergődő betegek,
Bizó szemmel nézik el ők is
A babérját, a kék eget;
Nappal az élet örömeiből
Egy-egy sugár még jut nekik,
De aki meghal: éjnek éjén,
Titokba', csöndbe' temetik.

Fabula János.

— **Napoleon a táncórán.** Gróf Fleury Fantómes et Silhouettes cím alatt nagyon érdekes könyvet adott ki Párisban a tizenharmadik század végén és a tizenkilencedik század elején szerepelt történelmi alakokról. Egyik legérdekesebb fejezete ennek a könyvnek az, amely Despreauxról, a híres udvari tánc- és illemtanáról szól. Napoleon őt bízta meg az udvari ünnepek rendezésével is és neki jutott az a tontos feladat is, hogy Mária Lujza császárnét Compiègneben, táncra és illemtanára tanítsa. A császárné rossz tanuló volt és így Despreaux feladata nem volt könnyű. Mikor egyszer Despreaux tiszteletteljes megjegyzést tett a császárné helytelen tisztartására, Napoleon, aki éppen akkor lépett be a terembe, így szólt:

— Nehezen megy a mesterség, ugy-e?

Azután a császárnéhez fordult és ezt mondta neki:
— Mindent meg kell tennie, amit Despreaux mond, mert csak akkor viszem Párisba, ha ő meg lesz elégedve magával.

REGÉNY

AZ ÚJ MAGDOLNA

— REGÉNY —

Írta: WILKIE COLLINS

(8)

— Még egyszer kérem, kössünk barátságot. E szavaknál Mercy vállára tette gyöngéden kezét. Mercy kissé ingerülten lerázta magáról. E mozdulatban volt valami nyersség, amelynek a legterhelmesebb lényt is meg kellett sértenie. Grace haragosan visszavonult.

— Oh, — szólt — ön kegyetlen.

— Ön jót akarok önnel — válaszolt az ápolónő, — komolyabban, mint valaha.

— Hát mi jóság van abban, hogy oly kíméltlenül viselkedik iránymban. Ön elbeszéltem önnek sorsomat.

Az ápolónő az izgatottságtól emeltebb hangon így szólt:

— Ne kényszerítsen rá, hogy beszéljek, mert meg fogja bántani.

Grace nem engedte magát visszariasztani.

— Bizalmam van önhez — folytatta. — Nem nemes eljárás öntől, hogy engem bizalomra készíten, engem pedig az ön bizalmára nem tart érdemesnek.

— Ön akarja így, — mondta Mercy Merrick. — Tehát legyen. Uljón le megint.

— Grace szívesen hevesen dobogott a készsülő leleplezésekre való várakozás hatása alatt. Székét közelebb húzta a ládához, melyen az ápolónő ült. Ez azonban valamivel távolabbra erélyesen elhúzta a székét.

— Ne oly közel! — szólt szigorúan.

— Miért nem?

— Ne oly közel, — ismételte az előbbi határozott hangon, — Várjon, amíg végighallgattott.

És hogy jó példát mutasson, egy nap tükör elé lépett, mélyen meghajolt és így szólt:

— Nos, Depreaux, tudom-e?

Azután a táncmester vállára tette a kezét és keringeni kezdett vele. Mikor ezt befejezte a császárnéhoz lépett, megcirógatta az arcát, átkarolta és táncolni akart vele. Hamarosan előkerült egy hegedű és Depreaux spádával az oldalán és háromszögletű kappalappal a hóna alatt, hegedűlni kezdett. Napoleon erre táncra perdült feleségével és később magában ugrált ide-oda, mint a bakkecske, mert jól táncolt ugyan, de minden grácia nélkül.

— **Gounod gitárja.** A párisi Opera házimuzeuma igen érdekes hangszerezellel gyarapodott. Ez a hangszer Gounodnak, a nagy zeneszerzőnek, Faust komponistájának a gitárja. Gounod rendesen orgonán komponálta operáit, de az egyes melódiákat, úgy amint ezek lelkében megszülettek, először ezen a gitáron szólatatta meg. Ezt a hangszer Gounod egy osztrériban vásárolta a Nemi-tó mentén. Ez a nevezetes gitár 1872-ben, amikor Gounod villája Montretoutban leégett, majdnem elpusztult; egyik tisztelője azonban kimentette a tüzből és kegyelettel megőrizte. Ma is rajta van még a mester kezeirása: „Nemi, 24 aprille 1862.”

— **Aranyfogu lovak.** Az egész világon nincs annyi fogorvos, mint Amerikában és sehol sem látni annyi aranyfogu embert, mint Amerikában. Rendkívül ügyesek az amerikai fogorvosok és Európában is nagyon keresik őket. De Amerikában nemcsak az embereknek van aranyfoguk, hanem a lovak is azzal parádézhatnak már. Valami öt évvel ezelőtt Philadelphiában remekelt egy fogorvos egy drága paripa kis-orbulat fogain. A ló ugyanis kitört első fogainak egyikéből egy darabot s a csonkán maradt fog fölhasztagta a ló száját úgy, hogy nem tudott enni. Végre is kijavították a csonka fogat, még pedig arannyal. A divat ragadós, s az utóbbi időben még Californiából is küldözik a lovakat Philadelphiába a fogművészekhez, s ma holnap az omnibusz lovak se lesznek hajlandók dolgozni aranyfog nélkül.

— **Poralaku tej.** Egy francia folyóiratban dr. Caze ismerteti dr. Campbell pennsylvániai orvosnak a tejnek poralakban való előállítását, illetve porrá változtatására irányuló kísérleteit. Ezek a kísérletek sikerültek s ma már lehetővé van téve, hogy a legmelegebb világárszében is élvezhetik a tejet s lehetetlen, hogy az a hőség miatt elromoljék. A tejnek gőzzé való változtatása meddő munka maradt; a sűrített tejnek meg az a hátránya, hogy a tiszta tej alkotórészeiből csak a kazein van meg benne; de a poralaku tej megoldotta a tej konzerválásának nehéz kérdését. Hogy nem volt könnyű ennek a problémának a megfejtése, onnan is kiviláglik, hogy dr. Campbell három évet töltött el a

kutatásokkal s hogy négyszáznyolcvanezer koronájában került ez az idő. A pénze azonban most busás haszonnal térül meg, mert a poralaku tej most már rendes áruokká lesz a kereskedelemlnek.

+ Amerikai humor.

A kutya mentsége.

— Asszonyom, az ön vad kutyája megharapott az imént.

— Az én kutyám? Lehetetlen. Az egy legyet sem bántana.

— Talán nem tudta, hogy rajtam nincs légy.

Küldőnk.

— Papa, ugy-e, a latin az egy holt nyelv?

— Igen, fiam!

— Ugy hát bizonyára azért írják az orvosok rendeléseiket azon a nyelven?

A döntő.

— Mit tettek azokba a kannákba?

— Barackokat.

— A legjobbak minőségét?

— Nem mondhatom még meg. Még nem ragasztottuk rá fölíratot.

Optimista.

— Papa, mi az „optimista“?

— Az optimista, fiam, oly ember, ki mit sem hisz a felőle és csak felét a szomszédai felől terjesztett gonosz hírekből.

KÖZGAZDASÁG

Az Osztrák-Magyar Bank közgyűlése.

Bécs, február 3.

Ma délután 6 1/2 órakor tartották meg az Osztrák-Magyar Bank XXV. rendes közgyűlését lovag Bülnski kormányzó elnökelete mellett. Az ülés ötnegyed óráig tartott. Mind a két kormány képviselői résztvettek a közgyűlésen, osztrák részről dr. Gruber osztrálfőnök, magyar részről pedig Popovics Sándor miniszteri tanácsos. A közgyűlésen száznál több részvényes volt jelen, közöttük számos cseh képviselő, akik cseh intézetek és takarékpénztárak képviselőiben jelentek meg. Dr. Pranger József udvari tanácsos, vezértitkár felolvasta a 10tanács jelentését.

E jelentés szerint az 1902. év, ugy mint az előbbi kettő, a gazdasági erők kifejtésében azt a tartózkodást mutatta, mely nem tisztázott és bizonytalan viszonyoknak természetes következménye. Ha már az 1900 és 1901. években is kis- és nagypari üzembefektetések bővítése körül bizonyos szűntelést lehetett konstatálni, a lefolyt esztendőben a munkára való

ápolónő. — Hallott ön valaha javítóintézetekről? Hallott ön nőkről, akik oly mélyen sülyedtek?

— Igen, hallottam.

— Tolja még hátrább a székét. — Mercy elhallgatott. Hangja eltompult, anélkül, hogy szilárdaságából vesztett volna. — Egykor én is egyike voltam e szerencsétleneknek, — szólt nyugodtan.

Grace egy elnyomott kiáltással felugrott székéről. Mintegy megkövesülten állott ott és nem volt képes egy szót kiejteni.

— Javítóintézetben voltam, — folytatta tovább a másiknak szelid, bátoas hangja. — Börtönben voltam. Akar-e még barátom lenni? Akar-e még mellém ülni és kezemet megfogni?

Mercy válasza vár, de nem kapott választ.

— Lássá, ön tévedett, — szólt szeliden, amikor ön kegyetlennek nézett engem — és igazam volt, amikor azt mondtam, hogy én jót akarok önnel.

Mercy Merrick félbeszakította.

— Ön meg nem szomorít, — szólt olyan hangon, amelyen a fájdalomnak legcsekélyebb nyoma sem látszott. — Megszoktam már, hogy saját multam pillangóerén álljak, sokszor kérdezem magamban, — vajjon én vagyok-e egyedül az oka mindennek. Ilyenkor szeretném azt tudni, vajjon az emberi társadalomnak nem voltak-e velem szemben kötelezettségei akkor, amikor még mint gyermek az utcán gyujtót árultam és később, amikor mint varrónő munkaközben csaknem elájtaltam az éhség miatt.

Ekkor először csuklott meg Mercy hangja; egy darabig várta és aztán újra összeszedte magát. — Hiába volt most e dolgok felett töprengeni, — szólt megadással. — A társadalom fizethet azért, hogy megjavuljak, de engem többé nem adhat vissza önmagának. Ön itt egy bizalmi állásban lát engem, ahol törve és megalázkodva tölem telhetően jót gyakorlok... Mindegy! Itt, vagy másutt, ami most vagyok, nem változtatható azom, ami voltam. Három esztendőn keresztül mindent megtettem, amit csak megtehett ön mö, aki őszintén vezetkenni akar. Mindegy. Mihelyt ismerni

Grace engedelmesskedett, anélkül, hogy egy szót is vesztetett volna tovább. Pillanatnyi csend állott be. Gyöngye fényugrára pislogott egyet a kialvó gyertyából, megvilágítva Mercyt, amint összegubbaszkodva a ládán ült, két könyökét térdére támasztva és arcát kezeibe rejtve. A másik pillanatban egészen sötét lett a szobában. Amikor e két nőre ráborult a sötétség, az ápolónő elkezdett beszélni.

Második fejezet.

Az újkor Magdolnájá.

— Ment-e már ön valaha édesanyja életében az est beálltával egy nagy város utcáin?

Ily különös módon kezdte Mercy Merrick bizalmas elbeszélését, melyre Grace Roseberry kényszerítette. Grace egyszerűen válaszolt:

— Nem értem önt.

— Másképp tesszem fel a kérdést, — szólt az ápolónő. Hangja elvesztette természetellenes keménységét és szigorát és visszanyerte eredeti lágyágát és azt a szomorú csengését, amikor a következő szavakat mondotta:

— Hiszen ön szokott olvasni újságot, ugy, mint más emberek, — folytatta. — Nem hallott ott ön soha szerencsétlen embertársairól, a társadalom ama kizsákoltságairól, akiket a nyomor hajtott a bűnre?

Grace még folyvást csudálkozva azt válaszolta, hogy ő ilyesféleiről sohasem olvasott a könyvekben és az újságokban.

— Hallott ön arról — hogy, ha ezek a nyomorult, bűnös teremtetek nők voltak — egy menedék hely volt számukra, hogy megoltalmazák és megjavítsák őket?

A meglepetés, amelylyel Grace kezdetben az ápolónő kérdésére figyelt, eltűnt és homályos gyanúnak adott helyet, hogy valami kínos dolog van készülöben.

— Ezek rendkívüli kérdések, — szólt aggódva.

— Mit ért ön ezalatt?

— Válaszoljon ön nekem, — faggatta Graceot az

alkalom a a fogyasztási képesség a lakosság tág körében csökkent, úgy hogy a mezőgazdasági termelésnek valamivel kedvezőbb eredményei sem élel-kíthetők az általános üzleti tevékenységgel. Kapos-
 laban a jelenségekkel, forgalmi területünkön eddig még
soha sem észlelt pénzösség mutatkozott. A kölcsönpénznek
 ára a magánforgalomban már az év első hónapjában
 2 1/2%-ra csökkent, ami a tőtanácsot már január 7-én
 arra indította, hogy a hivatalos kamatlábban alóli le-
 számitást megkezdje. Február 5-én a bankkamatláb,
 az intézet fennállása óta először, 3 1/2 százalékos szál-
 lítottat le és ez a tétel, az illeti hanyatlás eltartván,
 egész éven át érvényben maradhatott. A gazdasági
 tevékenységet azonban a pénznek ezen alacsony ára
 nem élénkítette. Az üzleti adatok közül leleltendő,
 hogy a bank 102-1 millió koronáért aranyrudakat és
 külföldi aranyérmeket vásárolt; másrészt további
 77-8 millió koronát koronáértékelési aranyérmekben
 bocsátott a belső forgalomba, úgy hogy a bank
 által 1901. évi augusztus hava óta kiadott ez érték-
 rémekből az év végén kerek 133 millió korona tor-
 gott közkézben. A nyereség- és veszteség-száma zá-
 rlatá szerint a tiszta jövedelem 56 korona évi osztalék
 eredményez, melyből az 1902-iki második félévre 28
 korona maradókéhányad esik. Mint hogy az 1902. év
 tiszta jövedelme a befizetett részvénytőke négy szá-
 zalkájánál nem nagyobb, az alapszabályok 102. cikke
 szerint a tartalékalapba és a nyugdíjalapba semmi
 sem helyezendő s a két államkormány sem részesedik
 a tiszta nyereségekben.

Az első felszólaló lovag Lindheim, alsó-ausztriai
 tartománygyűlési képviselő kiemeli az Osztrák-Magyar-
 Bank érdemeit a valuta paritásának fenntartása körül
 és elismerését fejezi ki a kormányról, a tőtanács és a
 tisztviselői kar iránt. (Élelnek tetszés.)

Azután Kaftan uj-cseh képviselő szólalt fel.
 Óhajta, hogy a készletek fölvételével ne érje az or-
 szágot csatlósítás. A tőtanács összeállításáról szól
 ezután, amelyben hat osztrák és hat magyar tagnak kell
 lennie. Emlékeztet a kiegyezési javaslatoknak az
 osztrák képviselőházban való régebbi tárgyalásaira, és
 sulyt helyez arra, hogy a tőtanács összeállításánál
 a csehekre is tekintettel legyenek. Ezt a követelést egy
 a kormányzóhoz küldött lap is jogosultnak és tel-
 jesítőnek jelezte. E kivánság hangoztatásánál,
 ugymond — nem nemzeti érzelmeket vezetnek benne-
 ket, hanem a csehek jelentékeny gazdasági súlya,
 amely megérdemli a tekintetbevételt. Az elvenvetés,
 hogy az Osztrák-Magyar Bankot nem lehet nemzeti-
 égi torzalkodások színhelyévé tenni, nem állhat meg,
 mert itt nem nemzetiégi dolgokról, hanem egészé-
 ges gazdasági tevékenységről van szó, amelyben pe-
 dig a csehek a németek mellett jelentékeny tényező-
 ként szerepelnek. Kéri erre vonatkozó indítványának
 elfogadását.

Formanek (ujcseh) felszólalása után
 Scharf Sándor részvényes kijelenti, hogy az év
 március elején beáll az az időpont, amelyben a készletek
 fölvételére vonatkozó törvényhozási intézkedések hatályba-
 lépésére lehet, de nem kell. Azt a kérdést intézi a kor-
 mányzóhoz, illetőleg a két kormányképviselőhöz,
 hogy mivel ez a közgyűlés előreláthatólag az utolsó
 a készletek fölvétele előtt, nem hajlandók-e az
 a kaalommal éini s a készletek esetleges fölvételéről
 fölviárgosítást adni.

Lovag Bünski kormányzó kijelenti, hogy a kér-
 désre nem teletet, mert a törvény világos szavai
 szerint a két állam, illetőleg a két kormány fog a

készletek fölvétele dolgában, mindenesetre a
 bank mint főorganum segítségével, a két törvény-
 hozás hozzájárulása mellett intézkedni.

Dr. Gruber osztályfőnök és dr. Popovics minisz-
 teri tanácsos szintén kijelentik, hogy a kérdésre nem
 adhatnak választ.

Ezek után a közgyűlés a tőtanács jelentését, va-
 lamint a számvizsgálóknak ezután felolvasott jelenté-
 sét is tudomásul vette.

A közgyűlés ezután a tőtanácsból kilépett három
 tag állását újra lovag Schöller Filöp és Schlumberger
 Ottó (osztrák) és Deutsch Sándor (magyar) urakkal
 töltötte be, számvizsgálókká megválasztottak: dr. Ross-
 manit Tivadar, Kanits Izidor és Schloss S. (osztrák) és
 báró Hardt-Stummer Albert (magyar) mint rendes,
 továbbá budai Goldberger Ödön és lovag Borkenau
 Móric, Victor Sándor és Schlesinger Ede mint pótagok.

Ipar és kereskedelem.

Osztrák-Magyar Bank. A jegybank állása ja-
 nuár 31-ikén a következő volt: Bankjegyjárgalom
 1.639,855.000 korona (+ 68,976.000 korona). Érckész-
 let 1.473,281.000 korona (- 1,857.000 korona). Váltó-
 tárca 232.789.000 korona (+ 13,924.000 korona). Lom-
 bard-üzlet 42,784.000 korona (- 401.000 korona).
 Adómentes bankjegytartalék 329,015.000 korona (-
 65,781.000 korona).

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület
 igazgatósága a mai ülésében Kléh Lénván udvari tan-
 ácsost elnökke és Hajós Józsefet alelnökke újból
 megválasztotta, Bíró Zsigmond igazgató-helyettesét pe-
 dig ügyvivő-igazgatóvá nevezte ki.

A magyarországi borkereskedők és borkereske-
 dők országos szövetsége. Borkereskedésünk érdek-
 nek felkarolása és magyar boraink érkesítésének meg-
 könnyebítése érdekében ez a céltudatosan működő
 országos szövetség már a verzei kongresszus alkalmá-
 vával történt megakuldasakor mozzalmat indított az
 iránt, hogy a mesterséges borkra nézve a monárkia
 mindkét államában azonos alapelveket állapítsanak
 meg. Ez a mozgalom sikerrel járt, mert az Ausztriá-
 val kötendő vámszövetségről belezárjett törvény-
 javaslataban már van egy rendelkezés, mely szerint a két
 kormány megfelelő intézkedéseket fog tenni, hogy a ha-
 misított borral ezentú egyformán fognak elbánni, itt,
 mint Ausztriában. Tekintettel arra, hogy az erre
 vonatkozó tárgyalások a két kormány között legkö-
 zlebb már megindultak, a szövetség megteszi a szük-
 seges lépéseket, hogy kormányunk az érdekeltekből
 jogos kivánságainak meghallgatása végett szakérte-
 kezletet hívjon egybe. Ez óknál lovga a szövetség
 elnöksége körlevélben felhívta tagjait, hogy a bor-
 törvényre s annak végrehajtására vonatkozó eddigi
 tapasztalataikat, s a törvény módosítása tekintetében
 való eselleges kívánságaikat s javaslataikat a szö-
 vetség központi irodájának bejelentse. A szö-
 vetség ezeket a gyakorlati élet követelményeit
 ismerető adatokat a tudományi körökben beszer-
 zett szakvéleményekkel egybevetve, beható memo-
 randumot terjeszt a kormányhoz. Kivánatos tehát,
 hogy nemcsak a szövetség tagjai, hanem borkerme-
 lőink és borkereskedőink közül azok is, akik még
 nem tartoznak a szövetség kötelezősége, e fontos kér-
 désre vonatkozó tapasztalataikat s javaslataikat a

Magyarországi borkermeleők és borkereskedők orsz.
 szövetségének központi irodájával (ügyvezető igaz-
 gató Molnár Lipót, VI., Kmetty-utca 19.) minél előbb
 közöljék.

A Bankereln budapesti főnöke. A Wiener
 Bankverein igazgatótanácsa mai napon tartott ülésé-
 ben jóváhagyta az igazgatósnak a budapesti főök-
 telep létesítésére vonatkozó javaslatát. Ezel egyidejű-
 leg az intezet eddigi cégvezetője és tőzsdai intézője
 Ichenhauser Zsigmond igazgató-helyettesessé nevezett
 ki. Bauer Arnold, Weiner Sándor és Schwarz Aliréd
 tisztviselőek pedig cégvezetői jogosultságot nyertek, a
 két utóbbit a budapesti főkönténel.

Sorsolás. Bécsből táviratozzák: Az 1860-iki
 államsorsjegyek mai húzásánál a következő sorozat-
 számokat számokot huzták ki:

35	36	259	308	317	330	447	453	590	619	644	674
758	783	802	828	842	848	901	973	985	1227	1382	1506
1597	1644	1795	1842	1956	2026	2187	2297	2314	2304	364	
2363	2451	2472	2516	2637	2645	2805	2843	2906	3013		
3064	3171	3252	3493	3560	3573	3600	3666	3690	3777		
3861	3921	3994	4022	4063	4108	4106	4269	4356	4391		
4419	4449	4513	4727	4764	4901	4102	4831	4885	6000		
5051	5151	5184	5197	5297	5299	5317	5343	5411	5427		
5839	5841	5893	5923	5941	6008	6009	6197	6218	6305		
6043	6869	7074	736	7245	7456	7708	7711	8084	8162		
8283	8001	8394	8656	8710	8752	8756	8769	8789	8820		
8924	9013	9106	9124	9285	9493	9573	9691	9692	9700		
9717	9722	9918	9837	9857	10173	10210	10615	10679			
10656	10705	10953	10987	10990	11067	11065	11204				
11289	11279	11804	11833	11857	11892	11420	11497				
11516	11586	11674	11678	11982	11994	12052	12074	12175			
12273	12384	12459	12489	12577	12579	12613	12839				
12930	12968	13039	13152	13174	13223	13850	13876	13869			
13904	13946	13991	14439	14552	14562	14958	14795				
14897	14942	15038	15173	15310	15386	15423	15495				
15560	15904	15929	16937	16054	16	52	16277	16278			
16322	16343	16372	16449	16495	16498	16509	16536				
16639	16731	16758	16828	16864	17113	17293	17302				
17317	17359	17425	17441	17697	17941	18051	18124				
18250	18273	18313	18344	18349	18399	18596	18618				
18710	18844	18880	18892	18908	19026	19071	19115				
19343	19413	19416	19455	19478	19501	19534	19560				
19319	19389	19492	19372	A nyeremény-sorsolás május	1-én lesz.						

Fizetésektelenségek. A bécsi Creditoren Verein
 a következő fizetésektelenségeket jelenti: Erber Imre
 nagykereskedő Nagyvárad, Herz Adol és fia cég Lo-
 soncz, Herrstein Zeiga kereskedő Blóvár.

Délgyműölcs-aukción. A Magyar Kereskedelmi
 Résztársaság tegnap tartott aukción 10000 láda
 narancsot citromot és mandarinot adott el a következő
 árak mellett: Narancs: 160-as 6.— koronától 7.— ko-
 ronáig, 200-as 5.— koronától 6.50 koronáig, 300-as
 5.50 koronától 7.— koronáig, 360-as 5.50 K-től 6.—
 koronáig. Véripro narancs: 7.50 koronától 12.—
 koronáig. Citrom: 300-as 4.50 koronától 5.— koronáig,
 360-as 5.— koronától 6.— koronáig. Mandarin: 30-as
 5.— koronától 6.— koronáig, 100-as 3.50 ko-
 ronától 4.— koronáig. A legközelebbi aukción kedden,
 február 10-én lesz, mely alkalommal 10.000 láda na-
 rancs, citrom és mandarin kerül eladásra.

Deonatrát szesz. (Kalmár Sándor jelentése.)
 A lefolyt heten az irányzat változatlanul szilárd volt
 a néküli azonban, hogy nagyobb tranzakciók létesül-
 tek volna. Ez azonban nem a kereslet hiányának, ha-
 nem annak tudandó be, hogy a gyárosok túloszigott
 árkövetelésekkel léptek fel, amelyek kizárták minden
 üzlet lehetőségét. A magas jegyzéseket gyárosaink a
 jobb fogyasztással és exkontingens árú teljes hiányá-
 val indokolták. Mai nagybani jegyzések azonnali szállítá-
 sra 34.—35.—korona, egy évek belül történő
 átvételre 35.—36.—korona pro 10 000 literök, in-
 gyen barrelben, a budapesti állomásokra szállítva,
 készpénzfizetés mellett, engedmény nélkül. Egyes
 barrelek egy koronával drágábbak.

Serteskonsumvásár. (A székesfővárosi sertés-
 vásár és közgyűhőd intézősége.) Február 3-án.
 Főhajtás: Zsirsertes, ugymint öreg I. rendű 860 kilo-
 grammig felül — darab, II. rendű 280—350 kilo-
 grammig — darab, kanló — darab, silány — darab,
 fiatal nehéz 300 kilogramm felül — darab, közép
 220—300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilo-
 grammig — darab, süldő — darab, malac — kilo-
 grammig — darab. Összesen — darab. Husseretes
 ugymint: nehéz 300 kilogramm felül — darab,
 könnyű 250—300 kilogramm — darab, süldő — da-
 rab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen —
 darab. Főhajtás összege 740 darab. Előző napi ma-
 radvány 132 darab, összesen 872 darab. Eladott
 811 db. Maradvány 61 db. A vásár irányzata élénk.
 Az árak emelkedésben. — Következ árak jegyzettek:
 Zsirsertes: Öreg I. r. 350 kgr.-on felül 100—103 fillérig,
 II. rendű 280—350 kilogramm 97—103 fillérig, selejte-
 zett 99—97 fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300
 kilogramm felül 100—108 fillérig, fiatal közép 220—
 300 kilogramm 98—106 fillérig, fiatal könnyű 220
 kilogramm 90—104 fillérig, süldő — fillérig,
 malac — fillérig. Husseretes: Nehéz 300 kilo-
 gramm felül — fillérig, könnyű 140—300 kilo-
 gramm — fillérig, süldő — fillérig, malac
 40 kilogramm — fillérig. Arak minden le-
 vonás nélkül, kilogrammonként, élőslényben.

Budapesti juhvásár. Február 3. (Saját tudósí-
 tónkól.) Felhajtás: 110 darab juh. Egységárak:
 Racka juhok 16—K. páronként. A jelentéktelen főh-
 ajtás miatt üzlet nem fejlődött.

Borjvásár. 1903. évi február 3-án. (A
 budapesti marhavásártéri vásár-üzlet részvényár-
 saságtól.) Felhajtás: Belsőldi 616 borju 209 drb, leltől
 borju 9 db, bécsi borju — db, — db., nö-
 vendékmarcha — darab, bárány élő — darab, leltől
 bárány — darab. Árjegyzések. — Belsőldi 616
 borju I. rendű 80—94 l-gig, kivétel 93 l., II. rendű
 616 borjuért 67—78 l-gig, 1 kilónként, leltől borju
 I. r. — l-gig, II. r. — l-től — l-gig, kivét.
 1 kilónként levonás nélkül, Rugott borjuért —

fogják történetemet, annak árnyéka réam fog
 esni; a legszeretreméltóbb emberek huzódnak
 tőlem.

Mercy megint várt, vajjon lesz-e a leánynak a
 vizsgatásnak egyetlen egy szava számára? Nem
 volt. Miss Roseberry kellemetlenül érezte magát,
 zavarba jött.

— Nekem nagy szomorúságot okoz, — ennél
 többet nem mondhatott.

— Mindenki sajnálkozik rajtam, — válaszolt
 az ápolónő türelmesen. — Mindenki barátságos
 irántam, de ez nem hozza vissza az elvesztett.
 ... Nem térhetek többé vissza! Nem térhe-
 tek többé vissza, — kiáltotta a kétségbees-
 szenvedélyes kitörésével, de a másik pillanatban
 erőt vett magán. — Mondjam el önnek, mily
 tapasztalatokat tettem? — kérdé újból. — Akarja-
 meghallgatni a történetet, napjaink egy Magdol-
 nájának történetét?

Grace hátrább lépett! Mercy azonnal meg-
 értette.

— Nem fogok önnek semmi olyast elmondani,
 aminek meghallgatása undort kelthetne. Az
 olyan nő, mint ön, különben sem foghatná föl a
 megpróbáltatásokat és küzdelmeket, amelyeket
 nekem átélnem kellett. Történetemet a javítóinté-
 zetben kezdem el. A gondnoknő azzal a jellem-
 mel bocsátott el, amelyet magamnak becsületesen
 kiérdemeltem, — a jó utra tért nő jellemével.
 Szólatatba léptem és igazoltam a belém vetett
 bizalmat, hűséges cseled lettem. Egy napon be-
 hivatott uróm — kevés olyan jó asszonyt ismer-
 tem. Mercy, nagyon sajnálom önt, kitünt, hogy
 ön egy javítóintézetből került hozzám; valamennyi
 cseledemet elvesztének, el kell mennie innen. —
 Visszatértem a gondnoknőhöz — az megint bará-
 tátságos volt irányomban. Ugy fogadtott, mint a
 gyermekét. — Még egyszer megkísértjük, Mercy;
 azért ne szomorkodjék. — Az előbb azt mondtam
 önnek, hogy Canadában voltam?

Grace akaratlantul is érdeklődni kezdett az
 ápolónő elbeszélése iránt. Olyan hangon vála-
 szolt, amely szinte melegnek volt mondható.

Visszaült székére, amely illő és jelentékeny távol-
 ságban állt a ládától.

Az ápolónő folytatta:

— Aztán Canadába vitt a sors, egy katonai-
 tiszt nejenél kaptam állást, előkelő emberek, ki-
 vándoroltok voltak. Sohasem tapasztaltam annyi
 jószágot, mint ott, keilemes, nyugodt életem volt.
 Magamban kérdeztem sokszor: talán vissza-
 nyertem, amit elvesztettem? megint újjászület-
 tem? Uróm elhalálozott. Idegen emberek jöttek
 a szomszédságba. Köztük volt egy fiatal nő —
 gazdám második házasságra gondolt. Viszonyaim
 közt, szerencsétlenségemre ugynevezett szép nő
 vagyok, felkeltem magam iránt az idegenek ki-
 váncsiságát. Az új jövővények tudakozódtak
 utánam; gazdám válaszai nem látszottak őket kielé-
 gíteni. Szóval, kiderítették, hogy mi voltam az-
 előtt. Megint a régi történet: — Mercy, nagyon sajná-
 lom, beszélnek önről és rólam, ártatlanok
 vagyunk, de ez nem használ — válunk kell
 egymástól. Elhagytam ez állást. Csak egy hasz-
 nomra vitt a canadai szolgálatból, ami itt elő-
 nyömre vált.

— Mi volt az?
 — Tőszomszédaink Franciászógból vándor-
 oltak be. Megtanultam franciául.
 — Visszatért ön Londonba?
 — Hová mentem volna máshová, minden ál-
 lás nélkül? — kérdé Mercy szomorúan.

— Megint visszamentem a javítóintézet
 gondnoknőjéhez. Az intézetben járványoszerű be-
 tegség tört ki és én mint ápolónő működtem. Az
 egyik orvosnak figyelme rám irányult — belém
 szeretett, mint mondani szokás. El is vett volna
 feleségül. Az ápolónőnek azonban mint becsüle-
 tes nőnek meg kellett mondania az igazat. Soha-
 sem tért többé vissza! A régi történet! Már-már
 elcsigáztam, mert mindig azt kellett mondanom
 magamnak, nem, nem térhetek vissza! Nem térhetek
 vissza!

(Folytatása következik.)

Növendékmárka — l.-lél — l.-ig, l. r. — l.-ig, középminőségű — l.-ig, alárendelt — l.-ig, kilonkint, Bárány élő 10—16 k., leült bárány — K. kivételesen ár — k.-ig páronkint. — Az üzlet gyors lefolyása volt, mindazonáltal az árak 3—4 fillérről kilogrammonként csökkentek.

Bécsi gabonárhíradó. Február 3. (Saját tudósítók telefonjelentése.) A st.-mári központi vásárosnokban ma megtartott vésztársági marhavására felhajtott: 2627 darab magyar, 754 darab galíciai — darab bukovinai, 665 darab németországi, összesen 4046 darab szarvasmarha.

Jegyzések: 100 kilogrammonként élősulyban. magyar hizókör I. minőségű 64—70 fillér, kivételesen 76— fillér, II. minőségű — fillér, III. minőségű — fillér, galíciai hizókör I. minőségű 78— fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 68—72 fillér, III. minőségű — fillér; német hizókör I. minőségű 86— fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 60—78 fillér, III. minőségű 87—88 fillér. Legelő ökrök — fillér, paraszti ökrök 46—52 fillér, levágott ökrök — fillér. Bika 52— fillér, tehén 72— korona. Kivételesen — korona, bivaly 36—48 korona, 100 kilogrammonként, a fogyasztási adó nélkül.

Bécsi sertésvásár. A st.-mári központi vásárosnokban ma megtartott sertésvásárra bejelentettek 12657 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak 7239 darab fiatal sertést, 5078 darab magyar hízott sertést és — darab nehéz sertést. Összesen 12317 darabot.

Az irányzat lanya volt. Jegyzések: klgr.-kint élősulyban (a fogyasztási adót nem számítva). Elsőrendű sertés 115—117 fillér, kivételesen 118 fillér, közép minőségű 108—114 fillér, könnyű sertés 98—106 fillér, fiatal sertés — fillér, südő 70—88 fillér.

A budapesti gabontőzsde.

Budapest, február 3.

Vélekedve hiányában csak 8000 métermáza buza került a forgalomba, 10 fillérről alacsonyabb árakon. Az irányzat lanya maradt.

Rozsban és zabban 5 fillérről estek az árak. — Eladatott:

Buza, Tiszavideki: 500 mm. 81.5 k. 8 K. 32 1/2 f., 200 mm. 82.5 k. 8 K. 27 1/2 f., 300 mm. 82 k. 8 K. 27 1/2 f., 200 mm. 81.5 k. 8 K. 24 1/2 f., 350 mm. 81 k. 8 K. 27 1/2 f., 150 mm. 81 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 17 1/2 f., 150 mm. 79.5 k. 8 K. 07 1/2 f., 100 mm. 79.3 k. 8 K. 17 1/2 f., 1000 mm. 78 k. 8 K. 15 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 0 f., 100 mm. 79 k. 8 K. f.

Fejérmegyei: 800 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 800 mm. 77 k. 7 K. 75 f.

Pestmegyei: 200 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 80.5 k. 8 K. 05 f., 300 mm. 80 k. 8 K. 15 f., 450 mm. 79 k. 8 K. — f., 100 mm. 79 k. 8 K. — f., 1200 mm. 78 k. 7 K. 90 f.

Erdélyi: 500 mm. 76 k. 7 K. 70 f., Bánási: 500 mm. 77 k. 7 K. 97 1/2 f., 300 mm. 77.2 k. 7 K. 70 f.

Békási: 140 mm. 78 k. 8 K. **Műt három hónapra.**

Rozs: 500 mm. 6 K. 63 1/2 f. paritásra, **Árpa:** 100 mm. 6 K. **Zab:** 100 mm. 6 K. 50 f., 100 mm. 6 K. 50 f., 100 mm. 6 K. 45 f., 100 mm. 6 K. 40 f., 100 mm. 6 K. 25 f.

Közpénzfutás mellett.

A kőszári hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktőzsde s-akási szerint: készpénzben 50 kilogrammonként, — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	Kilogramm ára		Kilós	Kilogramm ára		
		K.-lél	K.-ig		K.-lél	K.-ig	
Tiszavideki	nj	77	7.80	7.25	60	8. —	8.1
		77	8.58	7.90	61	8.05	8.11
		78	7.90	8. —	62	8.15	8.23
Fehérmegyei		78	7.70	7.70	60	7.95	8. —
		77	7.80	7.80	61	7.90	8.10
		77	8.20	7.90	62	8.15	8.20
Pestvidéki		77	7.70	7.70	60	7.90	8. —
		77	7.70	7.70	61	7.90	8.10
		78	7.50	7.90	62	8.10	8.15
Bánási		77	7.80	7.80	60	7.90	8.00
		77	7.70	7.80	61	7.90	8. —
		77	7.80	7.90	62	8. —	8. —
Békási		77	7.70	7.70	60	7.90	8. —
		77	7.80	7.80	61	7.90	8. —
		78	7.80	8.1	62	8. —	8. —

Egyéb gabonafélék	Kilós	Kilogramm ára		
		K.-lél	K.-ig	
Rozs	nj alárendelt	70—72	6.50	6.70
	alárendelt	—	6.40	6.60
Árpa	alárendelt	60—70	5.80	6.00
	alárendelt	—	5.60	5.70
Zab	alárendelt	60—65	6.40	6.10
	alárendelt	—	6.30	6.40
Tengeri	bánási	—	6.45	6.6
	bánási	—	6.45	6.6
Repece	alárendelt	—	10. —	10.80
	bánási	—	—	6. —
Köles	—	—	5.75	6. —

A határidőszét folyamán a következő kötések történtek:
 Áprilisi buza 1903. : 7.43—7.44—7.45—7.49
 Októberi buza : 7.47—7.48—7.50
 Áprilisi rozs 1903. : 6.49—6.51—6.52—6.53
 Áprilisi zab 1903. : 6.08—6.05
 Májusi tengeri 1903. : 5.83—5.85—5.87
 Juliusi tengeri : 5.93—5.97—5.99
 Augusztusi repece 1903. : —

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:
 Áprilisi buza 1903. : 7.45—7.46
 Októberi buza 1903. : 4.50—7.51
 Áprilisi rozs 1903. : 6.51—6.52
 Áprilisi zab 1903. : 6.05—6.07
 Májusi tengeri 1903. : 5.86—5.87
 Juliusi tengeri 1903. : 5.98—5.99
 Repece augusztusra 1903. : —

Déliután fél 5 óraker zárul:
 Áprilisi buza 1903. : 7.46—7.47
 Októberi buza 1903. : 7.51—7.52
 Áprilisi rozs 1903. : 6.52—6.53
 Áprilisi zab 1903. : 6.06—6.07
 Májusi tengeri 1903. : 5.83—5.89
 Juliusi tengeri 1903. : 5.99—6. —
 Augusztusi repece 1903. : —

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde barátságos hangulattal nyílt meg, az üzlet folyamata alatt azonban csendes forgalom mellett, nagyobb bécsi eladásokra a két Hírel-és Osztrák-magyar államvasutak, valamint Rimamurányi vasműrészvények, ugyisintén Jelzalogbank-részvények 3—4 koronával estek és kedvtelen hangulattal zárultak.

Előződsde. Megnyitáskor jegyezték: Osztrák Hítelrészvény 703.25. Magyar Hítelrészvény 753.— Osztrák-Magyar Államvasutak. — 10 óra 30 perckor: Osztrák Hítelrészvény 706.75. Magyar Hítelrészvény 746.— Rimamurányi részvény 500.— Osztrák Államvasuti részvény 697.75.— 11 óraker: Osztrák Hítelrészvény 700.72. Magyar Hítelrészvény 746.25. Magyar százalékos aranyjardék 121.— Magyar Koronajardék 40.75. Leszámítolbank részvény 480.50. Jelzalogbank részvény 503.50—507.— Rimamurányi részvény 475.50. Osztrák-Magyar Államvasut 698.— Déli vasut 54.— Német birodalmi márka 117.22. Villamosvasut részvény 325.50. Közúti vaspálya részvény 636.— korona.

A déli tőzsdén kösültek: Osztrák Hítelrészvény 700.75—701.10. Magyar Hítelrészvény 743.—747.75. Koronajardék 39.70. Leszámítolbank részvény 460.— Rimamurányi vasmű-részvény 697.50. Jelzalogbank részvény 49.50—600.75. Államvasuti részvény 698.25. Közúti vaspálya részvény 632.50. Városi villamos vasut részvény 324.— Déli vasut részvény 400.— korona.

4 óraker zárul: Osztrák Hítelrészvény 701.75. Magyar Hítelrészvény 748.— Leszámítolbank részvény 459.— Rimamurányi vasmű részvény 496.— Osztrák-Magyar államvasuti részvény 693.50. Közúti vasut részvény 635.50. Városi villamos vasut-részvény 325.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-irányzatokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 50.—68.— korona, vörös aprószemű 64.—67.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánási — korona, középsemű 69.—72.— korona, nagysemű 73.—78.— korona. Disznósir: budapesti 71.50—72.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki — korona, városi 4 darabos 60.—60.50. korona, 3 darabos 62.—62.50 korona, süstit — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14.25—14.76 korona. 120 darabos — korona. 100 darabos 15.25—15.50 korona, 85 darabos 18.50—19.— korona. azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.—13.50 korona. 100 darabos 14.—14.25 korona. 85 darabos 18.—18.50 korona. Szilvai: slávoniai 17.50—18.— korona, szerbiai 15.50—16.— korona, azonnali való szállításra.

A bécsi gabontőzsde.

Bécs, február 3. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A kőszári piacon vásárlási kedv hiányában majdnem teljes üzletlenség uralkodott. Buza irányzata annyiban lanyaabb volt, hogy ismét 5—10 fillérel olcsóbban lett volna kapható. Zab szintén 3 fillérről olcsóbb lett ellenben rozs és tengeri irányzata változatlanul nyugodt maradt, ugyisintén árpa is tartózkodott. A határidő-tőzsdén búzabán szokatlanul élénk forgalom fejlődött ki, mert e cikk a javult new-yorki árjegyzések következtében eleinte néhány fillérről emelkedett, majd később realizációs vásárlások következtében szombati árakhoz képest 3 fillérről hanyatlott, szintegy rozs és zab is 3 fillérről hátrányban maradt. Buza tavaszra 7.51—7.55—7.50, rozs tavaszra 6.77, zab tavaszra 6.28—6.27. Záróárak buza tavaszra 7.51, rozs tavaszra 6.79, zab tavaszra 6.29.

A bécsi értéktőzsde.

Az előződsde magartatása ma nagyon tartózkodó volt és a vezető sorompó-papiroknak egyes realizációk még árvesztéseket is okoztak. Török sorsjegyeket élénkebben keresnek, közös jardék emelkedett.
 A déli tőzsde megnyitáskor gyöngye; Hítelrészvények és Államvasuti részvények kissé visszaestek, Schednitzi petroleum-részvények ellenben javultak.
 A tőzsde további lefolyásában állandóan csöndes

forgalom mellett a vezető sorompóértékek kissé javultak. Záróárak szilárd.

Bécs, február 3. (Magyar értesítő záróárak.) 4% os aranyjardék 121.20. Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 160.— Magyar vasuti kölcsön ezúthban —, Magyar keleti vasuti állami kötvény —, Magyar leszámitol-és pénzváltóbank 457.— Rimamurányi vasműrészvény 496.— Magyar koronajardék 49.65. 4% os Magyar földteleum. kötvény 99.60. Magyar hitelbank részvény 749.50. Magyar nyeregyeni kölcsön sorsjegy 201.75. Kassa-oderbergi vasuti részvény 395.— Magyar keresk. bank 2787. Magyar cukoripar 1520.

Bécs, február 3. (Osztrák értesítő záróárak.) 4% os papírjardék 100.75. 4% os osztr. aranyjardék 121.20. 1800-os sorsjegy —, Osztrák hitelsorsjegy 435.— Angol-osztrák bank — Bécsi bankereyesület 479.— Osztrák-magyar bank 1576.— Déli vasut 58.— Dunagőzhajózási részvény 909.— Dohányrészvény 253.— Császári és királyi arany 11.24. Német bankváltó 119.12. 4% os ezüst jardék 100.70. Osztrák koronajardék 101.70. 1864-iki sorsjegy 248.— Osztrák hitelintézet részvény 702.— Unionbank 650.— Osztrák Länderbank 410.50 Osztrák-magyar államvasut 697.50. Elhavölgyi vasut 457.50. Alpezi bányarészvény 400.50. 20 frank. arany 19.88.— Londoni váltóár 239.75 Bécsi iramvay Litt B.—, Bécsi Iramvay Litt A.—, Lipót köp 332.— Az irányzat javult.

Bécs, február 3. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 702.25. Magyar Hítelrészvény 748.— Angol-Osztrák bank 275.75. Bécsi bankereyesület 480.50. Union bank 551.— Länderbank 411.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 697.50. Déli vasut 58.— Elhavölgyi vasut 457.50. Északnyugati vasut részvény —, Dohányrészvény 354.— Rimamurányi vasmű 407.— Alpezi bányarészvény 401.— Májusi jardék 100.75. Magyar korona jardék 99.65. Török sorsjegy 126.— Német birodalmi mársa 117.17—117.20. Napoléon'dor 19.03

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, február 3. (Tőzsdéi tudósítók.) A szénpiac nyugodtabb helyzetéről szóló eszenci jelentésekre, továbbá a jelentésre, hogy egyes aknák redukáltak az üzemet, szénrészvények alacsonyabban indultak és mivelhogy bankok is gyengén állottak, az egész tőzsde apatikus volt. Hítelrészvények gyengék a bécsi jelentésre, hogy a konverziós kölcsön kamatálat csak szombaton fogják véglegesen megállapítani. Idegen jardékok renyhék. Vasutak nyugodtak. Kanada-Pacifik-részvények emelkedtek. Hajózási részvények nyugodtak. Kössőbb bankok kissé hanyatlottak, egyebek alig változtak. Záróár után javult az irányzat. Magánkamattól 17/8%.

Berlin, február 3. (Zárlati.) 4% os papírjardék 101.30. 4% os osztrák aranyjardék 103.30. Elhavölgyi vasut —, Magyar koronajardék 100.40. Osztrák-magyar államvasut 149.50. Kassa-oderbergi vasut —, Bécsi váltóár 85.30. Magyar vasuti beruházási kölcsön —, Alpezi bányarészvény —, Disconto-Commandit 193.40. Altalanos villamosági Edison 187.35. Gelsenkirchen 175.90. Laura-kohó 218.— 4% os ezüstjardék 101.30. 4% os magyar arany jardék 102.25. Osztrák hitelrészvény 221.40. Déli vasut 15.90. Károlyi Lajos vasut —, Orosz bankjegyek 216.30. 4% os új orosz kölcsön 68.60. Török dohányrészvény —, Olasz jardék 104.75. Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 170.50. Harpen 164.75. Az irányzat javult.

Berlin, február 3. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esz forgalom: 4% os magyar aranyjardék 102.40. Magyar koronajardék 100.25. Osztrák hitelrészvény 222.40. Osztrák-magyar államvasut 150.— Déli vasut 15.75. Északnyugati vasut 216.30. Elhavölgyi vasut —, Orosz bankjegyek készpénz —, Buschtchrad —, Orosz bankjegy —, (Ultimo), Lombard —.

Páris, február 3. (Zárlati.) Osztrák-magyar Államvasut —, 4% os osztrák aranyjardék 103.50. Osztrák Länderbank —, 3% os francia jardék 100.12. Ottomobank 614.—, 3% os francia jardék —, Alpezi bányarészvény —, Déli vasut —, 4% os magyar aranyjardék 102.85. Párisi bankrészvény 1114. Olasz jardék 102.85. Francia törleszt. jardék 90.57. Osztrák földhitelintézet részvény 1325.—, Török dohányrészvény 384.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, február 3. (Zárlati.) 4% os papírjardék 101.35. 4% os osztrák aranyjardék 100.35. Magyar koronajardék 100.45. Osztrák-magyar bank 114.20. Déli vasut 16.—, Elhavölgyi vasut —, Londoni váltóár 204.72. Bécsi bankereyesület 121.80. Villamos részvény 126.—, 3% os magyar aranykölcsön 90.20. 4% os ezüstjardék 101.35. 4% os magyar aranyjardék 102.25. Osztrák hitelrészvény 221.—, Osztrák-magyar államvasut 149.50. Északnyugati vasut —, Bécsi váltóár 852.68. Párisi váltóár 814.66. Unio bank —, Alpezi bányarészvény 202.—. Az irányzat nyugodt.

Hamburg, február 3. (Zárlati.) 4% os ezüstjardék 101.10. 1800. sorsjegy 157.75. Déli vasut 10.10. 4% os osztrák aranyjardék 103.75. Osztrák hitelrészvény 221.60. Osztrák-magyar államvasut 149.25. Olasz jardék 103.90. 4% os magyar aranyjardék 102.—. Az irányzat gyenge.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi osarnok jelentése.

Február 3. A sertésüzlet irányzata: csöndes.
 A Hírel-és Osztrák értesítő ára: l. A Magyar elsőrendű: Orosz nehéz páronkint 400 kilogramm felüli sulyban) 122—124 fillérg. Áronk közép (páronkint 300—340 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. Fialat nehéz: (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) 126—128 fillérg. Fialat közép (páronkint 251—320 kilogramm terjedő sulyban) 124—126 fillérg. Fialat könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. — II. Magyar s z e c e t i : Nehéz (páronkint 290 kilogramm felüli sulyban) — fillérg. Közép (páronkint 240—280 kilogramm sulyban) — fillérg. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) — fillérg. Közép (páronkint 250—320 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. — IV. Romániai eredeti (Stachl), Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 290 kilogramm felüli sulyban) 123—126 fillérg. Közép (páronkint

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szerda, 1903. február hó 4-én.

Aida.

Opera 4 felvonásban. Zenéjét írta Verdi. Szövegét szerzette Ghislanzoni.
Személyek:
A király Kornai Ramphis Szendrői
Amneris Cucine Amonasro Beck
Aida Va-puezno Kuldöt Ney B.
Radames Prevost Fűpápné Palóczyné
Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. február hó 4-én.

Monna Vanna.

Dráma 3 felvonásban. Írta Maeterlinck Maurice. Fordította Abányi Emil.
Személyek:
Guido Mihályfi Dorso Körösmezei
Marco Gál Torello Mészáros
Monna Vanna Márkus Biztos Iványi
Prinzivalle Beregi Vedio Hetényi
Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. február hó 4-én.

A kis fészek.

Boház 3 felvonásban. Írták: Berr, Dehére és Guillemaud. Fordította Molnár Ferenc.
Személyek:
Raverdy Hegedűs Cherbyssac Gyarmati
Antonietto Varsányi Saphora Nikó
Dubizot Tapolczai Victoire Kész R.
Briscolte Balassa Gillette Varga
Rouquet Góth Badoche I. Gyöző
Fernando Gazi Badoche II. Bárdi
Patouille Szerémy Tremollet Lévy
Ormester Vendrey Pinchard Dayka
Goussery Rónaszéky Pincér Kassav
Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. február hó 4-én.

Bob herceg.

Regényes nagy operett 3 felvonásban. Írták Martos Ferenc és Bakonyi Károly. Zenéjét szerz. Huszka J.
Személyek:
A királynő Krescsányi Táncestér Ujvári
György, fia Fedák Sári Tom bátya Szerdahelyi
Viktória Varsányi Annie, lánya Ledofszky
Lancaster Raskó Plumpudding Nyárai
Pompoinus Kovács M. Gipsy Kiss M.
Hopmester Solymosi Pöckvick Németh
Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. február hó 4-én.

Leányok és legények.

Életkép 3 felvonásban. Írta Dörmann Félix. Fordította Gergely István.
Személyek:
Brazdné Sziklainé Herz Vilmos Ráthonyi
Mari Angyal Wallner Antal Szomori
Zsófi Horváth Rézi Marosi
Luci Judik Pintérné Becskyné
Vince Rátkai Feri, fia Tóth
Wengl Sziklai Wallnerné Lubrinicz
Kezdeté 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. február hó 4-én.

Rákosi Szidi színészkolájának vizsgái előadása.
Ripp van Winkle.
Regényes nagy operett 3 felvonásban. Írta és zenéjét szerzette Planquette Róbert.
Kezdeté 7 1/2 óraker.

VÁRSZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. február hó 4-én.

A strike.

Eredeti színmű 3 szakaszban. Írta Szigligeti Ede.
Kezdeté 7 óraker.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató
Nagymező-utca 17.
La Fagete
„Snobinette“ című darabban.
The Bostons
Non plus ultra!
Mariot
Hasonlítottatlan!
Les Thorns A műcember
Nagyon mulató! Megfejtetetlen!
Harry Atkinson
Eredeti!
Atta Mozza The 5 Lorissons
Elragadó! Fenomenális!
La Sylphe
Elbűbös!
Froowards. — Stefans.
Tarka Színpad. — Kozmográf.

Szombaton, február 7-én, az aril-ták György- és Árvai-alapja javára
bohém-estély és bál.
A 32-ik gyalogezred zenekara. Hálj zene. A házi zenekart LINCZE PÁL berlini zeneszerző vezényli.

Szerdán, február 11-én, a Royalteremben

Herzog

Emilia, porosz kir. udv. operaszenesnő dalostélya.
Közreműködő: **Barnas Yassy** hegedűművész.
Jegyek kizárólag: **Méry Bélánál** Andrássy-ut 12.

Pénteken, február 6-án, a Royalteremben

GODOWSKY

Lipót egyetlen zongoraestélya.
Jegyek kizárólag **Méry Béla** zeneműkereskedésben, Andrássy-ut 12.

Horváth Elemér és Dayka Balázs

Művészeti és Hangverseny-rendezési irodája

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 37. sz.

Elvállalja egyesületeknek, kaszinóknak, hangversenyek, családoknak háziestélyok rendezését, úgy a fővárosban, mint a vidéken. Összeköttesen áll a legelőkelőbb művészekkel, művészekkel és írókkal. Eljár mindenféle művészeti ügyben.

HA MÁR

semmiféle kísérlet nem használt, próbálja meg a **Szapot csúz- és kőszvény-kenőcsöt**. Ára 5 korona utasítással. Kapható a „Magyar király“ gyógyszer-tárban Bpest V., Marokkai-u. 2/N.

GYÖNGYVIRÁGOK

IMAKÖNYV PROTÉSTÁNS LEÁNYOK SZÁMÁRA. IRTA: TÓTH PÁL.

TÓTH PÁL könyve egy nemes költői lélek megnyilatkozása, mondhatnánk: a legszebb költemény prózában. Szent előtte a család, a vallás, a természet, a hazs s ezeknek hatásai alatt írja a fiatal fogékony leányszíveknek azokat a végtelenül gyöngéd, érzései elmékedéseket, imákat, a melyekre csak oly iró képes, aki maga is ilyen ifju lények nevelésére szentelte életét, ismeri azok gondolkodását, szívvilágát.

Szép vászonkötésben 4 korona, finom bőrkötésben 6 kor., finom borjúbőr-, peluche-, bársony- s egyéb kötésekben 8—20 koronáig. Kapható a kiadó ATHENAEUM irod. és nyomdai részv. társ.-nál (Budapest, Kerepesi-ut 54. sz.) és minden könyvkereskedésben is.

Meghívás

a Pesti magyar kereskedelmi bank 61-ik rendes közgyűlésére

1903. évi február hó 14-én délután 6 óraker a bank helyiségeiben fog megtartatni.

Tárgyak:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése, a mérleg megállapítása, a nyeresemény felosztása iránti határozat és a felmentés megszavazása.
3. Az alapszabályok módosítása az igazgatóság javaslata alapján.
4. Igazgatósági választások (az alapszabályok 36. §-a értelmében a kilépő igazgatósági tagok újból választhatók.)
5. A felügyelő-bizottság választása.

Az alapszabályok 19., 20. és 21. §-ai értelmében minden részvényes, kinek részvényei három hónappal a közgyűlés előtt a bank könyveiben névire be vannak jegyezve, jogosítva van a közgyűlésen résztvenni vagy magát meghatalmazott által helyettesítetteti, kinek azonban szintén részvényesnek kell lennie.

A szavazati jog érvényesíthetése céljából a részvények, szelvényekkel együtt, az alapszabályok 18. §-a értelmében **felelő évi február 11-ig** a bank értékpapír-pénztáránál letendők, hol is az 1875. évi XXXVII. t.-c. 198. §-a és az alapszabályok 45. §-a értelmében a megvizsgált évi mérleg, a felügyelő-bizottság jelentésével együtt, nyolc nappal a közgyűlés előtt átvenhet.

Budapest, 1903. január 31-én.

Az igazgatóság.

Most jelent meg!

Dóczi Lajos Munkái

első végleges kiadásának ötödik és hatodik kötete.

V. kötet:

Beszélek és Vázlatok II.

Ára fűzve 4 korona, pompás díszkötésben 7 korona.

VI. kötet:

Schiller Költeményei.

Ára fűzve 6 korona, pompás díszkötésben 9 korona.

Az első végleges kiadás 10 kötet. Ára díszkötésben 75 kor.

Az egyes kötetek külön is kaphatók.

- I. Goethe—Faust ... fűzve 6.— kor. kötve 9.— kor.
- II. Csók ... 4.— > 7.—
- III. Széchy Mária ... 4.50 > 7.50
- IV. Beszélek és vázlatok I. ... 4.— > 7.—
- V. Beszélek és vázlatok II. ... 4.— > 7.—
- VI. Schiller költeményei ... 6.— > 9.—

Előkészületben **Utolsó szerelem. e Vegyes párok. e Vera grófnő. e Költemények.**

A tiz kötet részletfizetésre, valamint az egyes kötetek külön-külön is megrendelhetők a kiadó cégénél:

LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udvari könyvkereskedésében

Budapest, VI., Andrássy-ut 21. szám.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	Várszínház	Népszínház	Magyar színház
Csütörtök	Berlíchingeni Gótz	Lady Windermere legyezője	Bacsányi	Bob herceg	Leányok és legények
Péntek	Operabál	Annuska	Bacsányi	Bob herceg	A bajusz
Szombat	A denevér	Lady Windermere legyezője	Bacsányi	Bob herceg	A bajusz
d. u. Vasárnap este		Ánol unatkozniak	A kis fészek	Tót leány	
	A proféta	Monna Vanna	Bacsányi	Bob herceg	A bajusz

Magy. kir. Államvasutak, 19784/903. sz. Ft.

Megszűnt forgalmi akadály.

A magy. kir. államvasutak értesítése szerint a ruma-kienáki helyfőrdékü vasut Klenák és Klenák-Szávnapart állomásai között, a vonattalgalom január hó 31-én újból megindított.

Budapest, 1903. jan. 31. Az igazgatóság. (Utánnyomás nem díjazt.)

